

Jumalanpalvelusten kaavat

Jumalanpalvelukset

Messu eli ehtoollisjumalanpalvelus

Messu eli ehtoollisjumalanpalvelus on seurakunnan elämän keskus. Sunnuntain, Herran päivän, jumalanpalveluksena se on viikoittainen pääsiäisjuhla.

Messun ytimenä ovat Jumalan sana ja sen saarna sekä ehtoollisen sakramentti. Niihin kytkeytyvät erottamattomasti seurakunnan rukous, tunnustus ja ylistys. Kolmiyhteinen Jumala ja hänen hyvät tekonsa sekä koko pelastushistoria ovat messussa läsnä ja kohtaavat ihmisen hänen elämäntilanteessaan.

Seurakuntalaisille varataan mahdollisuus yksityiseen sielunhoitoon ja rikkiin ennen messua tai sen jälkeen.

Seurakuntalaiset ja palvelutehtävissä olevat valmistautuvat jumalanpalvelukseen rukoillen. Seurakuntalaisen rukous ennen jumalanpalvelusta, s. xx.

Kun sanajumalanpalvelus vietetään messun rakenteen mukaan, jätetään ehtoollisosa pois. Tällöin kolehti kootaan virren (kohta 17) aikana ja Isä meidän -rukous luetaan yhteisen esirukouksen aamenen jälkeen.

Ensimmäinen sävelmäsarja

I JOHDANTO

1. Alkuvirsi

Virren sijasta voidaan käyttää psalmeja, kuorolaulua tai soitinmusiikkia.

Alkumusiikin aikana voivat palvelutehtävissä toimivat saapua kuoriin ristikulkueena. Tällöin seurakunta seisoo.

2. Alkusiunaus

Siunaus ja vuorotervehdys voidaan laulaa tai lausua.

Siunaus

L I - sän ja + Po - jan ja Py - hän Hen - gen ni - meen.

S Aa - men, aa - men, aa - men.

Vuorotervehdys

L Her - ra ol - koon tei - dän kans - san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

3. Johdantosanat

4. Yhteinen rippi

Yhteinen rippi voidaan siirtää saarnan (kohta 15) jälkeen.

Synnintunnustus

Synnintunnustus voidaan lukea yhteen ääneen. Synnintunnustukset, nrot 700–714.

Synninpäästö

S Aa - men, aa - men, aa - men.

[Kiitosrukous]

Kiitosrukous voidaan lukea yhteen ääneen. Kiitosrukoukset, nrot 715–717.

[5. Päivän psalmi]

Psalmin kertosäkeet, nrot 761–790.

6. Herra, armahda (Kyrie)

Vaihtoehto A (Kyrie-litania)

Seurakunnan rukouslause:

S Her - ra, ar - mah - da.

TAI

S Her - ra, ar - mah - da. Kris - tus, ar - mah - da.

Her - ra, ar - mah - da.

Vaihtoehto B (Herra, armahda)

S Her - ra, ar - mah - da, ar - mah - da mei - tä.

Kris-tus, Kris - tus, ar-mah-da, ar - mah-da mei-tä.

Her - ra, ar-mah-da, ar - mah-da mei-tä.

*7. Kunnia (Gloria) ja kiitosvirsi Pyhälle Kolminaisuudelle

Kunnia ja kiitosvirsi jätetään pois paastonaikana (tuhkakeskiästä lähtien) ja adventtiaikana (1. adventtisunnuntain jälkeisestä maanantaista lähtien).

Kunnia

E Kun - ni - a Ju - ma - lal - le kor - ke - uk - sis - sa,

S maan pääl - lä rau - ha ih - mi - sil - lä,

joi - ta hän ra - kas - taa.

Kiitosvirsi

Vaihtoehtoisia kiitosvirsiä, nrot 726–730.

Erityisesti juhlapyhinä voidaan käyttää Laudamus-hymniä:

S Me kii - täm-me, me kun-ni - oi-tam-me,

me pal-vom-me ja y - lis-täm - me si - nu - a.

E Me tuomme sinulle kiitoksen
suuren kunniasi tähden.
Herra Jumala, taivaallinen kuningas,
Jumala, Isä, Kaikkivaltias!

[– kerto]

E Herra, Jumalan ainoa Poika, Jeesus Kristus.
Herra Jumala, Jumalan Karitsa, Isän Poika,
joka kannat maailman synnin,
armahda meitä,
joka kannat maailman synnin,

ota vastaan rukouksemme,
joka istut Isän oikealla puolella,
armahda meitä.

[– kerto]

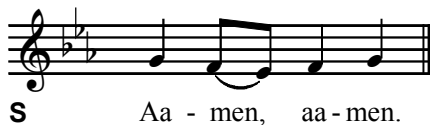
E Sinä yksin olet pyhä,
sinä yksin olet Herra,
sinä yksin olet korkein,
Jeesus Kristus,
Pyhän Hengen kanssa
Isän Jumalan kunnia.

8. Päivän rukous

– rukous

II SANA

9. Ensimmäinen lukukappale

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.
Vastauksanat voidaan lausua tai laulaa. Ne voidaan jättää myös pois.

– lukukappale

10. Vastaus

Vastauksena voi olla psalmi, virsi, laulu, soitinmusiikkia tai hiljaista mietiskelyä.

11. Toinen lukukappale

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.
Vastauksanat (ks. 1. lukukappale) voidaan lausua tai laulaa. Ne voidaan jättää myös pois.

12. Päivän virsi eli graduaali

*13. Evankeliumi

Evankeliumin lukemisen edellä ja/tai sen jälkeen voidaan laulaa halleluja.

Halleluja jätetään pois paastonaikana tuhakeskiviikosta lähtien. Tällöin hallelujalaulun sijasta voidaan käyttää psalmilauseita.

Vastaus sanat voidaan lausua tai laulaa. Ne voidaan jättää myös pois.

S Hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja!

– evankeliumi

E Tä - mä on py - hä e - van - ke - li - u - mi.

S Y - lis - tys si - nul - le, Kris - tus.

[14. Virsi]

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

15. Saarna

*16. Uskontunnustus (Credo)

Uskontunnustuksena voidaan käyttää myös virttä 167 tai 171. Tällöin virsi (kohta 17) jätetään pois. Vaihtoehtoisia uskontunnustuslauluja, nrot 731–734.

[17. Virsi]

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

18. Yhteinen esirukous

Yhteinen esirukous voidaan siirtää kohdan 6 (Herra, armahda) yhteyteen.

Yhteinen esirukous voidaan valmistella yhdessä seurakuntalaisten kanssa.

Paastonaikana tuhakeskiviikosta lähtien voidaan käyttää litaniana (nro 719) tai Pyhä Jumala -rukousta (Trishagion, nro 718).

Esirukouksen yhteydessä tai ennen sitä ilmoitetaan kastetut, kuulutetut tai avioliiton solmineet ja kuolleet. Ilmoituksiin voidaan liittää musiikkia ja/tai symbolista toimintaa (esim. kynttilöiden sytytys).

E Ru - koil - kaam - me.

– rukous

S Aa - men, aa - men.

III EHTOOLLINEN

19. Uhrivirsi eli offertorio

Virren aikana kootaan kolehti ja katetaan ehtoollispöytä.

20. Ehtoollisrukous (Eukaristinen rukous)

Vuorolaulu

L Her - ra ol - koon tei - dän kans - san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

L Y - len - tä - kää sy - dä - men - ne.

S Y - len - näm - me sen Her - ran puo - leen.

L Kiit - tä - kääm - me Her - ra, Ju - ma - laam - me.

S Niin on oi - kein ja ar - vol - lis - ta.

Prefaatio

*Pyhä (Sanctus)

Seurakunta voi seisoa Pyhä-hymnistä Jumalan Karitsa -hymniin.

S Py - hä, py - hä, py - hä Her - ra Se - ba - ot!

Tai - vas ja maa on täyn - nä kirk - ka - ut - ta - si.

Hoo-si - an - na kor - ke - uk - sis - sa!

Siu - nat-tu ol-koon hän, jo-ka tu-lee Her-ran ni-mes-sä.

Hoo-si - an - na kor - ke - uk - sis - sa!

Rukous ja asetussanat

Rukousjakson jälkeen seurakunta voi laulaa:

S Me ju - lis-tam-me hä-nen kuo - le - maan-sa.

Me to - dis-tam-me hä-nen y - lös-nou - se - mus-taan.

Me o-do-tam-me hä-nen tu-le-mis-taan kun - ni - as - sa.

Päätösylistyksen jälkeen seurakunta laulaa:

S Aa - men, aa - men, aa - men.

21. Isä meidän

Herran rukous voidaan myös laulaa (nro 805).

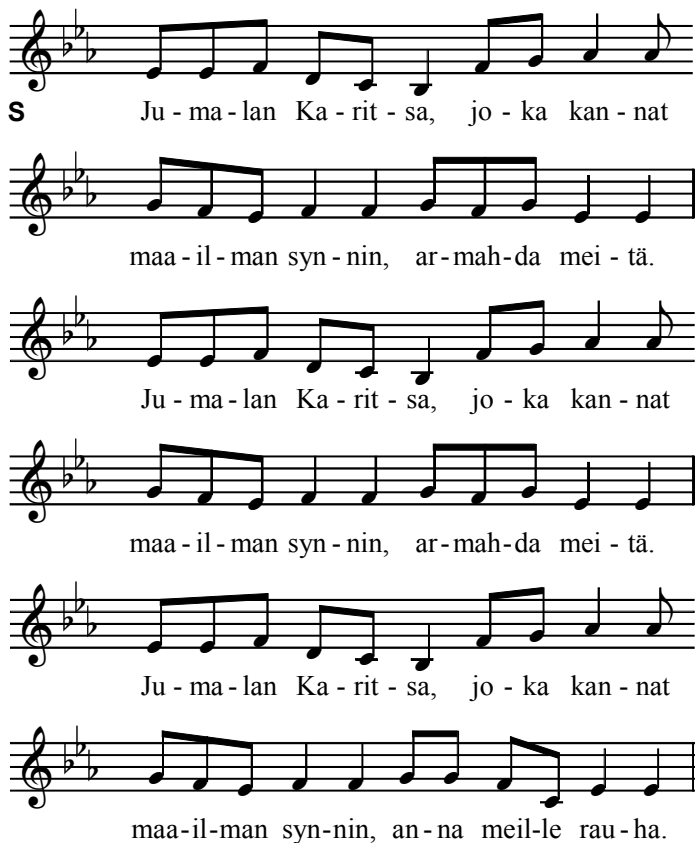
22. Herran rauha

Vuorolaulun jälkeen seurakuntalaisia voidaan kehottaa rauhan toivottamiseen. Tällöin seurakuntalaiset tervehtivät toisiaan ja lausuvat esimerkiksi: Kristuksen rauhaa.

L Her-ran rau - ha ol-koon tei-dän kans-san-ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

*23. Jumalan Karitsa (Agnus Dei)

S Ju - ma - lan Ka - rit - sa, jo - ka kan - nat
maa - il - man syn - nin, ar - mah - da mei - tä.
Ju - ma - lan Ka - rit - sa, jo - ka kan - nat
maa - il - man syn - nin, ar - mah - da mei - tä.
Ju - ma - lan Ka - rit - sa, jo - ka kan - nat
maa - il - man syn - nin, an - na meil - le rau - ha.

24. Ehtoollisen vietto

Kutsun jälkeen voidaan laulaa "Herra, en ole sen arvoinen" (nro 815).

Päätössanojen jälkeen seurakunta lausuu:

S Aamen.

25. Kiitosrukous

Kiitosrukouksena voidaan käyttää myös virttä.

L Ru - koil - kaam - me.
- rukous
S Aa - men, aa - men.

IV PÄÄTÖS

26. Ylistys

Jos kiitosrukouksena (kohta 25) on laulettu virsi, jätetään ylistys pois.

Ylistyksenä voidaan käyttää myös virttä.

Ylistys jätetään pois kiirastorstain, pitkäperjantain ja hiljaisen lauontain jumalanpalveluksista.

E Kiit - tä - kään - me Her - ra!

*S Ju - ma - lal - le kii - tos. Hal - le - lu - ja,

hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja!

Paastonaikana tuhkakeskiviikosta lähtien:

E Kiit - tä - kään - me Her - ra!

*S Ju - ma - lal - le kii - tos. Aa - men, aa - men.

*27. Siunaus

S Aa - men, aa - men, aa - men.

[Lähetäminen]

[28. Päätösmusiikki]

Päätösmusiikkina voi olla virsi, kuorolaulu tai soitinmusiikkia.

Musiikin aikana voi olla ristikulkue, johon seurakunta tulee mukaan.

Toinen sävelmäsarja

I JOHDANTO

1. Alkuvirsi

Virren sijasta voidaan käyttää psalmia, kuorolaulua tai soitinmusiikkia.
Alkumusiikin aikana voivat palvelutehtävissä toimivat saapua kuoriin ristikulkueena. Tällöin seurakunta seisoo.

2. Alkusiunaus

Siunaus ja vuorotervehdys voidaan laulaa tai lausua.

Siunaus

L I - sän ja + Po - jan ja Py - hän Hen - gen ni - meen.

S Aa - men, aa - men, aa - men.

Vuorotervehdys

L Her - ra ol - koon tei - dän kans - san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

3. Johdantosanat

4. Yhteinen rippi

Yhteinen rippi voidaan siirtää saarnan (kohta 15) jälkeen.

Synnintunnustus

Synnintunnustus voidaan lukea yhteen ääneen. Synnintunnustukset, nrot 700–714.

Synninpäästö

S Aa - men, aa - men, aa - men.

[Kiitosrukous]

Kiitosrukous voidaan lukea yhteen ääneen. Kiitosrukoukset, nrot 715–717.

[5. Päivän psalmi]

Psalmin kertosäkeet, nrot 761–790.

6. Herra, armahda (Kyrie)

Vaihtoehto A (Kyrie-litania)

Seurakunnan rukouslause:

S Her - ra, ar - mah-da.

TAI

S Her - ra, ar - mah-da. Kris - tus, ar-mah-da.

Her - ra, ar - mah-da.

Vaihtoehto B (Herra, armahda)

S Her - ra, Her - ra, ar - mah-da mei - tä.

Kris - tus, Kris - tus, ar - mah-da mei - tä.

Her - ra, Her - ra, ar - mah-da mei - tä.

TAI

S Her - ra, ar - mah-da mei - tä.

Kris - tus, ar - mah-da mei - tä.

Her - ra, ar - mah-da mei - tä.

*7. Kunnia (Gloria) ja kiitosvirsi Pyhälle Kolminaisuudelle

Kunnia ja kiitosvirsi jätetään pois paastonaikana (tuhkakeskiästä lähtien) ja adventiaikana (1. adventtisunnuntain jälkeisestä maanantaista lähtien).

Kunnia

E Kun - ni - a Ju - ma - lal - le kor - ke - uk - sis - sa,
S maan pääl - lä rau - ha ih - mi - sil - lä,
joi - ta hän ra - kas - taa.

Kiitosvirsi

Vaihtoehtoisia kiitosvirsiä, nrot 726–730.

Erityisesti juhlapyhinä voidaan käyttää Laudamus-hymniä:

S Me kii - täm-me, me kun - ni - oi - tam - me,
me pal - vom-me ja y - lis - täm - me si - nu - a.

E Me tuomme sinulle kiitoksen
suuren kunniasi tähden.
Herra Jumala, taivaallinen kuningas,
Jumala, Isä, Kaikkivaltias!

[– kerto]

E Herra, Jumalan ainoa Poika, Jeesus Kristus.
Herra Jumala, Jumalan Karitsa, Isän Poika,
joka kannat maailman synnin,
armahda meitä,
joka kannat maailman synnin,
ota vastaan rukouksemme,
joka istut Isän oikealla puolella,
armahda meitä.

[– kerto]

E Sinä yksin olet pyhä,
sinä yksin olet Herra,
sinä yksin olet korkein,
Jeesus Kristus,
Pyhän Hengen kanssa

Isän Jumalan kunniaassa.

8. Päivän rukous

- rukous

II SANA

9. Ensimmäinen lukukappale

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.
Vastauksanat voidaan lausua tai laulaa. Ne voidaan jättää myös pois.

- lukukappale

10. Vastaus

Vastauksena voi olla psalmi, virsi, laulu, soitinmusiikkia tai hiljaista mietiskelyä.

11. Toinen lukukappale

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.
Vastauksanat (ks. 1. lukukappale) voidaan lausua tai laulaa. Ne voidaan jättää myös pois.

12. Päivän virsi eli graduuaali

*13. Evankeliumi

Evankeliumin lukemisen edellä ja/tai sen jälkeen voidaan laulaa halleluja.
Halleluja jätetään pois paastonaikana tuhkakeskiyöstä lähtien. Tällöin hallelujalaulun sijasta voidaan käyttää psalmilauseita.

Vastauksanat voidaan lausua tai laulaa. Ne voidaan jättää myös pois.

– evankeliumi

[14. Virsi]

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

15. Saarna

*16. Uskontunnustus (Credo)

Uskontunnustuksena voidaan käyttää myös virttä 167 tai 171. Tällöin virsi (kohta 17) jätetään pois. Vaihtoehtoisia uskontunnustuslauluja, nrot 731–734.

[17. Virsi]

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

18. Yhteinen esirukous

Yhteinen esirukous voidaan siirtää kohdan 6 (Herra, armahda) yhteyteen.

Yhteinen esirukous voidaan valmistella yhdessä seurakuntalaisten kanssa.

Paastonaikana tuhkakeskiviikosta lähtien voidaan käyttää litaniaa (nro 719) tai Pyhä Jumala -rukousta (Trishagion, nro 718).

Esirukouksen yhteydessä tai ennen sitä ilmoitetaan kastetut, kuulutetut tai avioliiton solmineet ja kuolleet. Ilmoituksiin voidaan liittää musiikkia ja/tai symbolista toimintaa (esim. kynttilöiden sytytys).

– rukous

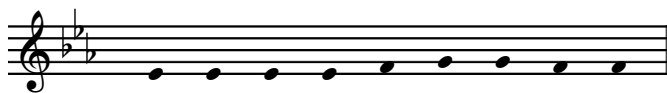
III EHTOOLLINEN

19. Uhrivirsi eli offertorio

Virren aikana kootaan kolehti ja katetaan ehtoollispöytä.

20. Ehtoollisrukous (Eukaristinen rukous)

Vuorolaulu

L Her - ra ol - koon tei - dän kans - san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

L Y - len - tä - kää sy - dä - men - ne.

S Y - len - näm - me sen Her - ran puo - leen.

L Kiit - tä - kääm - me Her - raa, Ju - ma - laam - me.

S Niin on oi - kein ja ar - vol - lis - ta.

Prefaatio

*Pyhä (Sanctus)

Seurakunta voi seisoa Pyhä-hymnistä Jumalan Karitsa -hymniin.

S Py - hä, py - hä, py - hä Her - ra Se - ba - ot!

Tai - vas ja maa on täyn - nä si - nun kirk - ka - ut - ta - si.

Hoo - si - an - na kor - ke - uk - sis - sa!

Siu - nat - tu ol - koon hän, jo - ka tu - lee Her - ran ni - mes - sä.

Hoo - si - an - na kor - ke - uk - sis - sa!

Rukous ja asetussanat

Rukousjakson jälkeen seurakunta voi laulaa:

Päätösylistyksen jälkeen seurakunta laulaa:

21. Isä meidän

Herran rukous voidaan myös laulaa (nro 805).

22. Herran rauha

Vuorolaulun jälkeen seurakuntalaisia voidaan kehottaa rauhan toivottamiseen. Tällöin seurakuntalaiset tervehtivät toisiaan ja lausuvat esimerkiksi: Kristuksen rauhaa.

*23. Jumalan Karitsa (Agnus Dei)

maa - il - man syn - nin, ar - mah - da mei - tä.
 Ju - ma - lan Ka - rit - sa, jo - ka kan - nat
 maa - il - man syn - nin, an - na meil - le rau - ha.

24. Ehtoollisen vietto

Kutsun jälkeen voidaan laulaa ”Herra, en ole sen arvoinen” (nro 815).

Päätössanojen jälkeen seurakunta lausuu:

S Aamen.

25. Kiitosrukous

Kiitosrukouksena voidaan käyttää myös virttä.

L Ru - koil - kaam - me.

– rukous

S Aa - men, aa - men.

IV PÄÄTÖS

26. Ylistys

Jos kiitosrukouksena (kohta 25) on laulettu virsi, jätetään ylistys pois.

Ylistyksenä voidaan käyttää myös virttä.

Ylistys jätetään pois kiirastorstain, pitkäperjantain ja hiljaisen lauontain jumalanpalveluksista.

E Kiit - tä - kään - me Her - raa!
*S Ju - ma - lal - le kii - tos. Hal - le - lu - ja,
 hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja!

Paastonaikana tuhkakiviikosta lähtien:

E Kiit - tä - kään - me Her - raa!

*S Ju - ma - lal - le kii - tos. Aa - men, aa - men.

*27. Siunaus

S Aa - men, aa - men, aa - men.

[Lähetäminen]

[28. Päätösmusiikki]

Päätösmusiikkina voi olla virsi, kuorolaulu tai soitinmusiikkia.

Musiikin aikana voi olla ristikulkue, johon seurakunta tulee mukaan.

Kolmas sävelmäsarja

I JOHDANTO

1. Alkuvirsi

Virren sijasta voidaan käyttää psalmia, kuorolaulua tai soitinmusiikkia.
Alkumusiikin aikana voivat palvelutehtävissä toimivat saapua kuoriin ristikulkueena. Tällöin seurakunta seisoo.

2. Alkusiunaus

Siunaus ja vuorotervehdys voidaan laulaa tai lausua.

Siunaus

L I - sän ja + Po - jan ja Py - hän Hen-gen ni-meen.

S Aa - men, aa - men, aa - men.

Vuorotervehdys

L Her - ra ol - koon tei - dän kans - san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

3. Johdantosanat

4. Yhteinen rippi

Yhteinen rippi voidaan siirtää saarnan (kohta 15) jälkeen.

Synnintunnustus

Synnintunnustus voidaan lukea yhteen ääneen. Synnintunnustukset, nrot 700–714.

Synninpäästö

S Aa - men, aa - men, aa - men.

[Kiitosrukous]

Kiitosrukous voidaan lukea yhteen ääneen. Kiitosrukoukset, nrot 715–717.

[5. Päivän psalmi]

Psalmin kertosäkeet, nrot 761–790.

6. Herra, armahda (Kyrie)

Vaihtoehto A (Kyrie-litania)

Seurakunnan rukouslause:

S Her - ra, Her - ra, ar-mah-da mei - tä.

Vaihtoehto B (Herra, armahda)

S Her - ra, Her - ra, ar-mah-da mei - tä.

Kris - tus, Kris - tus, ar-mah-da mei - tä.

Her - ra, Her - ra, ar-mah-da mei - tä.

*7. Kunnia (Gloria) ja kiitosvirsi Pyhälle Kolminaisuudelle

Kunnia ja kiitosvirsi jätetään pois paastonaikana (tuhkakeskiästä lähtien) ja adventtiaikana (1. adventtisunnuntain jälkeisestä maanantaista lähtien).

Kunnia

Tämän sävelmän sijasta voidaan käyttää 1. sävelmäsarjan Kunnia-sävelmää.

E Kun - ni - a Ju - ma - lal - le kor - ke - uk - sis - sa,

S maan pääl - lä rau - ha ih - mi - sil - lä,

joi - ta hän ra - kas - taa.

Laudamus-virsi 726

Laudamus-virren sijasta voidaan käyttää 1. sävelmäsarjan Laudamusta. Vaihtoehtoisia kiitosvirsiä, nrot 727–730.

8. Päivän rukous

L Ru - koil - kaam - me.

- rukous

S Aa - men, aa - men.

II SANA

9. Ensimmäinen lukukappale

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.
Vastauksanat voidaan lausua tai laulaa. Ne voidaan jättää myös pois.

- lukukappale

E Tä - mä on Ju - ma - lan sa - na.

S Ju - ma - lal - le kii - tos.

10. Vastaus

Vastauksena voi olla psalmi, virsi, laulu, soitinmusiikkia tai hiljaista mietiskelyä.

11. Toinen lukukappale

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.
Vastauksanat (ks. 1. lukukappale) voidaan lausua tai laulaa. Ne voidaan jättää myös pois.

12. Päivän virsi eli graduuaali

*13. Evankeliumi

Evankeliumin lukemisen edellä ja/tai sen jälkeen voidaan laulaa halleluja.
Halleluja jätetään pois paastonaikana tuhkakeskiviikosta lähtien. Tällöin hallelujalaulun sijasta voidaan käyttää psalmilauseetta.

Vastauksanat voidaan lausua tai laulaa. Ne voidaan jättää myös pois.

S Hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja!

- evankeliumi

E Tä - mä on py - hä e - van - ke - li - u - mi.

S Y - lis - tys si - nul - le, Kris - tus.

[14. Virsi]

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

15. Saarna

*16. Uskontunnustus (Credo)

Uskontunnustuksena voidaan käyttää myös virttä 167 tai 171. Tällöin virsi (kohta 17) jätetään pois. Vaihtoehtoisia uskontunnustuslauluja, nrot 731–734.

[17. Virsi]

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

18. Yhteinen esirukous

Yhteinen esirukous voidaan siirtää kohdan 6 (Herra, armahda) yhteyteen.

Yhteinen esirukous voidaan valmistella yhdessä seurakuntalaisten kanssa.

Paastonaikana tuhkakeskiviikosta lähtien voidaan käyttää litaniaa (nro 719) tai Pyhä Jumala -rukousta (Trishagion, nro 718).

Esirukouksen yhteydessä tai ennen sitä ilmoitetaan kastetut, kuulutetut tai avioliiton solmineet ja kuolleet. Ilmoituksiin voidaan liittää musiikkia ja/tai symbolista toimintaa (esim. kynttilöiden sytytys).

E Ru - koil - kaam - me.

– rukous

S Aa - men, aa - men.

III EHTOOLLINEN

19. Uhrivirsi eli offertorio

Virren aikana kootaan kolehti ja katetaan ehtoollispöytä.

20. Ehtoollisrukous (Eukaristinen rukous)

Vuorolaulu

L Her - ra ol - koon tei - dän kans - san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

L Y - len - tä - kää sy - dä - men - ne.

S Y - len-näm - me sen Her-ran puo-leen.

L Kiit - tä - kääm-me Her - raa, Ju - ma - laam-me.

S Niin on oi-kein ja ar - vol - lis - ta.

Prefaatio

*Pyhä (Sanctus)

Seurakunta voi seisoa Pyhä-hymnistä Jumalan Karitsa -hymniin.

S Py - hä, py - hä, py - hä Her - ra Se - ba - ot!

Tai - vas ja maa on täyn-nä kirk-ka-ut - ta - si.

Hoo-si - an - na kor-ke - uk - sis - sa!

Siu-nat-tu ol-koon hän, jo-ka tu-lee Her-ran ni - mes-sä.

Hoo-si - an - na kor-ke - uk - sis - sa!

Rukous ja asetussanat

Rukousjakson jälkeen seurakunta voi laulaa:

S Me ju - lis - tam-me hä - nen kuo - le - maan - sa.

Me to - dis - tam-me hä - nen y - lös - nou - se - mus - taan.

Me o-do-tam-me hä-nen tu-le-mis-taan kun - ni - as - sa.

Päätösylistyksen jälkeen seurakunta laulaa:

S Aa - men, aa - men, aa - men.

21. Isä meidän

Herran rukous voidaan myös laulaa (nro 805).

22. Herran rauha

Vuorolaulun jälkeen seurakuntalaisia voidaan kehottaa rauhan toivottamiseen. Tällöin seurakuntalaiset tervehtivät toisiaan ja lausuvat esimerkiksi: Kristuksen rauhaa.

L Her-ran rau - ha ol-koon tei-dän kans-san-ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

*23. Jumalan Karitsa (Agnus Dei)

S Ju - ma - lan Ka - rit - sa, jo - ka kan - nat

maa - il - man syn - nin, ar - mah - da mei - tä.

Ju - ma - lan Ka - rit - sa, jo - ka kan - nat

maa - il - man syn - nin, ar - mah - da mei - tä.

Ju - ma - lan Ka - rit - sa, jo - ka kan - nat

maa - il - man syn - nin, an - na meil - le rau - ha.

24. Ehtoollisen vietto

Kutsun jälkeen voidaan laulaa "Herra, en ole sen arvoinen" (nro 815).

Päätössanojen jälkeen seurakunta lausuu:

S Aamen.

25. Kiitosrukous

Kiitosrukouksena voidaan käyttää myös virttä.

L Ru - koil - kaam - me.

– rukous

S Aa - men, aa - men.

IV PÄÄTÖS

26. Ylistys

Jos kiitosrukouksena (kohta 25) on laulettu virsi, jätetään ylistys pois.

Ylistyksenä voidaan käyttää myös virttä.

Ylistys jätetään pois kiirastorstain, pitkäperjantain ja hiljaisen lauantain jumalanpalveluksista.

E Kiit - tä - kään - me Her - raa!

*S Ju - ma - lal - le kii - tos. Hal - le - lu - ja,

hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja!

Paastonaikana tuhkakeskiviikosta lähtien:

E Kiit - tä - kään - me Her - raa!

*S Ju-ma-lal-le kii - tos. Aa - men, aa - men.

*27. Siunaus

S Aa - men, aa - men, aa - men.

[Lähetäminen]

[28. Päätösmusiikki]

Päätösmusiikkina voi olla virsi, kuorolaulu tai soitinmusiikkia.

Musiikin aikana voi olla ristikulkue, johon seurakunta tulee mukaan.

Neljäs sävelmäsarja

I JOHDANTO

1. Alkuvirsi

Virren sijasta voidaan käyttää psalmia, kuorolaulua tai soitinmusiikkia.
Alkumusiikin aikana voivat palvelutehtävissä toimivat saapua kuoriin ristikulkueena. Tällöin seurakunta seisoo.

2. Alkusiunaus

Siunaus ja vuorotervehdys voidaan laulaa tai lausua.

Siunaus

L I - sän ja + Po - jan ja Py - hän Hen - gen ni - meen.

S Aa - men, aa - men, aa - men.

Vuorotervehdys

L Her - ra ol - koon tei - dän kans - san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

3. Johdantosanat

4. Yhteinen rippi

Yhteinen rippi voidaan siirtää saarnan (kohta 15) jälkeen.

Synnintunnustus

Synnintunnustus voidaan lukea yhteen ääneen. Synnintunnustukset, nrot 700–714.

Synninpäästö

S Aa - men, aa - men, aa - men.

[Kiitosrukous]

Kiitosrukous voidaan lukea yhteen ääneen. Kiitosrukoukset, nrot 715–717.

[5. Päivän psalmi]

Psalmin kertosaäkeet, nrot 761–790.

6. Herra, armahda (Kyrie)

Vaihtoehto A (Kyrie-litania)

Seurakunnan rukouslause:

S Her - ra, ar - mah - da.

TAI

S Her - ra, ar - mah - da. Kris - tus, ar - mah - da. Her - ra, ar - mah - da.

Vaihtoehto B (Herra, armahda)

S Her - ra, ar - mah - da mei - tä.

Kris - tus, ar - mah - da mei - tä.

Her - ra, ar - mah - da mei - tä.

TAI

S Her - ra, Her - ra,

ar - mah - da, ar - mah - da mei - tä.

Kris - tus, Kris - tus,

ar - mah - da, ar - mah - da mei - tä.

Her - ra, Her - ra,
ar - mah - da, ar - mah - da mei - tä.

*7. Kunnia (Gloria) ja kiitosvirsi Pyhälle Kolminaisuudelle

Kunnia ja kiitosvirsi jätetään pois paastonaikana (tuhkakeskiviikosta lähtien) ja adventtiaikana (1. adventtisunnuntain jälkeisestä maanantaista lähtien).

Kunnia

E Kun - ni - a Ju - ma - lal - le kor - ke - uk - sis - sa,
S maan pääl - lä rau - ha ih - mi - sil - lä, joi - ta hän ra - kas - taa.

TAI

E Kun - ni - a Ju - ma - lal - le kor - ke - uk - sis - sa,
S maan pääl - lä rau - ha ih - mi - sil - lä, joi - ta hän ra - kas - taa.

Kiitosvirsi

Vaihtoehtoisia kiitosvirsiä, nrot 726–730.

Erityisesti juhlapyhinä voidaan käyttää Laudamus-hymniä:

S Me kii - täm - me, me kun - ni - oi - tam - me,
me pal - vom - me ja y - lis - täm - me si - nu - a.

E Me tuomme sinulle kiitoksen
suuren kunniasi tähden.
Herra Jumala, taivaallinen kuningas,
Jumala, Isä, Kaikkivaltias!

[- kerto]

E Herra, Jumalan ainoa Poika, Jeesus Kristus.

Herra Jumala, Jumalan Karitsa, Isän Poika,
joka kannat maailman synnin,
armahda meitä,
joka kannat maailman synnin,
ota vastaan rukouksemme,
joka istut Isän oikealla puolella,
armahda meitä.

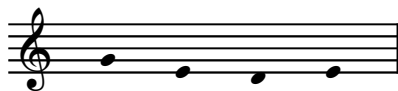
[– kerto]

E Sinä yksin olet pyhä,
sinä yksin olet Herra,
sinä yksin olet korkein,
Jeesus Kristus,
Pyhän Hengen kanssa
Isän Jumalan kunnia.

S Aa - men, aa - men, aa-men.

8. Päivän rukous

L Ru - koil - kaam - me.

– rukous

S Aa - men, aa - men.

II SANA

9. Ensimmäinen lukukappale

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.
Vastauksena voidaan lausua tai laulaa. Ne voidaan jättää myös pois.

– lukukappale

E Tä - mä on Ju - ma - lan sa - na.

S Ju - ma - lal - le kii - tos.

10. Vastaus

Vastauksena voi olla psalmi, virsi, laulu, soitinmusiikkia tai hiljaista mietiskelyä.

11. Toinen lukukappale

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.

Vastaussanat (ks. 1. lukukappale) voidaan lausua tai laulaa. Ne voidaan jättää myös pois.

12. Päivän virsi eli graduuaali

*13. Evankeliumi

Evankeliumin lukemisen edellä ja/tai sen jälkeen voidaan laulaa halleluja.

Halleluja jätetään pois paastonaikana tuhkakeskiviikosta lähtien. Tällöin hallelujalaulun sijasta voidaan käyttää psalmilausetta.

Vastaussanat voidaan lausua tai laulaa. Ne voidaan jättää myös pois.

S Hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja!

Hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja!

TAI

S Hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja!

– evankeliumi

E Tä - mä on py - hä e - van - ke - li - u - mi.

S Y - lis - tys si - nul - le, Kris - tus.

[14. Virsi]

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

15. Saarna

*16. Uskontunnustus (Credo)

Uskontunnustuksena voidaan käyttää myös virttä 167 tai 171. Tällöin virsi (kohta 17) jätetään pois. Vaihtoehtoisia uskontunnustuslauluja, nrot 731–734.

[17. Virsi]

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

18. Yhteinen esirukous

Yhteinen esirukous voidaan siirtää kohdan 6 (Herra, armahda) yhteyteen.

Yhteinen esirukous voidaan valmistella yhdessä seurakuntalaisten kanssa.

Paastonaikana tuhkakeskiviikosta lähtien voidaan käyttää litaniaa (nro 719) tai Pyhä Jumala -rukousta (Trishagion, nro 718).

Esirukouksen yhteydessä tai ennen sitä ilmoitetaan kastetut, kuulutetut tai avioliiton solmineet ja kuolleet. Ilmoituksiin voidaan liittää musiikkia ja/tai symbolista toimintaa (esim. kynttilöiden sytytys).

E Ru - koil - kaam - me.

- rukous

S Aa - men, aa - men.

III EHTOOLLINEN

19. Uhrivirsi eli offertorio

Virren aikana kootaan kolehti ja katetaan ehtoollispöytä.

20. Ehtoollisrukous (Eukaristinen rukous)

Vuorolaulu

L Her - ra ol - koon tei - dän kans - san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

L Y - len - tä - kää sy - dä - men - ne.

S Y - len - näm - me sen Her - ran puo - leen.

L Kiit - tä - kääm - me Her - raa, Ju - ma - laam - me.

S Niin on oi - kein ja ar - vol - lis - ta.

Prefaatio

*Pyhä (Sanctus)

Seurakunta voi seisoa Pyhä-hymnistä Jumalan Karitsa -hymniin.

S Py - hä, py - hä, py - hä Her - ra Se - ba - ot!

Tai - vas ja maa on täyn - nä kirk - ka - ut - ta - si.

Hoo - si - an - na kor - ke - uk - sis - sa!

Siu - nat - tu hän, jo - ka tu - lee Her - ran ni - mes - sä.

Hoo - si - an - na kor - ke - uk - sis - sa!

TAI

S Py - hä, py - hä, py - hä Her - ra Se - ba - ot!

Tai - vas ja maa on täyn - nä kirk - ka - ut - ta - si.

Hoo - si - an - na kor - ke - uk - sis - sa!

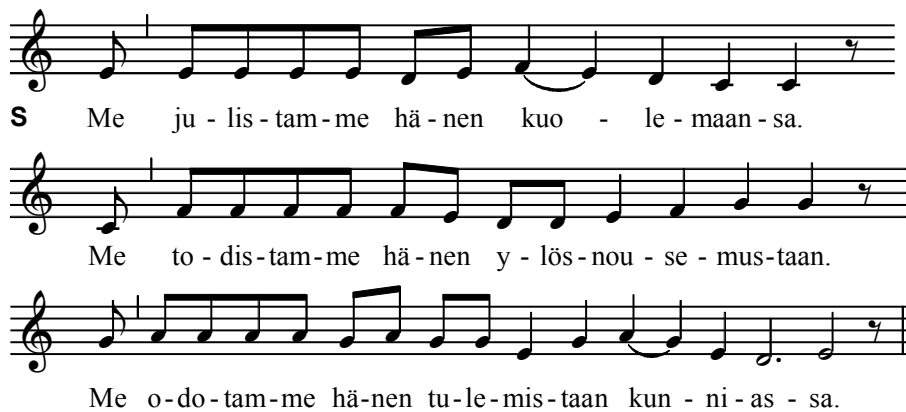
Siu - nat - tu ol - koon hän, jo - ka tu - lee Her - ran ni - mes - sä.

Hoo - si - an - na kor - ke - uk - sis - sa!

Rukous ja asetussanat

Rukousjakson jälkeen seurakunta voi laulaa:

S Me ju - lis - tam - me hä - nen kuo - le - maan - sa.
 Me to - dis - tam - me hä - nen y - lös - nou - se - mus - taan.
 Me o - do - tam - me hä - nen tu - le - mis - taan kun - ni - as - sa.

Päätösylistyksen jälkeen seurakunta laulaa:

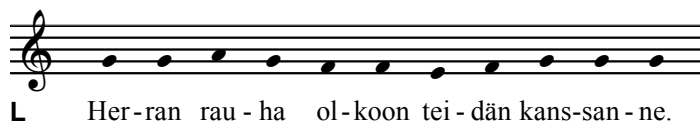
S Aa - men, aa - men, aa - men.

21. Isä meidän

Herran rukous voidaan myös laulaa (nro 805).

22. Herran rauha

Vuorolaulun jälkeen seurakuntalaisia voidaan kehottaa rauhan toivottamiseen. Tällöin seurakuntalaiset tervehtivät toisiaan ja lausuvat esimerkiksi: Kristuksen rauhaa.

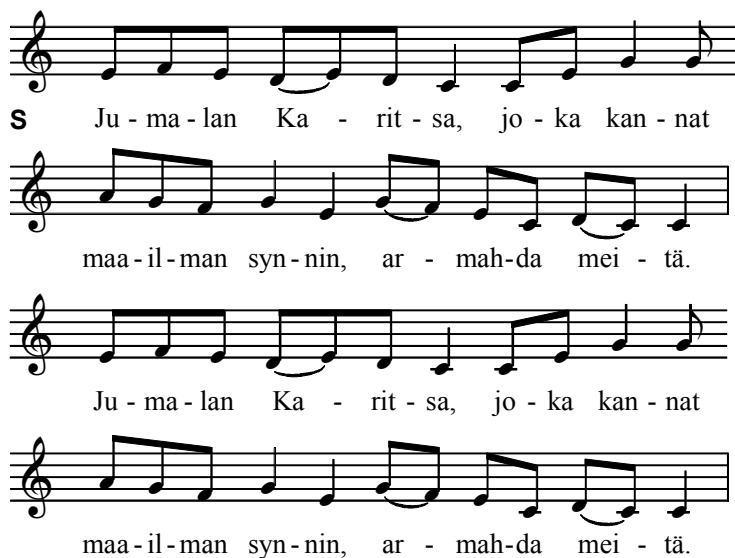

L Her - ran rau - ha ol - koon tei - dän kans - san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

*23. Jumalan Karitsa (Agnus Dei)

S Ju - ma - lan Ka - rit - sa, jo - ka kan - nat
 maa - il - man syn - nin, ar - mah - da mei - tä.
 Ju - ma - lan Ka - rit - sa, jo - ka kan - nat
 maa - il - man syn - nin, ar - mah - da mei - tä.

Ju - ma - lan Ka - rit - sa, jo - ka kan - nat
maa - il - man syn - nin, an - na meil - le rau - ha.

TAI

S Ju - ma - lan Ka - rit - sa, jo - ka kan - nat
maa - il - man syn - nin, ar - mah - da mei - tä.
Ju - ma - lan Ka - rit - sa, jo - ka kan - nat
maa - il - man syn - nin, ar - mah - da mei - tä.
Ju - ma - lan Ka - rit - sa, jo - ka kan - nat
maa - il - man syn - nin, an - na meil - le rau - ha.

24. Ehtoollisen vietto

Kutsun jälkeen voidaan laulaa "Herra, en ole sen arvoinen" (nro 815).

Päätössanojen jälkeen seurakunta lausuu:

S Aamen.

25. Kiitosrukous

Kiitosrukouksena voidaan käyttää myös virttä.

L Ru - koil - kaam - me.

– rukous

S Aa - men, aa - men.

IV PÄÄTÖS

26. Ylistys

Jos kiitosrukouksena (kohta 25) on laulettu virsi, jätetään ylistys pois.

Ylistyksenä voidaan käyttää myös virttä.

Ylistys jätetään pois kiirastorstain, pitkäperjantain ja hiljaisen lauantain jumalanpalveluksista.

E Kiit - tä - kään - me Her - raa!

*S Ju - ma - lal - le kii - tos. Hal - le - lu - ja,

hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja!

TAI

E Kiit - tä - kään - me Her - raa!

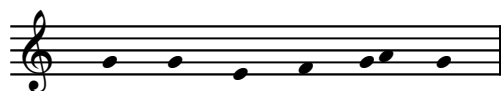

*S Ju - ma - lal - le kii - tos. Hal - le - lu - ja,

hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja!

Paastonaikana tuhkakeskiviikosta lähtien:

E Kiit - tä - kään - me Her - raa!

*S Ju - ma - lal - le kii - tos. Aa - men, aa - men.

*27. Siunaus

S Aa - men, aa - men, aa - men.

[Lähetäminen]

[28. Päätösmusiikki]

Päätösmusiikkina voi olla virsi, kuorolaulu tai soitinmusiikkia.

Musiikin aikana voi olla ristikulkue, johon seurakunta tulee mukaan.

Sanajumalanpalvelus

Sanajumalanpalveluksessa keskitytään sanaan ja rukoukseen. Seurakuntalaisille varataan mahdollisuus yksityiseen sielunhoitoon ja rippiin ennen jumalanpalvelusta tai sen jälkeen.

I JOHDANTO

1. Alkuvirsi

Virren sijasta voidaan käyttää psalmeja, kuorolaulua tai soitinmusiikkia.

Alkumusiikin aikana voivat palvelutehtävissä toimivat saapua kuoriin ristikulkueena. Tällöin seurakunta seisoo.

2. Alkusiunaus

Siunaus ja vuorotervehdys voidaan laulaa tai lausua.

Siunaus

Sävelmäsarjat 1–3:

L I - sän ja + Po - jan ja Py - hän Hen - gen ni - meen.

S Aa - men, aa - men, aa - men.

Vuorotervehdys

Sävelmäsarjat 1–3:

L Her - ra ol - koon tei - dän kans - san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

TAI

Siunaus

Sävelmäsarja 4:

L I - sän ja + Po - jan ja Py - hän Hen - gen ni - meen.

S Aa - men, aa - men, aa - men.

Vuorotervehdys

Sävelmäsarja 4:

L Her - ra ol - koon tei - dän kans - san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

3. Johdantosanat

4. Yhteinen rippi

Yhteinen rippi voidaan siirtää saarnan (kohta 13) jälkeen.

Synnintunnustus

Synnintunnustus voidaan lukea yhteen ääneen. Synnintunnustukset, nrot 700–714.

Synninpäästö

Sävelmäsarjat 1–3:

S Aa - men, aa - men, aa - men.

TAI

Sävelmäsarja 4:

S Aa - men, aa - men, aa - men.

[Kiitosrukous]

Kiitosrukous voidaan lukea yhteen ääneen. Kiitosrukoukset, nrot 715–717.

5. Virsi

Virren sijasta voi olla psalmi, laulu tai soitinmusiikkia.

6. Päivän rukous

Sävelmäsarjat 1–3:

L Ru - koil - kaam - me.

– rukous

S Aa - men, aa - men.

TAI

Sävelmäsarja 4:

L Ru - koil - kaam - me.

– rukous

S Aa - men, aa - men.

II SANA

[7. Ensimmäinen lukukappale]

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.
Vastauksanat voidaan lausua tai laulaa. Ne voidaan jättää myös pois.

– lukukappale

E Tämä on Jumalan sana.

S Jumalalle kiitos.

[8. Vastaus]

Vastauksena voi olla psalmi, virsi, laulu, soitinmusiikkia tai hiljaista mietiskelyä.

9. Toinen lukukappale

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.
Vastauksanat (ks. 1. lukukappale) voidaan lausua tai laulaa. Ne voidaan jättää myös pois.

10. Päivän virsi eli graduaali

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

*11. Evankeliumi

Evankeliumin lukemisen edellä ja/tai sen jälkeen voidaan laulaa halleluja.
Halleluja jätetään pois paastonaikana tuhakeskiviikosta lähtien. Tällöin hallelujalaulun sijasta voidaan käyttää psalmilauseita.

Vastauksanat voidaan lausua tai laulaa. Ne voidaan jättää myös pois.

– evankeliumi

E Tämä on pyhä evankeliumi.

S Ylistys sinulle, Kristus.

[12. Virsi]

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

13. Saarna

*14. Uskontunnustus (Credo)

Uskontunnustuksena voidaan käyttää myös virttä 167 tai 171. Tällöin virsi (kohta 15) jätetään pois. Vaihtoehtoisia uskontunnustuslauluja, nrot 731–734.

15. Virsi

Kolehti voidaan koota tämän virren aikana tai jumalanpalveluksen lopussa.

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

III RUKOUS

16. Yhteinen esirukous

Yhteinen esirukous voidaan valmistella yhdessä seurakuntalaisten kanssa.

Paastonaikana tuhkakeskiviikosta lähtien voidaan käyttää litaniaa (nro 719) tai Pyhä Jumala -rukousta (Trishagion, nro 718).

Yhteisenä esirukouksena voidaan käyttää myös virttä. Tällöin virsi (kohta 15) jätetään pois.

Esirukouksen yhteydessä tai ennen sitä ilmoitetaan kastetut, kuulutetut tai avioliiton solmineet ja kuolleet. Ilmoituksiin voidaan liittää musiikkia ja/tai symbolista toimintaa (esim. kynttilöiden sytytys).

Yhteinen esirukous voidaan toteuttaa tavanomaista laajempaan, ja siihen voi sisältyä esimerkiksi henkilökohtaista sielunhoitoa. Voidaan käyttää myös rukousalttareita.

E Rukoilkaamme.

– rukous

S Amen.

17. Isä meidän

Herran rukous voidaan myös laulaa (nro 805).

IV PÄÄTÖS

*18. Ylistysvirsi

Ylistysvirsi jätetään pois kiirastorstain, pitkäperjantain ja hiljaisen lauantain jumalanpalveluksista.

*19. Siunaus

– siunaus

S Amen.

[Lähetäminen]

[20. Päätösmusiikki]

Päätösmusiikkina voi olla virsi, kuorolaulu tai soitinmusiikkia.

Musiikin aikana voi olla ristikulkue, johon seurakunta tulee mukaan.

Viikkomessu

Viikkomessu sisältää messun eli ehtoollisjumalanpalveluksen keskeiset osat. Siinä noudatetaan messun kaavan ohjeita. Seurakuntalaisille varataan mahdollisuus yksityiseen sielunhoitoon ja rikkiin ennen viikkomessua tai sen jälkeen. Koko viikkomessu voidaan toteuttaa myös lukien.

I JOHDANTO

[1. Alkuvirsi]

Virren sijasta voidaan käyttää psalmeja, kuorolaulua tai soitinmusiikkia. Alkumusiikin aikana voivat palvelutehtävissä toimivat saapua kuoriin ristikulkueena. Tällöin seurakunta seisoo.

2. Alkusiunaus

Siunaus

L Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

Vuorotervehdys

L Herra olkoon teidän kanssanne.

S Niin myös sinun henkesi kanssa.

3. Johdantosanat

4. Yhteinen rippi

Yhteinen rippi voidaan siirtää saarnan (kohta 7) jälkeen.

Synnintunnustus

Synnintunnustus voidaan lukea yhteen ääneen. Synnintunnustukset, nrot 700–714.

Synninpäästö

S Aamen.

[5. Virsi]

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia tai hiljaista mietiskelyä.

6. Päivän rukous

L Rukoilkaamme.

– rukous

S Aamen.

II SANA

7. Raamatunluku ja saarna

Seurakunta kuuntelee raamatunlukua istuen. Raamatunlukuun voidaan liittää vastaus (psalmi, virsi, laulu, soitinmusiikkia tai hiljaista mietiskelyä).

*8. Uskontunnustus (Credo)

Uskontunnustuksena voidaan käyttää myös virttä 167 tai 171. Tällöin virsi (kohta 9) jätetään pois. Vaihtoehtoisia uskontunnustuslauluja, nrot 731–734.

[9. Virsi]

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia tai hiljaista mietiskelyä.

10. Yhteinen esirukous

Jos kiitosrukouksena (kohta 17) käytetään esirukouksen sisältävää vaihtoehtoa, jätetään tämä kohta pois.

Yhteinen esirukous voidaan valmistella yhdessä seurakuntalaisten kanssa.

Paastonaikana tuhkakeskiviikosta lähtien voidaan käyttää litaniaa (nro 719) tai Pyhä Jumala -rukousta (Trishagion, nro 718).

E Rukoilkaamme.

– rukous

S Amen.

III EHTOOLLINEN

11. Uhrivirsi eli offertorio

Virren aikana kootaan kolehti ja katetaan ehtoollispöytä.

Virren sijasta voi olla hiljaisuus, laulu tai soitinmusiikkia.

12. Ehtoollisrukous (Eukaristinen rukous)

[Vuorolaulu, prefaatio ja *Pyhä (Sanctus)]

Ks. messun kaavan kohta 20 (Ehtoollisrukous).

Rukous ja asetussanat

– rukousjakso

– asetussanat

– rukousjakso, jonka jälkeen seurakunta voi lukea tai laulaa:

S Me julistamme hänen kuolemaansa.

Me todistamme hänen ylösnousemustaan.

Me odotamme hänen tulemistaan kunniaassa.

– rukousjakso

– päätösylistys

S Amen.

13. Isä meidän

Herran rukous voidaan myös laulaa (nro 805).

[14. Herran rauha]

Ks. messun kaavan kohta 22 (Herran rauha).

[*15. Jumalan Karitsa (Agnus Dei)]

Ks. messun kaavan kohta 23 (Jumalan Karitsa).

16. Ehtoollisen vietto

– ateria

– päätössanat

S Aamen.

[17. Kiitosrukous]

Kiitosrukouksena voidaan käyttää myös virttä.

IV PÄÄTÖS

[*18. Ylistys]

Ks. messun kaavan kohta 26 (Ylistys).

Jos kiitosrukouksena (kohta 17) on laulettu virsi, jätetään ylistys pois.

*19. Siunaus

S Aamen.

[Lähetäminen]

[20. Päätösmusiikki]

Päätösmusiikkina voi olla virsi, kuorolaulu tai soitinmusiikkia.

Musiikin aikana voi olla ristikulkue, johon seurakunta tulee mukaan.

Perhemessu

Perhemessu on seurakunnan yhteinen jumalanpalvelus, jossa otetaan huomioon erityisesti lapsiperheet. Perhemessuun voidaan liittää kaste tai esimerkiksi kouluun lähtevien siunaaminen.

Perhemessua voidaan viettää myös arkipäivän tai erityistilanteen (esim. koulujumalanpalvelus) jumalanpalveluksena. Tällöin kaavaa voidaan soveltaa tilanteen mukaan.

Kun perhejumalanpalvelusta vietetään sanajumalanpalveluksena, jätetään ehtoollisosa pois. Tällöin kolehti kootaan virren (kohta 13) aikana ja Isä meidän -rukous luetaan yhteisen esirukouksen aamenen jälkeen.

I JOHDANTO

1. Alkuvirsi

Virren sijasta voidaan käyttää psalmeja, perhejumalanpalveluksen psalmivuorolaulua (nro 760), kuorolaulua tai soitinmusiikkia.

Alkumusiikin aikana voivat palvelutehtävissä toimivat saapua kuoriin ristikulkueena. Tällöin seurakunta seisoo.

2. Alkusiunaus

Siunaus

L I - sän ja + Po - jan ja Py - hän Hen-gen ni-meen.

S Aa-men, aa - men, aa - men.

Vuorotervehdys

L Her - ra ol - koon tei - dän kans-san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

TAI

E/L Her - ra on kes - kel - läm - me.

S Vie - täm - me suur - ta juh - laa.

TAI

E/L Her - ra on kes - kel - läm - me.

S Her - ra on kes - kel - läm - me.

E/L Vie - täm - me suur - ta juh - laa.
S Vie - täm - me suur - ta juh - laa.

3. Johdantosanat

4. Yhteinen rippi

Yhteinen rippi voidaan siirtää saarnan (kohta 11) jälkeen.

Synnintunnustus

Synnintunnustus voidaan lukea yhteen ääneen. Vaihtoehtoisia synnintunnustuksia, nrot 700–714.

Pyhä Jumala, rakas taivaallinen Isä.
Monet asiat painavat mieltäni.
Olen usein sanonut ja tehnyt sellaista,
mikä on aiheuttanut murhetta
toisille ihmisille ja sinulle.
Anna kaikki syntini anteeksi
Jeesuksen tähden.
Tätä pyydän luottaen siihen,
että sinä rakastat minua.

TAI

Laulu 720:1–2 (Jeesus, meidän veljemme)

Synninpäästö

S Aa - men, aa - men, aa - men.

[Kiitosrukous]

Kiitosrukous voidaan lukea yhteen ääneen. Vaihtoehtoisia kiitosrukouksia, nrot 715–717.

Rakas taivaallinen Isä.
Kiitos, että annat syntimme anteeksi Jeesuksen tähden.
Auta meitä elämään armosi varassa.

S Amen.

TAI

Laulu 720:3

5. Herra, armahda (Kyrie)

Mikäli yhteisessä ripissä on käytetty laulua 720 (Jeesus, meidän veljemme), jätetään tämä kohta pois.

Vaihtoehto A (Kyrie-litania)

Seurakunnan rukouslause:

S Her - ra, ar-mah-da mei - tä.

TAI

E Her - ra, ar-mah-da mei - tä.
S Her - ra, ar-mah-da mei - tä.

Vaihtoehto B (Herra, armahda)

S Her - ra, ar-mah-da mei - tä.

Kris-tus, ar-mah-da mei - tä.

Her - ra, ar-mah-da mei - tä.

*6. Kunnia (Gloria) ja kiitosvirsi Pyhälle Kolminaisuudelle

Kunnia ja kiitosvirsi jätetään pois paastonaikana (tuhkakeskiiviikosta lähtien) ja adventiaikana (1. adventtisunnuntain jälkeisestä maanantaista lähtien).

Kunnia

E Kun-ni - a Ju - ma - lal - le kor - ke - uk - sis - sa,

S maan pääl-lä rau-ha ih - mi-sil - lä, joi-ta hän ra - kas-taa.

TAI

E Kun-ni - a Ju - ma - lal - le kor - ke - uk - sis - sa,

S Kun-ni - a Ju - ma - lal - le kor - ke - uk - sis - sa,

E maan pääl-lä rau-ha ih - mi-sil - lä, joi-ta hän ra - kas-taa.

S maan pääl-lä rau-ha ih - mi-sil - lä, joi-ta hän ra - kas-taa.

Kiitosvirsi

Virsi 135.

Voidaan käyttää myös perhemessun Laudamus-virttä (nro 729) tai vaihtoehtoisia kiitosvirsiä (nrot 723–730).

7. Päivän rukous

L Ru - koil - kaam - me.

– rukous

S Aa - men, aa - men.

TAI

E Ru - koi - lem - me Her - raa.

S Ru - koi - lem - me Her - raa.

– rukous

E Aa - men, aa - men.

S Aa - men, aa - men.

II SANA

[8. Lukukappale]

Lukija ilmoittaa raamatunkohdan. Seurakunta kuuntelee istuen.

9. Päivän virsi eli graduuoli

Kirkkovuoden juhla-aikoihin liittyviä teemavirsiä, nrot 744–747. Perhevirsi, nro 748.

*10. Evankeliumi

Evankeliumin lukemisen edellä ja/tai sen jälkeen voidaan laulaa halleluja.

Halleluja jätetään pois paastonaikana tuhkakiviikosta lähtien. Tällöin hallelujalaulun sijasta voidaan käyttää psalmilauseita.

S Hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja!

Hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja!

11. Saarna

*12. Uskontunnustus (Credo)

Uskontunnustuksena voidaan käyttää myös virttä 167 tai 171. Tällöin virsi (kohta 13) jätetään pois. Perhemessun uskontunnustuslaulu, nro 733. Vaihtoehtoisia uskontunnustuslauluja, nrot 731–734.

[13. Virsi]

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

14. Yhteinen esirukous

Yhteinen esirukous voidaan valmistella yhdessä seurakuntalaisten kanssa.

Paastonaikana tuhakeskiviikosta lähtien voidaan käyttää litaniaa (nro 719) tai Pyhä Jumala -rukousta (Trishagion, nro 718).

Esirukouksen yhteydessä tai ennen sitä ilmoitetaan kastetut, kuulutetut tai avioliiton solmineet ja kuolleet. Ilmoituksiin voidaan liittää musiikkia ja/tai symbolista toimintaa (esim. kynttilöiden sytytys).

E Rukoilkaamme.

– rukous

S Aamen.

III EHTOOLLINEN

15. Uhrivirsi eli offertorio

Virren aikana kootaan kolehti ja katetaan ehtoollispöytä.

16. Ehtoollisrukous (Eukaristinen rukous)

Vuorolaulu ja prefaatio voidaan jättää pois.

[Vuorolaulu]

L Her - ra ol - koon tei - dän kans - san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

L Y - len - tä - kää sy - dä - men - ne.

S Y - len - näm - me sen Her - ran puo - leen.

L Kiit - tä - kään - me Her - raa, Ju - ma - laam - me.

S Niin on oi - kein ja ar - vol - lis - ta.

[Prefaatio]

*Pyhä (Sanctus)

Seurakunta voi seisoa Pyhä-hymnistä Jumalan Karitsa -hymniin.

S Py - hä, py - hä, py - hä Her-ra Se - ba - ot!

Tai - vas ja maa on täyn-nä kirk-ka - ut - ta - si.

Hoo - si - an - na kor - ke - uk - sis - sa!

Siu-nat-tu hän, jo-ka tu-lee Her-ran ni-mes-sä.

Hoo - si - an - na kor - ke - uk - sis - sa!

Rukous ja asetussanat

Rukouksen päätöksen jälkeen seurakunta laulaa:

S Aa-men, aa - men, aa - men.

17. Isä meidän

Herran rukous voidaan myös laulaa (nro 805).

18. Herran rauha

Vuorolaulun jälkeen seurakuntalaisia voidaan kehottaa rauhan toivottamiseen. Tällöin seurakuntalaiset tervehtivät toisiaan ja lausuvat esimerkiksi: Kristuksen rauhaa.

L Her-ran rau - ha ol-koon tei - dän kans-san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

TAI

L Her-ran rau - ha ol-koon tei - dän kans-san - ne.

E Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

*19. Jumalan Karitsa (Agnus Dei)

S Ju - ma - lan Ka - rit - sa, jo - ka kan - nat

maa-il-man syn-nin, ar - mah-da mei - tä.

Ju - ma - lan Ka - rit - sa, jo - ka kan - nat

maa-il-man syn-nin, ar - mah-da mei - tä.

Ju - ma - lan Ka - rit - sa, jo - ka kan - nat

maa-il-man syn-nin, an - na meil-le rau - ha.

20. Ehtoollisen vietto

Perhemessun ehtoollislaulu, nro 743.

Päätössanojen jälkeen seurakunta lausuu:

S Aamen.

21. Kiitosrukous

Kiitosrukouksena voidaan käyttää myös virttä.

L Rukoilkaamme.

- rukous

S Aamen.

IV PÄÄTÖS

22. Ylistys

Jos kiitosrukouksena (kohta 21) on laulettu virsi, jätetään ylistys pois.

Ylistyksenä voidaan käyttää myös virttä. Paastonaikana ylistyksenä käytetään virttä.

E Kiit - tä - kääm - me Her - raa. Hal - le - lu - ja!

S Ju - ma - lal - le kii - tos. Hal - le - lu - ja,

hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja!

TAI

E Kiit - tä - kääm - me Her - raa. Hal - le - lu - ja!

E Ju - ma - lal - le kii - tos. Hal - le - lu - ja, ♪

S Ju - ma - lal - le kii - tos. Hal - le - lu - ja,

E hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja!

S hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja!

*23. Siunaus

S Aa - men, aa - men, aa - men.

[Lähetäminen]

[24. Päätösmusiikki]

Päätösmusiikkina voi olla virsi, kuorolaulu tai soitinmusiikkia.

Musiikin aikana voi olla ristikulkue, johon seurakunta tulee mukaan.

Päivän rukoushetket

Perinteisiin päivän rukoushetkiin kuuluvat aamurukous (Laudes), päivärukous (Ad sextam), iltarukous (Vesper) ja rukous päivän päättyessä eli kompletorio (Completerium). Näiden sijasta rukoushetki voidaan viettää myös pienen rukoushetken kaavan mukaan. Valon rukous (Lucernarium) voidaan liittää vesperiin ja kompletorioon.

Rukoushetken johtaa pappi, seurakunnan työntekijä tai seurakuntalainen. Rukoushetkien laulettaviksi merkityt osat voidaan myös lukea.

Pieni rukoushetki

[1. Alkuvirsi]

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

2. Johdanto

Alkusiunaus voidaan myös laulaa (ks. s. xx).

Alkusiunauksen jälkeen voidaan lausua johdantosanat.

E Isän ja (+) Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

[**E** Meidän auttajamme on Herra,

S hän, joka on luonut taivaan ja maan.]

[Synnintunnustus ja synninpäästö]

Synnintunnustus ja synninpäästö lausutaan ensisijaisesti silloin, kun pieni rukoushetki vietetään päivän päättyessä. Synnintunnustuksen edellä voidaan lausua lyhyet kehotussanat (ks. kompletorion kaavan kohta 2).

Synnintunnustus voidaan lukea yhteen ääneen. Siihen voi liittyä hiljainen rukous, johon voidaan kehottaa esimerkiksi: Kuule myös hiljainen anteeksipyyntöni.

Tunnustamme edessäsi, pyhä Jumala,

että olemme tehneet syntiä

ajatuksin ja sanoin,

teoin ja laiminlyönnein.

Muista meitä laupeudessasi

ja anna meille Jeesuksen Kristuksen tähden anteeksi,

mitä olemme rikkoneet.

E Kaikkivaltias Jumala antakoon meille syntimme anteeksi
ja johtakoon meidät ikuiseen elämään.

S Aamen.

3. Psalmi

Psalmin sijasta voidaan laulaa virsi.

Psalmi voidaan laulaa tai lukea. Psalmisävelmiä s. xx, psalmin kertosaakeet, nrot 761-790.

Psalmiin liitetään Pieni kunnia (Gloria Patri). Sen sijasta voidaan käyttää seuraavia virrensäkeistöjä: 49:4, 50:6, 111:7, 115:8, 131:4, 258:6, 325:4, 334:8, 418:8, 420:9, 475:4, 534:6. Pieni kunnia jätetään pois paastonaikana viidennestä paastonajan sunnuntaista lähtien.

– psalmi

Kunnia Isälle ja Pojalle

ja Pyhälle Hengelle,
niin kuin oli alussa, nyt on ja aina,
iankaikkisesta iankaikkiseen. Aamen.

4. Raamatunluku

Luetaan jokin kirkkovuoden tai vuorokauden ajankohtaan liittyvä lukukappale tai evankeliumi. Raamatunlukua voi seurata hiljainen mietiskely.

[5. Vastaus]

Vastauksena voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia.

[6. Puhe]

Puheen sijasta voidaan lukea mietiskelyteksti.

[7. Virsi]

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

8. Rukousjakso

Päivän rukous

Luetaan jokin kirkkovuoden tai vuorokauden ajankohtaan liittyvä rukous. Rukouskehotusta voi seurata lyhyt hiljainen rukous. Rukous voidaan laatia myös vapaasti.

E Rukoilkaamme.

– rukous

S Aamen.

Isä meidän

Herran rukous voidaan myös laulaa (nro 805).

9. Siunaus

Siunaus voidaan myös laulaa (ks. s. xx).

E Siunatkoon meitä kaikkivaltias ja armollinen Jumala,
Isä ja (+) Poika ja Pyhä Henki.

S Aamen.

[10. Päätösmusiikki]

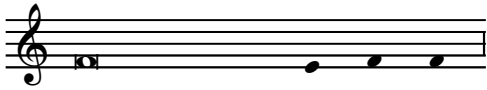
Päätösmusiikkina voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia.

Aamurukous (Laudes)

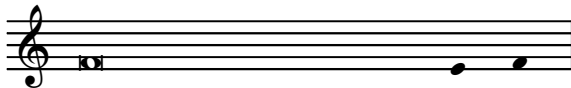
1. Johdanto

Johdannon edellä voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia.

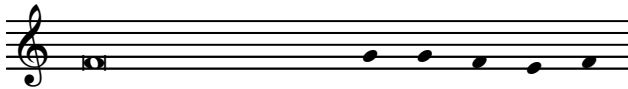
Halleluja jätetään pois paastonaikana tuhkakeskiviikosta lähtien. Pieni kunnia jätetään pois paastonaikana viidennestä paastonajan sunnuntaista lähtien.

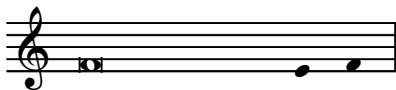
E Herra, avaa minun huu - le - ni,

S niin suuni julistaa sinun kunni - aa - si.

E Jumala, ole armollinen, pe - las - ta mi - nut.

S Riennä avukseni, Her - ra.

E Kunnia Isälle ja Po - jal - le ja Pyhälle Hen - gel - le,

S niin kuin oli alussa, nyt on ja ai - na,

iankaikkisesta iankaikkiseen. Aa - men. Hal - le - lu - ja.

Paastonaikana hallelujan sijasta lauletaan:

Ylistys sinulle, Kristus, kunni - an ku - nin - gas.

[2. Virsi]

3. Psalmi

Psalmi voidaan laulaa tai lukea. Psalmisävelmiä s. xx, psalmin kertosaäkeet, nrot 761-790.

Psalmin sijasta voidaan käyttää seuraavia Vanhan testamentin kiitoslauluja (canticum): 1. Aik. 29:10-13; Jes. 12:1-6; Jes. 26:1-4, 8-9, 12; Hoos. 6:1-3.

Psalmiin liitetään Pieni kunnia (Gloria Patri). Sen sijasta voidaan käyttää seuraavia virrensäkeistöjä: 49:4, 50:6, 111:7, 115:8, 131:4, 258:6, 325:4, 334:8, 418:8, 420:9, 475:4, 534:6. Pieni kunnia jätetään pois paastonaikana viidennestä paastonajan sunnuntaista lähtien.

– psalmi

Kunnia Isälle ja Pojalle
ja Pyhälle Hengelle,
niin kuin oli alussa, nyt on ja aina,
iankaikkisesta iankaikkiseen. Aamen.

4. Raamatunluku

Luetaan jokin kirkkovuoden tai vuorokauden ajankohtaan liittyvä lukukappale tai evankeliumi. Raamatunlukua voi seurata hiljainen mietiskely.

[5. Lyhyt vastauslaulu eli responsorio]

Pieni kunnia ja sen jälkeinen kertosaie jätetään pois paastonaikana viidennestä paastonajan sunnuntaista lähtien.

Vastauslaulun sijasta voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia.

Kirkkovuoden ajankohdan mukaan vaihtuvia lyhyitä vastauslauluja, nrot 791–800.

E Laupeutesi mi - nä tur - vaan jo var - hai - ses - ta aa - mus - ta.

S Laupeutesi mi - nä tur - vaan jo var - hai - ses - ta aa - mus - ta.

E Si - nun puoleesi minä kää - n - yn, o - soi - ta tie, jo - ta kul - ke - a.

– kertosaie

E Kunnia I - säl - le ja Po - jal - le ja Py - häl - le Hen - gel - le.

– kertosaie

[6. Puhe]

Puheen sijasta voidaan lukea mietiskelyteksti.

7. Sakariaan kiitoslaulu (Benedictus)

Kiitoslaulun (canticum, Luuk. 1:68–79) sävelmä, nro 801. Kiitoslauluna voi olla myös virsi 258, 259 tai, etenkin juhla-aikoina, Te Deum -hymni (nro 802). Vaihtoehtoisia kiitoslauluja, nrot 750–751. Pieni kunnia jätetään pois paastonaikana viidennestä paastonajan sunnuntaista lähtien.

[Antifoni]

Meidän Jumalamme armahtaa meitä hyvyydessään:
Korkeudesta saapuu luoksemme aamun koitto.

Kiitoslaulu

Ylistetty (+) olkoon Herra, Israelin Jumala!
Armossaan hän on katsonut kansansa puoleen

ja valmistanut sille lunastuksen.

Väkevän pelastajan hän on nostanut meille palvelijansa Daavidin suvusta,
niin kuin hän ikiajoista asti on luvannut pyhien profeettojensa suulla.

Hän on pelastanut meidät vihollistemme vallasta,
kaikkien vihamiestemme käsistä.

Hän on nyt osoittanut laupeutensa,
uskollisuutensa isiämme kohtaan.

Hän on pitänyt mielessään pyhän liittonsa,
valan, jonka hän isällemme Abrahamille vannoi.

Näin me saamme pelotta palvella häntä vihollisistamme vapaina,
pyhinä ja vanhurskaina hänen edessään kaikkina elämämme päivinä.

Ja sinua, lapsi, kutsutaan Korkeimman profeetaksi.

Sinä käyt Herran edellä ja raivaat tien hänelle.

Sinä johdat hänen kansansa tuntemaan pelastuksen,
syntien anteeksiantamisen.

Näin meidän Jumalamme hyvydessään armahtaa meitä:
Korkeudesta saapuu luoksemme aamun koitto.

Se loistaa pimeydessä ja kuoleman varjossa eläville,
se ohjaa jalkamme rauhan tielle.

Kunnia Isälle ja Pojalle

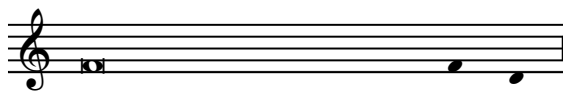
ja Pyhälle Hengelle,

niin kuin oli alussa, nyt on ja aina,
iankaikkisesta iankaikkiseen. Aamen.

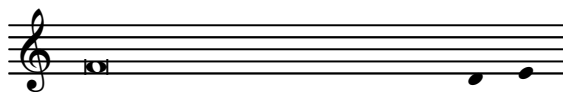
[Antifoni]

8. Rukousjakso

[Vuororukous]

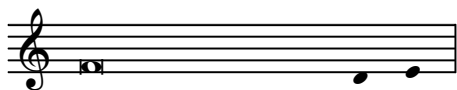
E Jumala, Herra Sebaot, lohduta mei - tä.

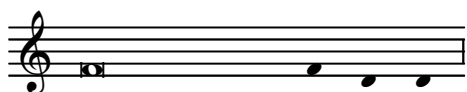
S Kirkasta kasvosi, niin me saamme a - vun.

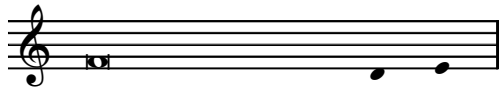
E Tule, Kristus, ja auta mei - tä.

S Lunasta meidät armosi täh - den.

E Herra, kuule ruko - uk - se - ni.

S Kallista korvasi huutoni puo-leen.

E Ru - koil-kaam-me.

[Esirukous]

Esirukous voidaan laatia vapaasti. Seurakunnan rukouslauseena voidaan toistaa tällöin huudahdusta "Herra, armahda meitä". Esirukous voidaan päättää lyhyeen hiljaiseen rukoukseen.

E Jumala, me kiitämme sinua tästä uudesta päivästä.
Anna Kristuksen ylösnousemuksen valaista elämäämme.

S Her - ra, ar - mah - da mei - tä.

E Anna valosi loistaa kaikille, jotka elävät pimeydessä
ja kuoleman varjossa.

S Kris - tus, ar - mah - da mei - tä.

E Anna Pyhän Hengen kantaa meissä tänään hedelmää:
iloa, rakkautta ja kärsivällisyyttä.

S Her - ra, ar - mah - da mei - tä.

Päivän rukous

Luetaan jokin kirkkovuoden tai vuorokauden ajankohtaan liittyvä rukous. Rukous voidaan laatia myös vapaasti.

– rukous

S Aa - men.

Isä meidän

Herran rukous voidaan myös laulaa (nro 805).

9. Ylistys

Ylistys jätetään pois kiirastorstain, pitkäperjantain ja hiljaisen lauantain rukoushetkistä.

E Kiit - tä - kääm-me Her - raa!

S Ju - ma - la - le kii - tos. Hal - le - lu - ja!

Paastonaikana tuhkakiviikosta lähtien:

E Kiit - tä - kään - me Her - raa!

S Ju - ma - la - le kii - tos. Aa - men, aa - men.

10. Siunaus

E Siunatkoon meitä kaikkivaltias ja armollinen Ju - ma - la,

I - sä ja (+) Poi - ka ja Py - hä Hen - ki.

S Aa - men.

[11. Päätösmusiikki]

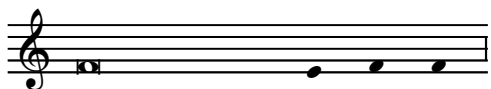
Päätösmusiikkina voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia.

Päivärukous (Ad sextam)

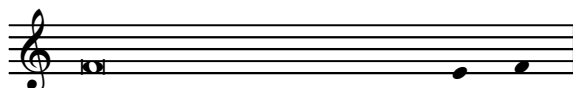
1. Johdanto

Johdannon edellä voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia.

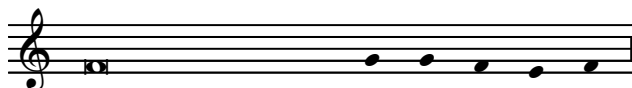
Halleluja jätetään pois paastonaikana tuhkakeskiviikosta lähtien. Pieni kunnia jätetään pois paastonaikana viidennestä paastonajan sunnuntaista lähtien.

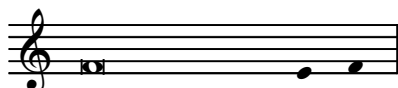
E Herra, avaa minun huu - le - ni,

S niin suuni julistaa sinun kunni - aa - si.

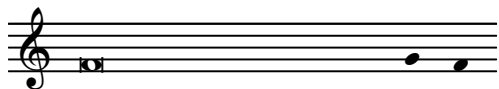
E Jumala, ole armollinen, pe - las - ta mi - nut.

S Riennä avukseni, Her - ra.

E Kunnia Isälle ja Po - jal - le ja Pyhälle Hen - gel - le,

S niin kuin oli alussa, nyt on ja ai - na,

iankaikkisesta iankaikkiseen. Aa - men. Hal - le - lu - ja.

Paastonaikana hallelujan sijasta lauletaan:

Ylistys sinulle, Kristus, kunni - an ku - nin - gas.

[2. Virsi]

3. Psalmi

Psalmi voidaan laulaa tai lukea. Psalmisävelmiä s. xx, psalmin kertosaäkeet, nrot 761-790.

Psalmiin liitetään Pieni kunnia (Gloria Patri). Sen sijasta voidaan käyttää seuraavia virrensäkeistöjä: 49:4, 50:6, 111:7, 115:8, 131:4, 258:6, 325:4, 334:8, 418:8, 420:9, 475:4, 534:6. Pieni kunnia jätetään pois paastonaikana viidennestä paastonajan sunnuntaista lähtien.

– psalmi

Kunnia Isälle ja Pojalle

ja Pyhälle Hengelle,
niin kuin oli alussa, nyt on ja aina,
iankaikkisesta iankaikkiseen. Aamen.

4. Raamatunluku

Luetaan jokin kirkkovuoden tai vuorokauden ajankohtaan liittyvä lukukappale tai evankeliumi. Raamatunlukua voi seurata hiljainen mietiskely.

[5. Lyhyt vastauslaulu eli responsorio]

Pieni kunnia ja sen jälkeinen kertosaie jätetään pois paastonaikana viidennestä paastonajan sunnuntaista lähtien.

Vastauslaulun sijasta voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia.

Kirkkovuoden ajankohdan mukaan vaihtuvia lyhyitä vastauslauluja, nrot 791–800.

E Minä saan vaeltaa Ju-ma-lan e-des-sä. Siel-lä on e - lä-mä ja va-lo.

S Minä saan vaeltaa Ju-ma-lan e-des-sä. Siel-lä on e - lä-mä ja va-lo.

E Si - nä pe - las - tit minut kuole - mas - ta,

et antanut jalkani as - tu - a har-haan.

– kertosaie

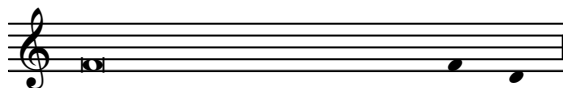

E Kunnia I - säl - le ja Po - jal - le ja Py - häl - le Hen-gel - le.

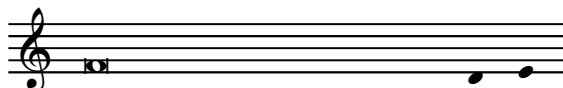
– kertosaie

6. Rukousjakso

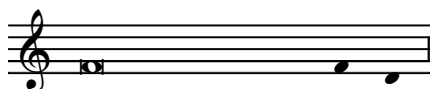
[Vuororukous]

E Jumala, Herra Sebaot, lohduta mei - tä.

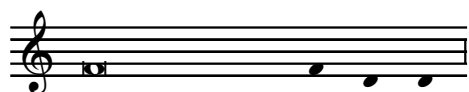
S Kirkasta kasvosi, niin me saamme a - vun.

E Tule, Kristus, ja auta mei - tä.

S Lunasta meidät armosi täh-den.

E Herra, kuule ruko - uk - se - ni.

S Kallista korvasi huutoni puo - leen.

Päivän rukous

Luetaan jokin kirkkovuoden tai vuorokauden ajankohtaan liittyvä rukous. Rukous voidaan laatia myös vapaasti.

E Ru - koil - kaam - me.

- rukous

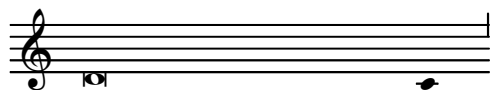

S Aa - men.

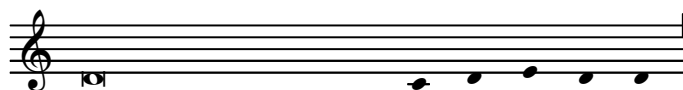
Isä meidän

Herran rukous voidaan myös laulaa (nro 805).

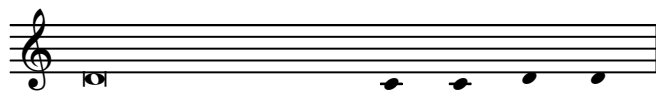
7. Siunaus

E Herra siunatkoon (+) mei - tä.

Hän varjelkoon meidät kai - kes - ta pa - has - ta

ja johtakoon meidät ikui - seen e - lä - mään.

S Aa - men.

[8. Päätösmusiikki]

Päätösmusiikkina voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia.

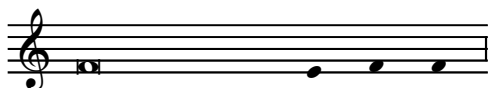
Ilta rukous (Vesper)

Ilta rukouksen edellä voi olla Valon rukous (s. xx). Tällöin palvelus jatkuu raamatunluvulla (kohta 4).

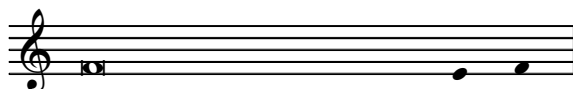
1. Johdanto

Johdannon edellä voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia. Mikäli vesper ei ole alkanut Valon rukouksella, voidaan laulaa Valon hymni (nro 755). Sen aikana sytytetään kynttilät.

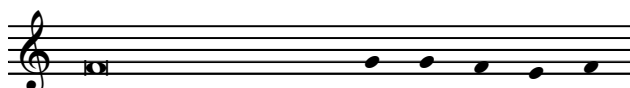
Halleluja jätetään pois paastonaikana tuhkakeskiviikosta lähtien. Pieni kunnia jätetään pois paastonaikana viidennestä paastonajan sunnuntaista lähtien.

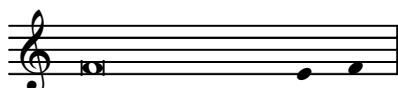
E Herra, avaa minun huu - le - ni,

S niin suuni julistaa sinun kunni - aa - si.

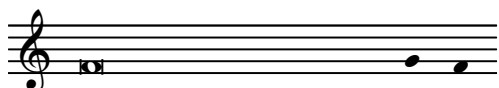
E Jumala, ole armollinen, pe - las - ta mi - nut.

S Riennä avukseni, Her-ra.

E Kunnia Isälle ja Po - jal - le ja Pyhälle Hen-gel - le,

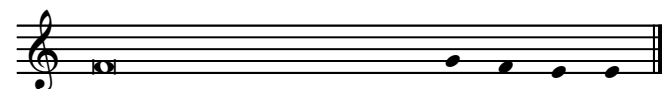

S niin kuin oli alussa, nyt on ja ai - na,

iankaikkisesta iankaikkiseen. Aa-men. Hal - le - lu - ja.

Paastonaikana hallelujan sijasta lauletaan:

Ylistys sinulle, Kristus, kunni - an ku - nin-gas.

[2. Virsi]

Vesperin hymni, nro 752.

3. Psalmi

Psalmi voidaan laulaa tai lukea. Psalmisävelmiä s. xx, psalmin kertosaäkeet, nrot 761-790.

Psalmin sijasta voidaan käyttää seuraavia Uuden testamentin kohtia: Ef. 1:3-10; Fil. 2:6-11; 1. Piet. 2:21-24; Ilm. 4:11; Ilm. 15:3-4.

Psalmiin liitetään Pieni kunnia (Gloria Patri). Sen sijasta voidaan käyttää seuraavia virrensäkeistöjä: 49:4, 50:6, 111:7, 115:8, 131:4, 258:6, 325:4, 334:8, 418:8, 420:9, 475:4, 534:6. Pieni kunnia jätetään pois paastonaikana viidennestä paastonajan sunnuntaista lähtien.

– psalmi

Kunnia Isälle ja Pojalle
ja Pyhälle Hengelle,
niin kuin oli alussa, nyt on ja aina,
iankaikkisesta iankaikkiseen. Aamen.

4. Raamatunluku

Luetaan jokin kirkkovuoden tai vuorokauden ajankohtaan liittyvä lukukappale tai evankeliumi. Raamatunlukua voi seurata hiljainen mietiskely.

[5. Lyhyt vastauslaulu eli responsorio]

Pieni kunnia ja sen jälkeinen kertosaie jätetään pois paastonaikana viidennestä paastonajan sunnuntaista lähtien.

Vastauslaulun sijasta voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia.

Kirkkovuoden ajankohdan mukaan vaihtuvia lyhyitä vastauslauluja, nrot 791–800.

E Sa - na - si on lamp-pu, va - lo as - ke - leil - la - ni.

S Sa - na - si on lamp-pu, va - lo as - ke - leil - la - ni.

E Sinä olet suo - ja - ni ja kil - pe - ni, sa - naa - si mi - nä tur - vaan.

– kertosaie

E Kunnia I - säl - le ja Po - jal - le ja Py - häl - le Hen - gel - le.

– kertosaie

[6. Puhe]

Puheen sijasta voidaan lukea mietiskelyteksti.

7. Marian kiitoslaulu (Magnificat)

Kiitoslaulun (canticum, Luuk. 1:46–55) sävelmä, nro 803. Kiitoslauluna voi olla myös virsi 50. Vaihtoehtoinen kiitoslaulu, nro 753. Pieni kunnia jätetään pois paastonaikana viidennestä paastonajan sunnuntaista lähtien.

[Antifoni]

Antifonina voidaan käyttää myös kertosaettä nro 786.

Kristusta, Vapahtajaamme ja iankaikkista Jumalaa, Marian poikaa,
me ylistämme ikuisesti.

Kiitoslaulu

Minun (+) sieluni ylistää Herran suuruutta,
minun henkeni riemuitsee Jumalasta, Vapahtajastani,
sillä hän on luonut katseensa vähäiseen palvelijaansa.

Tästedes kaikki sukupolvet ylistävät minua autuaaksi,
sillä Voimallinen on tehnyt minulle suuria tekoja.

Hänen nimensä on pyhä,
polvesta polveen hän osoittaa laupeutensa niille,
jotka häntä pelkäävät.

Hänen kätensä on tehnyt mahtavia tekoja,
hän on lyönyt hajalle ne, joilla on ylpeät ajatukset sydämessään.

Hän on syössyt vallanpitäjät istuimiltaan
ja korottanut alhaiset.

Nälkäiset hän on ruokkinut runsain määrin,
mutta rikkaat hän on lähettänyt pois tyhjin käsin.

Hän on pitänyt huolen Israelista, palvelijastaan,
hän on muistanut kansaansa

ja osoittanut laupeutensa Abrahamille
ja hänen jälkeläisilleen, ajasta aikaan,
niin kuin hän on isillemme luvannut.

Kunnia Isälle ja Pojalle

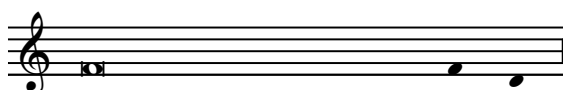
ja Pyhälle Hengelle,

niin kuin oli alussa, nyt on ja aina,
iankaikkisesta iankaikkiseen. Aamen.

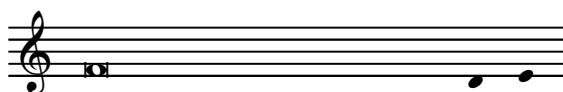
[Antifoni]

8. Rukousjakso

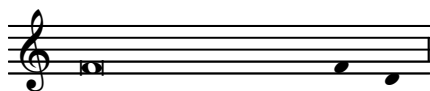
[Vuororukous]

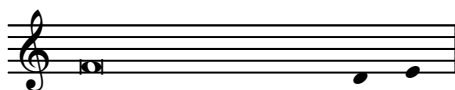
E Jumala, Herra Sebaot, lohduta mei - tä.

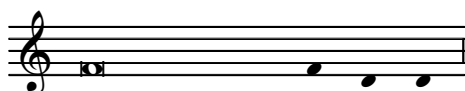
S Kirkasta kasvosi, niin me saamme a - vun.

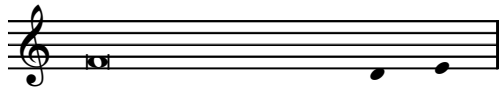
E Tule, Kristus, ja auta mei - tä.

S Lunasta meidät armosi täh - den.

E Herra, kuule ruko - uk - se - ni.

S Kallista korvasi huutoni puo-leen.

E Ru - koil-kaam-me.

[Esirukous]

Esirukous voidaan laatia vapaasti. Seurakunnan rukouslauseena voidaan toistaa tällöin huudahdusta "Herra, armahda meitä". Esirukous voidaan päättää lyhyeen hiljaiseen rukoukseen.

E Muista, Herra, kirkkoasi, varjele se pahan vallasta
ja tee se täydelliseksi rakkaudessa.

S Her - ra, ar - mah - da mei - tä.

E Tue kaikkia, joille on uskottu valtaa,
että he edistäisivät tehtävissään rauhaa.

S Kris - tus, ar - mah - da mei - tä.

E Anna sairaiden ja masentuneiden tuntea yhteyttä Kristuksen kärsimykseen
ja tulla osallisiksi hänen lohdutuksestaan.

S Her - ra, ar - mah - da mei - tä.

Päivän rukous

Luetaan jokin kirkkovuoden tai vuorokauden ajankohtaan liittyvä rukous. Rukous voidaan laatia myös vapaasti.

– rukous

S Aa - men.

Isä meidän

Herran rukous voidaan myös laulaa (nro 805).

9. Ylistys

Ylistys jätetään pois kiirastorstain, pitkäperjantain ja hiljaisen lauantain rukoushetkistä.

E Kiit - tä - kääm-me Her - raa!

S Ju - ma - la - le kii - tos. Hal - le - lu - ja!

Paastonaikana tuhkakeskiiviikosta lähtien:

E Kiit - tä - kään - me Her - raa!

S Ju - ma - la - le kii - tos. Aa - men, aa - men.

10. Siunaus

E Siunatkoon meitä kaikkivaltias ja armollinen Ju - ma - la,

I - sä ja (+) Poi - ka ja Py - hä Hen - ki.

S Aa - men.

[11. Päätösmusiikki]

Päätösmusiikkina voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia.

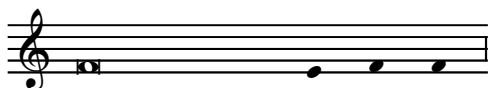
Rukous päivän päättyessä (Kompletorio)

Rukoushetken edellä voi olla Valon rukous (s. xx). Tällöin palvelus jatkuu raamatunluvulla (kohta 5).

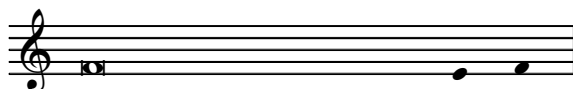
1. Johdanto

Johdannon edellä voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia. Mikäli kompletorio ei ole alkanut Valon rukouksella, voidaan laulaa Valon hymni (nro 755). Sen aikana sytytetään kynttilät.

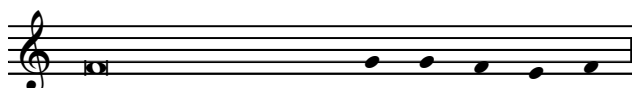
Halleluja jätetään pois paastonaikana tuhkakeskiviikosta lähtien. Pieni kunnia jätetään pois paastonaikana viidennestä paastonajan sunnuntaista lähtien.

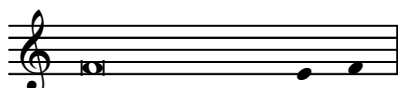
E Herra, avaa minun huu - le - ni,

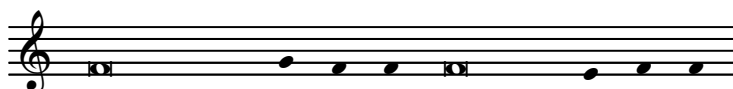
S niin suuni julistaa sinun kunni - aa - si.

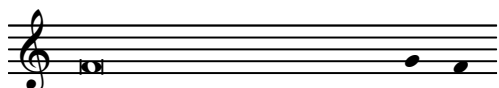
E Jumala, ole armollinen, pe - las - ta mi - nut.

S Riennä avukseni, Her-ra.

E Kunnia Isälle ja Po - jal - le ja Pyhälle Hen-gel - le,

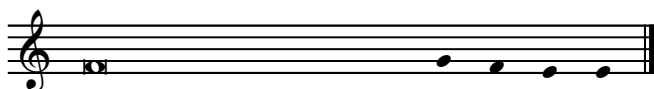

S niin kuin oli alussa, nyt on ja ai - na,

iankaikkisesta iankaikkiseen. Aa-men. Hal - le - lu - ja.

Paastonaikana hallelujan sijasta lauletaan:

Ylistys sinulle, Kristus, kunni - an ku - nin-gas.

2. Synnintunnustus ja synninpäästö

Synnintunnustuksen edellä voidaan lausua lyhyet kehotussanat. Niissä voidaan käyttää esimerkiksi seuraavia raamatunkohtia:

[Te kaikki olette valon ja päivän lapsia. Me emme kuulu yölle emmekä pimeydelle. Emme siis saa nukkua niin kuin muut, vaan meidän on valvottava ja pysyttävä raittiina. (1. Tess. 5:5-6.)

TAI

Luopukaa siis valheesta ja puhukaa toinen toisellenne totta, sillä me olemme saman ruumiin jäseniä. Vaikka vihastuttekkin, älkää tehkö syntiä. Sopikaa riitanne, ennen kuin aurinko laskee. Olkaa toisianne kohtaan ystävällisiä ja lempeitä ja antakaa toisillenne anteeksi, niin kuin Jumalakin on antanut teille anteeksi Kristuksen tähden. (Ef. 4:25–26, 32.)]

Synnintunnustus voidaan lukea yhteen ääneen. Sen ajaksi voidaan polvistua. Synnintunnustukseen voi liittyä hiljainen rukous, johon voidaan kehottaa esimerkiksi: Kuule myös hiljainen anteeksipyyntöni.

Tunnustamme edessäsi, pyhä Jumala,
että olemme tehneet syntiä
ajatuksin ja sanoin,
teoin ja laiminlyönnein.
Muista meitä laupeudessasi
ja anna meille Jeesuksen Kristuksen tähden anteeksi,
mitä olemme rikkoneet.

E Kaikkivaltias Jumala antakoon meille syntimme anteeksi
ja johtakoon meidät ikuisen elämään.

S Amen.

[3. Virsi]

Kompletorion hymni, nro 754.

4. Psalmi

Psalmi voidaan laulaa tai lukea. Psalmisävelmiä s. xx, psalmin kertosaäkeet, nrot 761-790.

Psalmiin liitetään Pieni kunnia (Gloria Patri). Sen sijasta voidaan käyttää seuraavia virrensäkeistöjä: 49:4, 50:6, 111:7, 115:8, 131:4, 258:6, 325:4, 334:8, 418:8, 420:9, 475:4, 534:6. Pieni kunnia jätetään pois paastonaikana viidennestä paastonajan sunnuntaista lähtien.

– psalmi

Kunnia Isälle ja Pojalle
ja Pyhälle Hengelle,
niin kuin oli alussa, nyt on ja aina,
iankaikkisesta iankaikkiseen. Amen.

5. Raamatunluku

Luetaan jokin kirkkovuoden tai vuorokauden ajankohtaan liittyvä lukukappale tai evankeliumi. Raamatunlukua voi seurata hiljainen mietiskely.

[6. Lyhyt vastauslaulu eli responsorio]

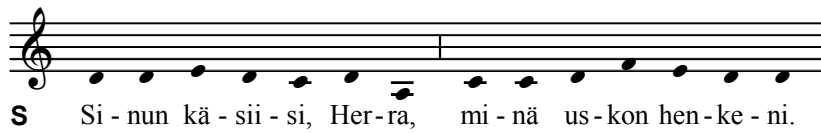
Pieni kunnia ja sen jälkeinen kertosaäke jätetään pois paastonaikana viidennestä paastonajan sunnuntaista lähtien.

Vastauslaulun sijasta voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia.

Kirkkovuoden ajankohdan mukaan vaihtuvia lyhyitä vastauslauluja, nrot 791–800.

E Si - nun kä - sii - si, Her - ra, mi - nä us - kon hen - ke - ni.

S Si - nun kä - sii - si, Her - ra, mi - nä us - kon hen - ke - ni.

E Sinä lunastat mi-nut va-paak-si, sinä uskollinen Ju - ma - la.

– kertosaie

E Kunnia Isälle ja Po - jal - le ja Py - häl - le Hen - gel - le.

– kertosaie

[7. Puhe]

Puheen sijasta voidaan lukea mietiskelyteksti.

8. Simeonin kiitoslaulu (Nunc dimittis)

Kiitoslaulun (canticum, Luuk. 2:29–32) sävelmä, nro 804. Kiitoslauluna voi olla myös virsi 49 tai 48:5–7. Pieni kunnia jätetään pois paastonaikana viidennestä paastonajan sunnuntaista lähtien.

[Antifoni]

Suojele meitä, Herra, valvoessamme,
varjele nukkuessamme,
niin että valvomme Kristuksen kanssa
ja voimme levätä turvassa.

Kiitoslaulu

Herra, (+) nyt sinä annat palvelijasi rauhassa lähteä,
niin kuin olet luvannut.

Minun silmäni ovat nähneet sinun pelastuksesi,
jonka olet kaikille kansoille valmistanut:
valon, joka koittaa pakanakansoille,
kirkkauden, joka loistaa Israelille, kansallesi.

Kunnia Isälle ja Pojalle
ja Pyhälle Hengelle,
niin kuin oli alussa, nyt on ja aina,
iankaikkisesta iankaikkiseen. Aamen.

[Antifoni]

9. Rukousjakso

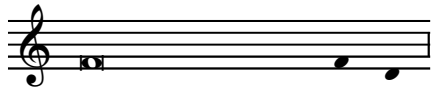
[Vuororukous]

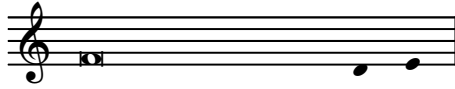
E Jumala, Herra Sebaot, lohduta mei - tä.

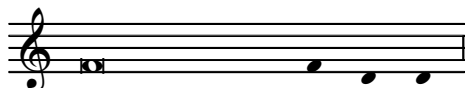
S Kirkasta kasvosi, niin me saamme a - vun.

E Tule, Kristus, ja auta mei - tä.

S Lunasta meidät armosi täh - den.

E Herra, kuule ruko - uk - se - ni.

S Kallista korvasi huutoni puo - leen.

Päivän rukous

Luetaan jokin kirkkovuoden tai vuorokauden ajankohtaan liittyvä rukous. Rukous voidaan laatia myös vapaasti.

E Ru - koil - kaam - me.

- rukous

S Aa - men.

Isä meidän

Herran rukous voidaan myös laulaa (nro 805).

10. Ylistys

Ylistys jätetään pois kiirastorstain, pitkäperjantain ja hiljaisen lauantain rukoushetkistä.

E Kiit - tä - kääm - me Her - raa!

S Ju - ma - lal - le kii - tos. Hal - le - lu - ja!

Paastonaikana tuhkakeskiviikosta lähtien:

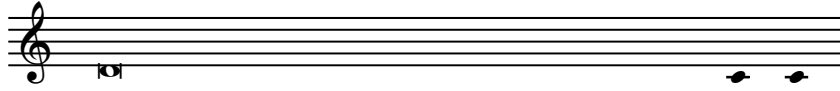

E Kiit - tä - kääm - me Her - raa!

S Ju - ma - la - le kii - tos. Aa - men, aa - men.

11. Siunaus

E Siunatkoon (+) meitä kaikkivaltias ja armollinen Ju - ma - la,

Hän antakoon meille rau - hai - san yön ja autu - aan lo - pun.

S Aa - men.

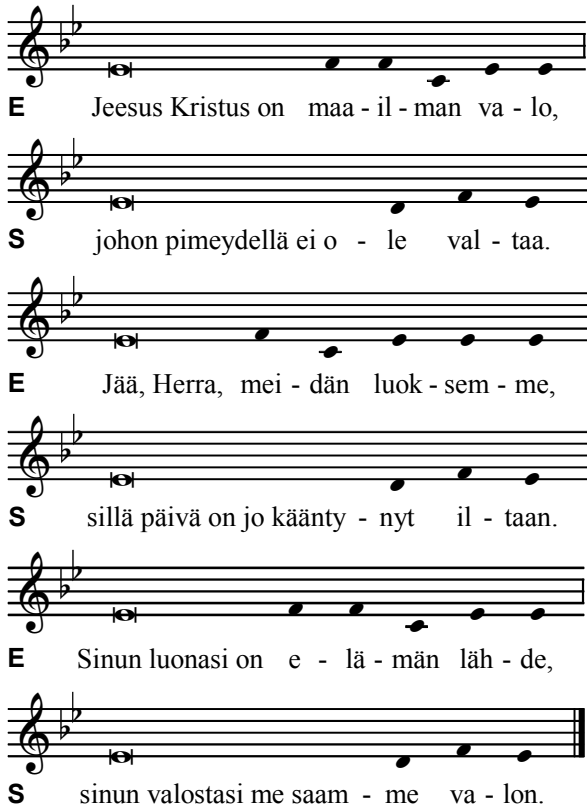

Valon rukous (Lucernarium)

Valon rukousta vietetään vesperin tai kompletion edellä. Vesper jatkuu tällöin raamatunluvulla (kohta 4) ja kompletio samoin raamatunluvulla (kohta 5).

1. Johdanto

Johdannon edellä tai sen sijasta voi olla soitinmusiikkia. Johdannon aikana sytytetään kynttilät.

E Jeesus Kristus on maa - il - man va - lo,
S johon pimeydellä ei o - le val - taa.
E Jää, Herra, mei - dän luok - sem - me,
S sillä päivä on jo käänty - nyt il - taan.
E Sinun luonasi on e - lä - män läh - de,
S sinun valostasi me saam - me va - lon.

2. Valon hymni

Valon hymnin (nro 755) sijasta voidaan laulaa muu sopiva virsi (esim. 550, 562 tai 564) tai laulu.

3. Kiitosrukous

E Rukoilkaamme.
Herra, meidän Jumalamme,
kaiken hyvän antaja,
joka olet pelastanut meidät pimeyden vallasta
ja siirtänyt rakkaan Poikasi valtakuntaan.
Sinun valosi loistaa meille Jeesuksessa.
Hän vahvisti ristillään meille rauhan,
hänessä meillä on syntiemme anteeksianto.
Hän on väsyneiden turvapaikka,
kuolevien toivo ja pimeydessä harhailevien valo.
Me ylistämme sinua Jeesuksen Kristuksen kautta,
joka sinun ja Pyhän Hengen kanssa
elää ja hallitsee aina ja ikuisesti.

S Aamen.

4. Psalmi

Psalmi 141:1–4, 8. Pieni kunnia jätetään pois viidennestä paastonajan sunnuntaista lähtien.

[Antifoni]

Vaihtoehtoinen antifonisävelmä, nro 790.

Ol-koon ru - ko - uk - se - ni e - des - sä - si uh - ri - sa - vu - na,
ol-koot ko - ho - te - tut kä - te - ni il - ta - uh - ri.

TAI

Jeesus, valo maailman, sydämiimme aina loista.

(Virrestä 201:3, a-sävelmä.)

Psalmi

Her - ra, minä huudan si - nu - a!
Riennä avukseni, kuule ääneni, kun sinu - a huu - dan.
Olkoon rukoukseni edessäsi uhri - sa - vu - na,
olkoot kohotetut käteni il - ta - uh - ri.
Herra, aseta vartija suul - le - ni,
pane vartio huulte - ni por - til - le.
Älä anna minun hairahtua pa - haan,

jumalattomien mielettö - mään e - lä - mään,
 veljeilemään pahantekijöiden kans - sa,
 nauttimaan hei - dän herk - ku - jaan.
 Herra, minun silmäni katsovat si - nuun, sinuun minä tur - vaan.
 Älä jätä minua suo - jaa vail - le!
 Kun - ni - a Isälle ja Po - jal - le ja Pyhäl - le Hen - gel - le,
 niin kuin oli alussa, nyt on ja ai - na,
 iankaikkisesta iankaikki - seen. Aa - men.

[Antifoni]

Kirkolliset toimitukset

Kasuaalitoimitukset

Lapsen kaste

Kastettavalla tulee olla ainakin kaksi kummia, jotka ovat konfirmoituja evankelis-luterilaista uskoa tunnustavan kirkon jäseniä.

Kaste toimitetaan kirkossa, kappelissa, kotona tai muualla, sen mukaan kuin pappi ja kastettavan vanhemmat siitä sopivat.

Musiikin valinnassa tulee ottaa huomioon toimituksen jumalanpalvelusluonne.

Kaste voidaan merkitä vihki- tai perheeraamattuun.

I JOHDANTO

1. Virsi

2. Alkusiunaus

Siunaus ja vuorotervehdys voidaan lausua tai laulaa.

Siunaus

P Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

[Vuorotervehdys]

P Herra olkoon teidän kanssanne.

S Niin myös sinun henkesi kanssa.

3. Johdantosanat

[4. Psalmi]

Psalmi voidaan laulaa tai lukea. Psalmisävelmiä s. xx, psalmin kertosaie, nro 852.

Antifoni

Tulkaa ja katsokaa Jumalan töitä.

Hän on tehnyt meille suuria tekoja.

Ps. 66:5

TAI

Tämän päivän on Herra tehnyt,

iloitkaa ja riemuitkaa siitä!

Ps. 118:24

Psalmi

Herra, meidän Jumalamme,
kuinka suuri onkaan sinun nimesi maan päällä!
Se julistaa sinun taivaallista kirkkauttasi.

Lasten ja imeväisten huudot todistavat sinun voimastasi.

Ne ovat kilpenä jumalattomia vastaan,
ne vaientavat vihamiehen ja kosta janoavan.

Kun minä katselen taivasta, sinun kättesi työtä,
kuuta ja tähtiä, jotka olet asettanut paikoilleen
– mikä on ihminen!

Kuitenkin sinä häntä muistat.

Mikä on ihmislapsi!

Kuitenkin pidät hänestä huolen.

Sinä teit hänestä lähes kaltaisesi olennon,
seppelöit hänet kunnialla ja kirkkaudella.

Herra, meidän Jumalamme,
suuri on sinun nimesi kautta koko maailman!

Ps. 8:2–6, 10

TAI

Iloitse, maa! Kohottakaa riemuhuuto Herralle!

Palvelkaa häntä iloiten,
tulkaa hänen eteensä riemuiten.

Tietäkää, että Herra on Jumala.

Hän on meidät luonut, ja hänen me olemme,
hänen kansansa, hänen laitumensa lampaat.

Tulkaa hänen porteilleen kiittäen,
hänen esipihoilleen ylistystä laulaen.

Kiittäkää häntä, ylistäkää hänen nimeään.

Hyvä on Herra!

Iäti kestää hänen armonsa,
hänen uskollisuutensa polvesta polveen.

Ps. 100

TAI

Minä kohotan katseeni vuoria kohti.

Mistä saisin avun?

Minä saan avun Herralta,
häneltä, joka on luonut taivaan ja maan.

Herra ei anna sinun jalkasi horjua,
väsymättä hän varjelee.

Ei hän väsy, ei hän nuku,
hän on Israelin turva.

Hän on suojaava varjo, hän on vartijasi,
hän ei väisty viereltäsi.

Päivällä ei aurinko vahingoita sinua

eikä kuunvalo yöllä.
Herra varjelee sinut kaikelta pahalta,
hän suojelee koko elmäsi.
Herra varjelee kaikki sinun askeleesi,
sinun lähtösi ja tulosi nyt ja aina.

Ps. 121

TAI

Herra, sinä olet luonut minut sisintäni myöten,
äitini kohdussa olet minut punonut.
Minä olen ihme, suuri ihme, ja kiitän sinua siitä.
Ihmeellisiä ovat sinun tekosi, minä tiedän sen.
Minä olen saanut hahmoni näkymättömissä,
muotoni kuin syvällä maan alla,
mutta sinulta ei pieninkään luuni ole salassa.
Sinun silmäsi näkivät minut jo idullani,
sinun kirjaasi on kaikki kirjoitettu.
Ennen kuin olin elänyt päivääkään,
olivat kaikki päiväni jo luodut.

Ps. 139:13–16

Pieni kunnia

Kunnia Isälle ja Pojalle
ja Pyhälle Hengelle,
niin kuin oli alussa, nyt on ja aina,
iankaikkisesta iankaikkiseen. Aamen.

Antifoni toistetaan.

5. Kysymykset tai kehotus

Kysymykset

P Vanhemmat, minkä nimen olette antaneet lapsellenne?

Vastaus:

NN (etunimet).

P Vanhemmat, tahdotteko, että hänet kastetaan kristilliseen uskoon?

Vastaus:

Tahdon.

P Vanhemmat ja kummit, tahdotteko yhdessä seurakunnan kanssa huolehtia siitä, että NN saa kristillisen kasvatuksen?

Vastaus:

Tahdon.

TAI

P Te vanhemmat olette antaneet lapsellenne nimen NN (etunimet). Tahdotteko, että hänet kastetaan kristilliseen uskoon?

Vastaus:

Tahdon.

P Vanhemmat ja kummit, tahdotteko yhdessä seurakunnan kanssa huolehtia siitä, että NN saa kristillisen kasvatuksen?

Vastaus:

Tahdon.

Kehotus

P Te vanhemmat olette antaneet lapsellenne nimen NN (etunimet).

Tänään hänet kastetaan kristilliseen uskoon.

Vanhemmat ja kummit, pyhä kaste velvoittaa teitä yhdessä seurakunnan kanssa huolehtimaan hänen kristillisestä kasvatuksestaan.

6. Ristinmerkki

Pappi tekee ristinmerkin lapsen otsaan ja rintaan.

7. Rukous

P Rukoilkaamme.

– rukous

S Aamen.

II SANA

8. Raamatunluku

Lasten evankeliumin (Mark. 10:13–16) edellä voidaan lukea muu raamatunteksti.

Mark. 10:13–16

Jeesuksen luo tuotiin lapsia, jotta hän koskisi heihin. Opetuslapset moittivat tuojia, mutta sen huomattessaan Jeesus närkeä ja sanoi heille: »Sallikaa lasten tulla minun luokseni, älkää estäkö heitä. Heidän kaltaistensa on Jumalan valtakunta. Totisesti: joka ei ota Jumalan valtakuntaa vastaan niin kuin lapsi, hän ei sinne pääse.» Hän otti lapset syliinsä, pani kätensä heidän päälleen ja siunasi heitä.

9. Puhe

[10. Virsi]

Virren sijasta voidaan käyttää kastelaulua (nrot 806–810) tai muuta sopivaa musiikkia.

III KASTAMINEN

11. Kastekäsky

– kastekäsky

TAI

P Rukoilkaamme.

– rukous ja kastekäsky

S Aamen.

*12. Uskontunnustus

Uskontunnustus lausutaan yhteen ääneen.

P Tunnustakaamme yhdessä kristillinen uskomme.

S Minä uskon Jumalaan,
Isään, Kaikkivaltiaaseen,
taivaan ja maan Luojaan,

ja Jeesukseen Kristukseen,
Jumalan ainoaan Poikaan, meidän Herraamme,
joka sikisi Pyhästä Hengestä,
syntyi neitsyt Mariasta,
kärsi Pontius Pilatuksen aikana,
ristiinnaulittiin, kuoli ja haudattiin,
astui alas tuonelaan,
nousi kolmantena päivänä kuolleista,
astui ylös taivaisiin,
istuu Jumalan, Isän, Kaikkivaltiaan, oikealla puolella
ja on sieltä tuleva tuomitsemaan eläviä ja kuolleita,

ja Pyhään Henkeen,
pyhän yhteisen seurakunnan,
pyhän yhteyden,
syntien anteeksiantamisen,
ruumiin ylösnousemisen
ja iankaikkisen elämän.

P Tähän uskoon ja kaikkien sen lupauksen omistamiseen kastamme nyt tämän lapsen.

*13. Kaste

Pappi valaa vettä lapsen päähän kolme kertaa ja lausuu:

NN (etunimet), minä kastan sinut Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

Pappi panee kätensä lapsen pään päälle. Hän voi pyytää vanhempia ja kummeja tekemään samoin.

P Herramme Jeesuksen Kristuksen armo, Jumalan rakkaus ja Pyhän Hengen osallisuus olkoon sinun kanssasi.

S Aamen.

[14. Virsi]

15. Yhteinen esirukous

Voidaan käyttää seuraavaa rukousta:

P Rakas taivaallinen Isämme. Kiitämme sinua siitä, että olet ottanut NN:n lapseksi, seurakuntasi jäseneksi ja iankaikkisen elämän perilliseksi. Ole aina lähellä häntä ja anna armosi ja rakkautesi hänelle turvaksi.

Äiti tai isä:

Kiitämme sinua lapsestamme. Anna meille vanhemmille rakkautta ja viisautta, niin että osaisimme kasvattaa häntä tahtosi mukaan. Pidä hänestä huolta koko elämän ajan. Anna kotiimme anteeksiantavaa ja rohkaisevaa mieltä. Auta meitä vaikeuksissa niin, että eläisimme lähellä toisiamme ja sinua.

Joku kummeista:

Auta meitä kummeja hoitamaan tehtäväämme niin, että ystävyyssemme tähän lapseen kasvaisi ja lujittuisi. Opetä meitä olemaan perheen tukena kristillisessä kasvatuksessa ja etsimään yhdessä sinun apuasi.

Joku sisaruksista:

Kiitos tästä pikkusiskosta/pikkuveljestä. Kiitos siitä, että saamme kasvaa yhdessä. Auta meitä pysymään aina läheisinä toisillemme.

Joku isovanhemmista:

Kiitän sinua tästä lapsenlapsesta. Kiitos, että saamme nähdä hänessä luomistekosi ihmeitä. Varjele häntä kaikkina päivinä. Anna meidän kokea yhdessä iloa, läheisyyttä ja hellyyttä. Ole meidän turvanamme.

P Taivaallinen Isä. Kiitos, että kuulet rukouksemme. Jätämme tämän lapsen ja itsemme sinun haltuusi. Kuule meitä Poikasi Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme tähden.

S Aamen.

16. Isä meidän

Herran rukous lausutaan yhteen ääneen.

S Isä meidän, joka olet taivaassa.
Pyhitetty olkoon sinun nimesi.
Tulkoon sinun valtakuntasi.
Tapahtukoon sinun tahtosi,
myös maan päällä niin kuin taivaassa.
Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme.
Ja anna meille meidän syntimme anteeksi,
niin kuin mekin anteeksi annamme niille,
jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.
Äläkä saata meitä kiusaukseen,
vaan päästä meidät pahasta.
Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti.
Aamen.

IV PÄÄTÖS

17. Siunaus

– siunaus

S Aamen.

18. Virsi

Hätäkaste

Jos pelätään kastamattoman lapsen kuolevan eikä pappia saada ajoissa paikalle, tulee kirkon jäsenen toimittaa kaste vedellä kolmiyheteisen Jumalan nimeen. Hätäkasteen voi toimittaa myös muu kristitty. Läsä tulee olla todistajia, mikäli mahdollista. Hätäkasteesta on viipymättä ilmoitettava asianomaiseen kirkkoherranvirastoon. Hätäkaste vahvistetaan kirkkokäsikirjan ohjeiden mukaisesti. Samoin menetellään aikuisen hätäkasteessa.

Hätäkasteen yhteydessä voidaan laulaa virsi (esimerkiksi 397, 490, 492 tai 499).

1. Kaste

Kastaja valaa vettä kastettavan päähän kolme kertaa ja lausuu:

[NN (etunimet),] minä kastan sinut Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

2. Isä meidän

Herran rukous lausutaan yhteen ääneen.

S Isä meidän, joka olet taivaassa.
Pyhitetty olkoon sinun nimesi.
Tulkoon sinun valtakuntasi.
Tapahtukoon sinun tahtosi,
myös maan päällä niin kuin taivaassa.
Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme.
Ja anna meille meidän syntimme anteeksi,
niin kuin mekin anteeksi annamme niille,
jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.
Äläkä saata meitä kiusaukseen,
vaan päästä meidät pahasta.
Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti.
Aamen.

3. Siunaus

Kastaja lausuu:

Herra siunatkoon meitä ja varjelkoon meitä.
Herra kirkastakoon kasvonsa meille
ja olkoon meille armollinen.
Herra kääntäköön kasvonsa meidän puoleemme
ja antakoon meille rauhan.
Isän ja (+) Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

Konfirmaatiomessu A

I JOHDANTO

*1. Alkuvirsi

2. Alkusiunaus

Siunaus

L Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

Vuorotervehdys

L Herra olkoon teidän kanssanne.

S Niin myös sinun henkesi kanssa.

3. Johdantosanat

4. Yhteinen rippi

– synnintunnustus

– synninpäästö

S Aamen.

[5. Päivän psalmi]

Psalmi voidaan laulaa tai lukea. Psalmin kertosäe, nro 853.

6. Herra, armahda (Kyrie)

*7. Kunnia (Gloria)

ja kiitosvirsi Pyhälle Kolminaisuudelle

E Kunnia Jumalalle korkeuksissa,

S maan päällä rauha ihmisillä, joita hän rakastaa.

– kiitosvirsi

8. Päivän rukous

L Rukoilkaamme.

– rukous

S Aamen.

II Sana

9. Lukukappale

10. Päivän virsi eli graduaali

*11. Evankeliumi

12. Saarna

III Konfirmaatio

Ennen konfirmaatiota voi olla virsi tai muuta musiikkia.

13. Uskontunnustus (Credo)

Konfirmoitavat siirtyvät alttarin ääreen.

*Uskontunnustus

S Minä uskon Jumalaan,
Isään, Kaikkivaltiaaseen,
taivaan ja maan Luojaan,
ja Jeesukseen Kristukseen,
Jumalan ainoaan Poikaan, meidän Herraamme,
joka sikisi Pyhästä Hengestä,
syntyi neitsyt Mariasta,
kärsi Pontius Pilatuksen aikana,
ristiinnaulittiin, kuoli ja haudattiin,
astui alas tuonelaan,
nousi kolmantena päivänä kuolleista,
astui ylös taivaisiin,
istuu Jumalan, Isän, Kaikkivaltiaan, oikealla puolella
ja on sieltä tuleva tuomitsemaan eläviä ja kuolleita,
ja Pyhään Henkeen,
pyhän yhteisen seurakunnan,
pyhän yhteyden,
syntien anteeksiantamisen,
ruumiin ylösnousemisen
ja iankaikkisen elämän.

14. Kysymys tai kehotus

Kysymys

L Rakkaat nuoret. Teidät on kastettu tähän uskoon ja olette saaneet sen mukaista opetusta.
Tahdotteko Jumalan armon avulla osoittaa tämän uskon elämässänne?

Vastaus:

Tahdon.

L Jumala vahvistakoon teitä lupauksessanne ja kiinnittäköön teidät Kristukseen.

Kehotus

L Rakkaat nuoret. Teidät on kastettu tähän uskoon ja olette saaneet sen mukaista opetusta. Jumala antakoon teille armon, että voisitte osoittaa tämän uskon elämässänne. Hän kiinnittäköön teidät Kristukseen.

15. Siunaaminen

Konfirmoitavat polvistuvat alttarin ääreen siunattaviksi.

L [NN (etunimi),]

Herramme Jeesuksen Kristuksen armo, Jumalan rakkaus ja Pyhän Hengen osallisuus olkoon sinun kanssasi.

Saatuaan siunauksen konfirmoitu voi lausua aamenen ja tehdä ristinmerkin.

16. Kehotussanat

[17. Virsi]

Virren sijasta voi olla nuorten laulu tai konfirmaatiolaulu (nrot 811–814).

18. Yhteinen esirukous

E Rukoilkaamme.

– rukous

S Aamen.

IV Ehtoollinen

19. Uhrivirsi

20. Ehtoollisrukous

L Herra olkoon teidän kanssanne.

S Niin myös sinun henkesi kanssa.

L Ylentäkää sydämenne.

S Ylennämme sen Herran puoleen.

L Kiittäkäämme Herraa, Jumalaamme.

S Niin on oikein ja arvollista.

Prefaatio

*Pyhä (Sanctus)

Rukous ja asetussanat

Päätösylistyksen jälkeen seurakunta laulaa:

S Aamen.

21. Isä meidän

22. Herran rauha

L Herran rauha olkoon teidän kanssanne.

S Niin myös sinun henkesi kanssa.

*23. Jumalan Karitsa (Agnus Dei)

24. Ehtoollisen vietto

Kutsun jälkeen voidaan laulaa "Herra, en ole sen arvoinen" (nro 815).

Päätössanojen jälkeen seurakunta lausuu:

S Aamen.

25. Kiitosrukous

L Rukoilkaamme.

– rukous

S Aamen.

V Päätös

26. Ylistys

E Kiittäkäämme Herraa!

***S** Jumalalle kiitos. Halleluja!

*27. Siunaus

– siunaus

S Aamen.

*28. Päätösmusiikki

Konfirmaatiomessu B

Konfirmaatiomessu B pohjautuu viikkomessun kaavaan.

I Johdanto

*1. Alkuvirsi

2. Alkusiunaus

Siunaus

L Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

Vuorotervehdys

L Herra olkoon teidän kanssanne.

S Niin myös sinun henkesi kanssa.

3. Johdantosanat

4. Yhteinen rippi

– synnintunnustus

– synninpäästö

S Aamen.

[5. Virsi]

6. Päivän rukous

L Rukoilkaamme.

– rukous

S Aamen.

II Sana

7. Raamatunluku ja saarna

III Konfirmaatio

Ennen konfirmaatiota voi olla virsi tai muuta musiikkia.

8. Uskontunnustus (Credo)

Konfirmoitavat siirtyvät alttarin ääreen.

*Uskontunnustus

S Minä uskon Jumalaan,
Isään, Kaikkivaltiaaseen,
taivaan ja maan Luojaan,

ja Jeesukseen Kristukseen,
Jumalan ainoaan Poikaan, meidän Herraamme,
joka sikisi Pyhästä Hengestä,
syntyi neitsyt Mariasta,
kärsi Pontius Pilatuksen aikana,
ristiinnaulittiin, kuoli ja haudattiin,
astui alas tuonelaan,
nousi kolmantena päivänä kuolleista,
astui ylös taivaisiin,
istuu Jumalan, Isän, Kaikkivaltiaan, oikealla puolella
ja on sieltä tuleva tuomitsemaan eläviä ja kuolleita,
ja Pyhään Henkeen,
pyhän yhteisen seurakunnan,
pyhään yhteyden,
syntien anteeksiantamisen,
ruumiin ylösnousemisen
ja iankaikkisen elämän.

9. Kysymys tai kehotus

Kysymys

L Rakkaat nuoret. Teidät on kastettu tähän uskoon ja olette saaneet sen mukaista opetusta. Tahdotteko Jumalan armon avulla osoittaa tämän uskon elämässänne?

Vastaus:

Tahdon.

L Jumala vahvistakoon teitä lupauksessanne ja kiinnittäköön teidät Kristukseen.

Kehotus

L Rakkaat nuoret. Teidät on kastettu tähän uskoon ja olette saaneet sen mukaista opetusta. Jumala antakoon teille armon, että voisitte osoittaa tämän uskon elämässänne. Hän kiinnittäköön teidät Kristukseen.

10. Siunaaminen

Konfirmoitavat polvistuvat alttarin ääreen siunattaviksi.

L [NN (etunimi),]

Herramme Jeesuksen Kristuksen armo, Jumalan rakkaus ja Pyhän Hengen osallisuus olkoon sinun kanssasi.

Saataan siunauksen konfirmoitu voi lausua aamenen ja tehdä ristinmerkin.

11. Kehotussanat

[12. Virsi]

Virren sijasta voi olla nuorten laulu tai konfirmaatiolaulu (nrot 811–814).

13. Yhteinen esirukous

E Rukoilkaamme.

– rukous

S Aamen.

IV Ehtoollinen

14. Uhrivirsi

15. Ehtoollisrukous

[Vuorolaulu]

L Herra olkoon teidän kanssanne.

S Niin myös sinun henkesi kanssa.

L Ylentäkää sydämenne.

S Ylennämme sen Herran puoleen.

L Kiittäkäämme Herraa, Jumalaamme.

S Niin on oikein ja arvollista.

[Prefaatio]

[*Pyhä (Sanctus)]

Rukous ja asetussanat

Päätösylistyksen jälkeen seurakunta laulaa:

S Aamen.

16. Isä meidän

[17. Herran rauha]

L Herran rauha olkoon teidän kanssanne.

S Niin myös sinun henkesi kanssa.

[*18. Jumalan Karitsa (Agnus Dei)]

19. Ehtoollisen vietto

Kutsun jälkeen voidaan laulaa "Herra, en ole sen arvoinen" (nro 815).

Päätössanojen jälkeen seurakunta lausuu:

S Aamen.

[20. Kiitosrukous]

L Rukoilkaamme.

– rukous

S Aamen.

V Päätös

[21. Ylistys]

E Kiittäkäämme Herraa!

*S Jumalalle kiitos. Halleluja!

*22. Siunaus

– siunaus

S Aamen.

*23. Päätösmusiikki

Avioliittoon vihkiminen

Vihkimisen toimittaa pappi.

Vihkiminen toimitetaan kirkossa tai muualla, sen mukaan kuin pappi ja vihittävät siitä sopivat.

Vihkimisessä tulee olla läsnä vähintään kaksi todistajaa.

Musiikin valinnassa tulee ottaa huomioon toimituksen jumalanpalvelusluonne. Toimituksessa tulisi olla ainakin yksi virsi tai vihkilaulu. Musiikista vastaa kanttori, jonka kanssa tulee keskustella asiasta.

Avioliittoon vihkimisen yhteydessä voidaan viettää ehtoollista. Tällöin noudatetaan messun kaavaa (morsiusmessu). Vihkiminen on uskontunnustuksen jälkeen.

Avioliittoon vihkiminen voidaan merkitä vihki- tai perheeraamattuun.

I Johdanto

*1. Johdantomusiikki

Johdantomusiikkina voi olla soitinmusiikkia ja/tai virsi.

2. Alkusiunaus

Siunaus ja vuorotervehdys voidaan lausua tai laulaa.

Siunaus

P Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

[Vuorotervehdys]

P Herra olkoon teidän kanssanne.

S Niin myös sinun henkesi kanssa.

3. Johdantosanat

[4. Psalmi]

Psalmi voidaan laulaa tai lukea. Psalmin kertosaie, nro 854.

5. Rukous

P Rukoilkaamme.

– rukous

S Aamen.

II Sana

6. Raamatunluku

7. Puhe

III Vihkiminen

Seurakunta voi seisoa kohtien 8–11 aikana.

8. Kysymykset

Pappi kysyy sulhaselta:

Kaikkietävän Jumalan kasvojen edessä ja tämän seurakunnan (näiden todistajien) läsnä ollessa kysyn sinulta, NN (koko nimi), tahdotko ottaa NN:n (koko nimi) aviovaimoksesi ja osoittaa hänelle uskollisuutta ja rakkautta myötä- ja vastoinkäymisissä?

Vastaus:

Tahdon.

Pappi kysyy morsiamelta:

Kaikkietävän Jumalan kasvojen edessä ja tämän seurakunnan (näiden todistajien) läsnä ollessa kysyn sinulta, NN (koko nimi), tahdotko ottaa NN:n (koko nimi) aviomieheksesi ja osoittaa hänelle uskollisuutta ja rakkautta myötä- ja vastoinkäymisissä?

Vastaus:

Tahdon.

TAI

Pappi kysyy sulhaselta:

Jumalan edessä ja tämän seurakunnan (näiden todistajien) läsnä ollessa kysyn sinulta, NN (koko nimi), tahdotko ottaa NN:n (koko nimi) aviovaimoksesi, olla hänelle uskollinen ja rakastaa häntä hyvinä ja pahoina päivinä, aina kuolemaan asti?

Vastaus:

Tahdon.

Pappi kysyy morsiamelta:

Jumalan edessä ja tämän seurakunnan (näiden todistajien) läsnä ollessa kysyn sinulta, NN (koko nimi), tahdotko ottaa NN:n (koko nimi) aviomieheksesi, olla hänelle uskollinen ja rakastaa häntä hyvinä ja pahoina päivinä, aina kuolemaan asti?

Vastaus:

Tahdon.

9. Sormusrukous

Sulhanen antaa papille sormuksen (sulhanen ja morsian antavat papille sormukset).

Vihittävät voivat polvistua.

– rukous

S Aamen.

Pappi antaa sulhaselle sormuksen, ja tämä panee sen morsiamen vasemman käden nimettömään. Jos käytetään kahta sormusta, pappi antaa vihittävälle sormukset ja nämä panevat ne toistensa vasemman käden nimettömään.

[10. Sormuslupaukset]

Jos vihittävät toivovat, toimitus voi ennen sormuksen (sormusten) panemista sormeen jatkaa siten, että sulhanen pitää morsiamen kanssa sormusta (sormuksia) ja lausuu:

Minä, NN,

otan sinut, NN,

nyt aviovaimokseni

ja tahdon rakastaa sinua hyvinä ja pahoina päivinä [elämän loppuun asti].

Merkiksi annan sinulle tämän sormuksen.

Morsian lausuu:

Minä, NN,
otan sinut, NN,
nyt aviomiehekseni
ja tahdon rakastaa sinua hyvinä ja pahoina päivinä [elämän loppuun asti].
Merkiksi otan sinulta (annan sinulle) tämän sormuksen.

TAI

Sulhanen lausuu:

Minä rakastan sinua, NN.
Haluan jakaa ilot ja surut kanssasi
ja olla sinulle uskollinen, kunnes kuolema meidät erottaa.

Morsian lausuu:

Minä rakastan sinua, NN.
Haluan jakaa ilot ja surut kanssasi
ja olla sinulle uskollinen, kunnes kuolema meidät erottaa.

11. Avioliiton vahvistaminen ja aviopuolisoiden siunaaminen

Avioliiton vahvistaminen

P Te olette nyt ottaneet toisenne aviopuolisoiksi ja tunnustaneet sen julkisesti Jumalan kasvojen edessä ja tämän seurakunnan (näiden todistajien) läsnä ollessa. Vihkisormus on annettu avioliittonne merkiksi. Sillä valtuutuksella, joka minulle on uskottu, vahvistan teidän liittonne ja julistan teidät aviopuolisoiksi.

Aviopuolisoiden siunaaminen

Vihityt voivat polvistua.

P [Jumala, taivaallinen Isä,
antakoon teille ilonsa ja siunauksensa.

Jumalan ainoa Poika
olkoon hyvydessään teidän kanssanne niin ilon kuin murheen päivinä.

Jumala, Pyhä Henki,
asukoon teissä ja vuodattakoon lakkaamatta rakkautensa teidän sydämiinne.]

Siunatkoon teitä kolmiyhteinen Jumala, Isä ja (+) Poika ja Pyhä Henki.

TAI

[Jumalan Henki ohjatkoon teitä,
Jumalan voima varjelkoon teitä,
Jumalan viisautta opettakoon teitä,
Jumalan käsi suojelekoon teitä,
Jumalan tie antakoon teille suunnan.]

Siunatkoon teitä kaikkivaltias ja armollinen Jumala,
Isä ja (+) Poika ja Pyhä Henki.

TAI

Herramme Jeesuksen Kristuksen armo (+), Jumalan rakkaus ja Pyhän Hengen osallisuus olkoon teidän kanssanne.

S Aamen.

[12. Virsi]

Virren sijasta voidaan käyttää vihkilaulua (nrot 816–824) tai muuta sopivaa musiikkia.

13. Yhteinen esirukous

Voidaan käyttää seuraavaa rukousta.

P/E Jumala, taivaallinen Isä. Sinä olet asettanut avioliiton. Sinä pyhität kotimme läsnäolollasi. Me rukoilemme sinua: Yhdistä nämä aviopuolisot toisiinsa rakkaudella ja siunaa heidän avioliittonsa nimesi kunniaksi. Me rukoilemme sinua.

Isä tai äiti:

Sinä annoit meille kerran lapsemme. Kiitämme siitä ilosta, jota he ovat tuoneet elämäämme. Siunaa heitä, kun he rakentavat omaa kotia ja perhettä. Varjele heitä kaikelta pahalta. Anna heille sovinnollinen mieli ja opeta heitä pyytämään ja antamaan anteeksi. [Me rukoilemme sinua.]

Joku sisaruksista:

Tänään me kiitämme sinua lapsuudenkodistamme. Ole NN:n ja NN:n kanssa ja varjele heitä sillä matkalla, jolle he ovat nyt lähteneet. Auta meitä pysymään läheisinä toisillemme. [Me rukoilemme sinua.]

Joku kummeista:

Kasteessa sinä lupasit siunauksesi kummilapselleni. Siunaa vieläkin häntä ja hänelle rakkainta ihmistä. Auta heitä muistamaan, että kasteen armoon saa aina uudestaan palata. [Me rukoilemme sinua.]

Joku ystäväistä:

Sinä olet johdattanut NN:n ja NN:n yhteen. Siunaa heidän rakkautensa. Auta heitä pysymään yhdessä elämänsä loppuun asti. Anna meille iloa ystävyystämme myös tulevana päivinä. [Me rukoilemme sinua.]

P/E Taivaallinen Isä. Kiitos, että kuulet rukouksemme. Jätämme nämä aviopuolisot ja itsemme sinun haltuusi. Vie meidät kerran taivaan kotiin. Kuule meitä Poikasi Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme tähden.

S Aamen.

14. Isä meidän

Herran rukous lausutaan yhteen ääneen.

IV Päätös

15. Siunaus

Siunauksen jälkeen pappi antaa aviopuolisoille Raamatun.

– siunaus

S Aamen.

[16. Lähettäminen]

*17. Päätösmusiikki

Päätösmusiikkina voi olla virsi, laulu ja/tai soitinmusiikkia.

Avioliiton siunaaminen

Avioliitto, joka on solmittu muussa kuin evankelis-luterilaisen kirkon käyttämässä järjestyksessä, voidaan pyydettyäessä siunata.

Avioliiton siunaaminen toimitetaan kirkossa tai muualla, sen mukaan kuin pappi ja siunattavat siitä sopivat.

Musiikin valinnassa tulee ottaa huomioon toimituksen jumalanpalvelusluonne. Toimituksessa tulisi olla ainakin yksi virsi tai vihkilaulu. Musiikista vastaa kanttori, jonka kanssa tulee keskustella asiasta.

I Johdanto

*1. Johdantomusiikki

Johdantomusiikkina voi olla soitinmusiikkia ja/tai virsi.

2. Alkusiunaus

Siunaus ja vuorotervehdys voidaan lausua tai laulaa.

Siunaus

P Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

[Vuorotervehdys]

P Herra olkoon teidän kanssanne.

S Niin myös sinun henkesi kanssa.

3. Johdantosanat

[4. Psalmi]

Psalmi voidaan laulaa tai lukea. Psalmi kertosaie, nro 854.

5. Rukous

P Rukoilkaamme.

– rukous

S Aamen.

II Sana

6. Raamatunluku

7. Puhe

III Siunaaminen

Seurakunta voi seisoa kohtien 8–9 aikana.

8. Kysymykset

P Te olette tulleet Jumalan kasvojen eteen pyytämään hänen siunaustaan avioliitollenne.

Pappi kysyy mieheltä:

NN (koko nimi), tahdotko avioliitossasi, jonka olet solminut NN:n (koko nimi) kanssa, osoittaa hänelle uskollisuutta ja rakkautta myötä- ja vastoinikäymisissä?

Vastaus:

Tahdon.

Pappi kysyy naiselta:

NN (koko nimi), tahdotko avioliitossasi, jonka olet solminut NN:n (koko nimi) kanssa, osoittaa hänelle uskollisuutta ja rakkautta myötä- ja vastoinikäymisissä?

Vastaus:

Tahdon.

9. Aviopuolisoiden siunaaminen

Siunattavat polvistuvat, mikäli mahdollista.

P Rakkaat ystävät, NN ja NN, te olette solmineet avioliiton ja luvanneet rakastaa toisianne myötä- ja vastoinikäymisissä.

Siunaamisrukous

P [Jumala, taivaallinen Isä, antakoon teille ilonsa ja siunauksensa.

Jumalan ainoa Poika
olkoon hyvydessään teidän kanssanne niin ilon kuin murheen päivinä.

Jumala, Pyhä Henki,
asukoon teissä ja vuodattakoon lakkaamatta rakkautensa teidän sydämiinne.]

Siunatkoon teitä kolmiyhteinen Jumala, Isä ja (+) Poika ja Pyhä Henki.

TAI

[Jumalan Henki ohjatkoon teitä,
Jumalan voima varjelkoon teitä,
Jumalan viisaus opettakoon teitä,
Jumalan käsi suojelkoon teitä,
Jumalan tie antakoon teille suunnan.]

Siunatkoon teitä kaikkivaltias ja armollinen Jumala,
Isä ja (+) Poika ja Pyhä Henki.

TAI

Herramme Jeesuksen Kristuksen armo (+), Jumalan rakkaus ja Pyhän Hengen osallisuus
olkoon teidän kanssanne.

S Aamen.

[10. Virsi]

Virren sijasta voidaan käyttää vihkilaulua (nrot 816–824) tai muuta sopivaa musiikkia.

11. Yhteinen esirukous

P/E Rukoilkaamme.

– rukous

S Aamen.

12. Isä meidän

Herran rukous lausutaan yhteen ääneen.

IV Päätös

13. Siunaus

Siunauksen jälkeen pappi antaa aviopuolisoille Raamatun.

– siunaus

S Aamen.

[14. Lähettäminen]

*15. Päätösmusiikki

Päätösmusiikkina voi olla virsi, laulu ja/tai soitinmusiikkia.

Hautaan siunaaminen

Hautaan siunaamisen toimittaa pappi kirkossa, siunauskappelissa, sairaalan kappelissa, haudalla tai vainajan kotona, sen mukaan kuin omaiset sopivat siitä papin kanssa.

Musiikin valinnassa tulee ottaa huomioon toimituksen jumalanpalvelusluonne. Musiikista vastaa kanttori, jonka kanssa tulee keskustella asiasta.

Jos kukat lasketaan kirkossa, se voidaan tehdä ennen virttä (kohta 1) tai siunauksen (kohta 13) jälkeen. Jos kukat lasketaan siunauksen alussa, sen edellä voi olla virsi tai muuta musiikkia.

Hautaan siunaamisen yhteydessä voidaan viettää ehtoollista. Tällöin noudatetaan messun kaavaa (hautausmessu). Siunaaminen on saarnan jälkeen.

I Johdanto

1. Virsi

Virren edellä voi olla alkusoitto tai muuta sopivaa musiikkia.

2. Alkusiunaus

Siunaus ja vuorotervehdys voidaan lausua tai laulaa.

Siunaus

P Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

[Vuorotervehdys]

P Herra olkoon teidän kanssanne.

S Niin myös sinun henkesi kanssa.

3. Johdantosanat

[4. Yhteinen rippi]

– synnintunnustus

– synninpäästö

S Aamen.

[5. Psalmi]

Psalmi voidaan laulaa tai lukea. Psalmin kertosaie, nro 855.

6. Rukous

P Rukoilkaamme.

– rukous

S Aamen.

II Sana

7. Raamatunluku ja puhe

III Siunaaminen

[*8. Uskontunnustus]

Uskontunnustus lausutaan yhteen ääneen.

*9. Siunaussanat

Siunaussanat voidaan lausua haudalla (kohta 16).

P Ylösnouseeseen Jeesukseen Kristukseen uskoen nousemme toimittamaan (toimitamme) NN:n (koko nimi) siunaamisen.

TAI

P Uskossa kolmiyhteiseen Jumalaan siunaamme NN:n (koko nimi) odottamaan ylösnousemuksen päivää.

Pappi heittää kolme kertaa hiekkaa arkulle ja sanoo:

NN (etunimet),
maasta sinä olet tullut,
maaksi sinun pitää jälleen tulla.
Jeesus Kristus, Vapahtajamme, herättää sinut viimeisenä päivänä.

TAI

NN (etunimet),
maan tomua sinä olet,
maan tomuun sinä palaat.
Jeesus Kristus, Vapahtajamme, herättää sinut viimeisenä päivänä.

TAI

NN (etunimet),
Herra antoi,
Herra otti.
Kiitetty olkoon Herran nimi.
Jeesus Kristus, Vapahtajamme, herättää sinut viimeisenä päivänä.

TAI

Katoavaisuudessa kylvetään.
Katoamattomuudessa herätetään.
Jeesus Kristus on ylösnousemus ja elämä.

Kuolleena syntynyttä tai pientä lasta siunattaessa.

[NN (etunimet),]
Jumala, Isämme, on sinut luonut.

Saat levätä hänen sylissään.

Jeesus Kristus, Vapahtajamme, herättää sinut viimeisenä päivänä.

[10. Virsi]

Virren sijasta voidaan käyttää hautaan siunaamisen laulua (nrot 825–829) tai muuta sopivaa musiikkia

11. Rukous

P/E Rukoilkaamme.

– rukous

S Aamen.

12. Isä meidän

Herran rukous lausutaan yhteen ääneen.

IV Päätös

13. Siunaus

– siunaus

S Aamen.

14. Päätösmusiikki

Päätösmusiikkina voi olla virsi ja/tai muuta sopivaa musiikkia. Sen aikana hautajaissaatto voi lähteä liikkeelle.

[15. Rukous haudalla]

[16. Hautaan laskeminen]

Arkkua hautaan laskettaessa voidaan laulaa virsi (esimerkiksi 242:7–9 tai 376:3).

[17. Siunaussanat]

Pappi lausuu siunaussanat, mikäli niitä ei ole lausuttu kohdassa 9.

Maahan kätkeminen

Kaavaa voidaan käyttää urnaa tai tuhkaa maahan kätettäessä tai kun vainaja lasketaan hautaan toisella paikkakunnalla varsinaisen hautaan siunaamisen jo tapahduttua.

Rukoushetken johtaa pappi, muu seurakunnan työntekijä tai seurakuntalainen. Rukoushetken ajaksi voidaan syyttää kynttilä.

1. Virsi

Voidaan käyttää esimerkiksi virttä 243, 244, 555 tai 631.

2. Johdanto

Alkusiunaus

Siunaus ja vuorotervehdys voidaan lausua tai laulaa.

P/E Isän ja (+) Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

[P/E Herra olkoon teidän kanssanne.

S Niin myös sinun henkesi kanssa.]

Johdantosanat

Rukoushetken johtaja laatii johdantosanat itse tai käyttää seuraavia vaihtoehtoja:

P/E Rakkaat ystävät. Haudalla meitä koskettaa katoavaisuus, mutta tänne ulottuu myös lupaus elämästä ja ylösnousemuksesta. Kristus sanoo: »Minä olin kuollut, mutta nyt minä elän, elän aina ja ikuisesti. Minulla on kuoleman ja tuonelan avaimet.» (Ilm. 1:18.)

TAI

P/E Rakkaat ystävät. Haudalla meitä koskettaa katoavaisuus, mutta tänne ulottuu myös sana siitä, että Jumala hallitsee kaikkea, myös elämää ja kuolemaa. Raamatussa sanotaan: »Minä tiedän, että lunastajani elää. Hän sanoo viimeisen sanan maan päällä.» (Job 19:25.)

3. Psalmi

Voidaan käyttää myös kirkkovuoden ajankohdan mukaisia tai muita psalmeja.

Psalmin sijasta voidaan laulaa virsi.

Psalmi voidaan lukea tai laulaa. Psalmisävelmiä s. xx.

Herra on minun paimeneni,
ei minulta mitään puutu.

Hän vie minut vihreille niityille,
hän johtaa minut vetten ääreen,
siellä saan levätä.

Hän virvoittaa minun sieluni,
hän ohjaa minua oikeaa tietä nimensä kunnian tähden.

Vaikka minä kulkisin pimeässä laaksossa,
en pelkäisi mitään pahaa,
sillä sinä olet minun kanssani.

Sinä suojelet minua kädelläsi,
johdatat paimensauvallasi.

Sinä katat minulle pöydän

vihollisteni silmien eteen.
Sinä voitelet pääni tuoksuvalla öljyllä,
ja minun maljani on ylitsevuotavainen.
Sinun hyvyytesi ja rakkautesi ympäröi minut
kaikkina elämäni päivinä,
ja minä saan asua Herran huoneessa päivieni loppuun asti.

Ps. 23

TAI

Minä saan aina olla luonasi,
sinä pidät kädestäni kiinni.
Sinä johdatat minua tahtosi mukaan,
ja viimein sinä nostat minut kunniaan.
Taivaassa minulla on sinut,
sinä olet ainoa turvani maan päällä.
Vaikka ruumiini ja sieluni nääntyy,
Jumala on kallioni, minun osani iankaikkisesti.

Ps. 73:23–26

[Pieni kunnia

Kunnia Isälle ja Pojalle
ja Pyhälle Hengelle,
niin kuin oli alussa, nyt on ja aina,
iankaikkisesta iankaikkiseen. Aamen.]

4. Raamatunluku

Luetaan jokin tai joitakin seuraavista raamatunteksteistä.

Voidaan käyttää myös kirkkovuoden ajankohdan mukaisia tai muita raamatuntekstejä.

Raamatunlukua voi seurata hiljainen mietiskely.

1. Kor. 15:42–49

Näin tapahtuu kuolleiden ylösnousemuksessa. Se, mikä kylvetään katoavana, nousee katoamattomana. Mikä kylvetään vähäpätöisenä, nousee kirkkaana. Mikä kylvetään heikkona, nousee täynnä voimaa. Kylvetään ajallinen ruumis, nousee hengellinen ruumis. Jos kerran on olemassa ajallinen ruumis, on myös hengellinen. Onkin kirjoitettu: »Ensimmäisestä ihmisestä, Aadamista, tuli elävä olento.» Mutta viimeisestä Aadamista tuli eläväksi tekevä henki. Ensimmäisenä ei siis ole hengellinen vaan ajallinen; vasta sen jälkeen tulee hengellinen. Ensimmäinen ihminen on maallinen, maasta lähtöisin, toinen ihminen on taivaasta. Millainen tuo maallinen ihminen oli, sellaisia ovat kaikki maalliset ihmiset, ja millainen tuo taivaallinen ihminen on, sellaisia tulevat olemaan taivaalliset ihmiset. Ja niin kuin me nyt olemme maallisen ihmisen kaltaisia, niin me tulemme kerran taivaallisen ihmisen kaltaisiksi.

2. Kor. 4:16–18

Sen tähden me emme lannistu. Vaikka ulkonainen ihmisemme murtuukin, niin sisäinen ihmisemme uudistuu päivä päivältä. Tämä hetkellinen ja vähäinen ahdinkomme tuottaa meille määrättömän suuren, ikuisen kirkkauden. Emmekä me kiinnitä katsettamme näkyvään vaan

näkymättömään, sillä näkyvä kestää vain aikansa mutta näkymätön ikuisesti.

2. Kor. 5:1–5

Me tiedämme, että vaikka tämä meidän maallinen telttamajamme puretaan, Jumalalla on taivaassa meitä varten ikuinen asunto, joka ei ole ihmiskätkettyä työtä. Täällä ollessamme me huokailemme ja kaipaamme päästä pukeutumaan taivaalliseen asuumme, sillä sitten kun olemme pukeutuneet siihen, emme jää alastomiksi. Me, jotka vielä asumme tässä majassamme, huokailemme ahdistuneina. Emme haluaisi riisuutua vaan pukeutua uuteen asuun, niin että elämä kätkeisi sisäänsä sen, mikä on kuolevaista. Juuri tähän Jumala on valmistanut meidät, ja vakuudeksi hän on antanut meille Hengen.

Matt. 27:57–60

Illalla tuli paikalle Joosef, rikas arimatialainen, joka hänkin oli Jeesuksen opetuslapsi. Hän meni Pilatuksen puheille ja pyysi Jeesuksen ruumista. Pilatus käski antaa sen hänelle. Joosef otti ruumiin, kääri sen puhtaaseen pellavavaatteeseen ja pani hautaan, jonka hän äskettäin oli itseään varten hakkauttanut kallioon. Hän vieritti hautakammion ovelle suuren kiven ja lähti pois.

[5. Vastaus]

[Voidaan käyttää esimerkiksi virttä 275, 388, 611, 616 tai hautaan siunaamisen laulua \(nrot 825–829\).](#)

[6. Puhe]

7. Rukousjakso

Rukous

Rukous voi olla myös vapaamuotoinen.

P/E Rukoilkaamme.

Rakas taivaallinen Isä. Uskomme NN:n sinun käsiisi. Me kiitämme sinua yhteisistä vuosista ja kaikesta, mitä hän oli meille. Olemme laskeneet hänen ruumiinsa/tuhkansa haudan lepoon odottamaan ylösnousemuksen ja uuden luomisen aamua.

Vapahtajamme kuoli ja hänet haudattiin, ja niin sinä pyhitit meidänkin hautamme leposijaksi. Sinä herätit hänet kuolleista, kukistit kuoleman ja avasit taivaan uskoville.

Jumala, sanasi vakuuttaa, että sinä tiedät, mitä me kaipaamme. Huokauksiemmekin tulevat sinun korviisi. Tähän lupaukseen luottaen pyydämme: kuule nyt myös hiljainen rukouksemme.

(hiljaisuus)

Jeesus Kristus, Vapahtajamme. Sinuun me nostamme katseemme. Armahda meitä ja anna meille elävä toivo. Älä hylkää meitä vaan vie meidät ylösnousemukseen ja ikuisen elämään. Kuule meitä rakkautesi tähden.

S Aamen.

Isä meidän

Herran rukous lausutaan yhteen ääneen.

S Isä meidän, joka olet taivaassa.
Pyhitetty olkoon sinun nimesi.
Tulkoon sinun valtakuntasi.
Tapahtukoon sinun tahtosi,
myös maan päällä niin kuin taivaassa.
Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme.
Ja anna meille meidän syntimme anteeksi,
niin kuin mekin anteeksi annamme niille,
jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.
Äläkä saata meitä kiusaukseen,
vaan päästä meidät pahasta.
Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti.
Aamen.

8. Siunaus

P/E Siunatkoon meitä kaikkivaltias ja armollinen Jumala, Isä ja (+) Poika ja Pyhä Henki.
S Aamen.

TAI

P/E Herra siunatkoon teitä ja varjelkoon teitä.
Herra kirkastakoon kasvonsa teille
ja olkoon teille armollinen.
Herra kääntäköön kasvonsa teidän puoleenne
ja antakoon teille rauhan.
Isän ja (+) Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.
S Aamen.

9. Virsi

Voidaan käyttää esimerkiksi virttä 30 tai 377.

Yksityinen rippi

Yksityisessä ripissä kuka tahansa voi tunnustaa syntisyytensä tai jonkin erityisen synnin ja saada synninpäästön. Ripin voi ottaa vastaan pappi, muu seurakunnan työntekijä tai seurakuntalainen.

Ripin vastaanottajalla on vaihtoehtoisuus.

Rippi voi olla muodoltaan vapaa. Sen tulee sisältää ainakin synnintunnustus ja synninpäästö.

[1. Virsi]

2. Alkusiunaus

Ripin vastaanottaja:

Isän ja (+) Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

Ripittäytyvä:

Aamen.

3. Johdantosanat

Johdantosanat voivat olla myös vapaamuotoiset.

Ripin vastaanottaja:

Jumala tuntee meidät paremmin kuin me itse. Tähän voit luottaa. Olemme nyt Jumalan edessä. Saat sanoa hänelle psalmin sanoin: »Sinä tiedät kaiken. Se on ihmeellistä, siihen ei ymmärrykseni yllä.» (Ps. 139:6.) Tunnusta nyt hänelle syntisi ja syyllisyytesi.

4. Rippi

Synnintunnustus

Ripittäytyvä voi tunnustaa syntinsä myös omin sanoin. Ripin vastaanottaja voi lukea synnintunnustuksen ripittäytyvän kanssa tai hänen puolestaan. Ripittäytyvä voi polvistua.

1. Jumala, taivaallinen Isämme.
Olen tehnyt syntiä sinua vastaan
ajatuksin ja sanoin, teoin ja laiminlyönnein.
Erityisesti tunnustan, että olen – –.
Se painaa omaatuntoani.
Sinä näet myös ne synnit, joita en itsekään tiedä.
Kadun tätä kaikkea ja rukoilen:
ole minulle armollinen ja anna syntini anteeksi
rakkaan Poikasi Jeesuksen Kristuksen tähden.
2. Herra, sinä olet laupias, muista minua,
osoita ikiaikaista hyvyyttäsi.
Älä muista syntejäni,
älä pahoja tekojani!
Sinä, joka olet uskollinen ja hyvä,
älä unohda minua!
3. Syvyydestä minä huudan sinua, Herra.
Herra, kuule minun ääneni.
Tarkatkoot sinun korvasi rukoustani.
Jos sinä, Herra, pidät mielessäsi synnit,

Herra, kuka silloin kestää?
Mutta sinun on armo, sinä annat anteeksi,
että me eläisimme sinun pelossasi.
Sen tähden, Jumala,
ole minulle armollinen hyvyydessäsi.
Pese minut puhtaaksi rikoksestani
ja anna lankeemukseni anteeksi.
Sinua vastaan olen rikkonut,
olen tehnyt vastoin sinun tahtoasi.
Käännä katseesi pois synneistäni
ja pyyhi minusta kaikki pahat tekoni.
Jumala, luo minuun puhdas sydän
ja uudista minut, anna vahva henki.
Älä karkota minua kasvojesi edestä,
älä ota minulta pois Pyhää Henkeäsi.

4. Armollinen Jumala.

Tunnustan edessäsi,
että synti on sitonut minut
enkä kykene vapauttamaan itseäni.
Olen rikkonut pyhää tahtoasi vastaan
ja torjunut käskyjesi siunauksen.
Sinä näet kaiken väärän,
senkin, mitä itse en näe.
Armahda minua Poikasi Jeesuksen Kristuksen tähden.

5. Oi sinä kaikkein armollisin,

ristiinnaulittu Herra Jeesus Kristus.
Armahda minua, vaivaista syntistä,
ja katso puoleeni laupeutesi silmin,
niin kuin sinä katsoit Pietariin, kun hän oli kieltänyt sinut,
ja niin kuin sinä katsoit syntiseen naiseen fariseuksen kodissa
ja ryöväriin ristinpuulla.
Anna minulle pyhä armosi,
että minä niin kuin Pietari itkisin syntejäni,
niin kuin syntinen nainen sinua sydämestäni rakastaisin
ja ryövärin kanssa saisin katsella pyhiä kasvojesi
taivaassa iankaikkisesti.

Synninpäästö

1.

Ripin vastaanottaja:

Herramme Jeesus Kristus on sanonut opetuslapsilleen:

»Jolle te annatte synnit anteeksi,
hänelle ne ovat anteeksi annetut.»

Jeesuksen Kristuksen palvelijana julistan,
että sinun syntisi annetaan sinulle anteeksi
Isän ja (+) Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

Ripittäytyvä:

Aamen.

2.

Ripin vastaanottaja:

Jeesus Kristus on antanut seurakunnalleen

taivasten valtakunnan avaimet ja sanonut:

»Jolle te annatte synnit anteeksi,
hänelle ne ovat anteeksi annetut.»

Uskotko, että synninpäästö, jonka sinulle julistan,
on Jumalan anteeksianto?

Ripittäytyvä:

Uskon.

Ripin vastaanottaja:

Tapahtukoon sinulle niin kuin uskot.

Herramme Jeesuksen Kristuksen käskyn mukaan julistan,

että sinun syntisi annetaan sinulle anteeksi

Isän ja (+) Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

Ripittäytyvä:

Aamen.

3.

Ripin vastaanottaja:

Jeesus sanoo:

»Ystäväni, ole rohkealla mielellä,
sinun syntisi annetaan anteeksi.»

[Hänen palvelijanaan julistan sinulle tämän synninpäästön
Isän ja (+) Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.]

Ripittäytyvä:

Aamen.

4.

Ripin vastaanottaja:

»Jos me vaellamme valossa,

niin kuin hän itse on valossa,

meillä on yhteys toisiimme

ja Jeesuksen, hänen Poikansa, veri

puhdistaa meidät kaikesta synnistä.

Jos väitämme, ettemme ole syntisiä,

me petämme itseämme eikä totuus ole meissä.

Jos me tunnustamme syntimme,

niin Jumala, joka on uskollinen ja vanhurskas,

antaa meille synnit anteeksi

ja puhdistaa meidät kaikesta vääryydestä.»

[Hänen palvelijanaan julistan sinulle synninpäästön
Isän ja (+) Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.]

Ripittäytyvä:

Aamen.

5.

Ripin vastaanottaja:

»Herra on lähellä niitä, joilla on särkynyt sydän,
hän pelastaa ne, joilla on murtunut mieli.»

Jeesuksen Kristuksen palvelijana vakuutan sinulle,
että Jumala antaa armossaan kaikki sinun syntisi anteeksi.

Ripittäytyvä:

Aamen.

5. Rukous

Ripin vastaanottaja:

Rukoilkaamme.

1. Kaikkivaltias Jumala, rakas taivaallinen Isä. Sinä tunnet heikkoutemme. Vain sinä voit pelastaa meidät. Vahvista eläväksi tekevällä Hengelläsi NN:ää niin, että hän luottaisi sinuun myös ahdistuksen keskellä. Kiitos siitä, että saamme jäädä käsiisi turvallisiin mielin. Kuule meitä Poikasi Jeesuksen Kristuksen nimessä.
2. Vapahtajamme Jeesus Kristus. Kiitos anteeksiantamuksestasi. Anna NN:lle voimaa joka päivä turvautua armoosi ja hyvyyteesi. Auta häntä kulkemaan sinun tietäsi sanaasi ja lupauksiisi luottaen. Tue häntä vaikeuksissa ja kärsimyksen keskellä. Valaise häntä Pyhällä Hengelläsi. Kiinnitä hänet yhä lujemmin itseesi. Tätä pyydämme armosi ja laupeutesi tähden.
3. Ylistä Herraa, minun sieluni,
ja kaikki mitä minussa on,
ylistä hänen pyhää nimeään.
Ylistä Herraa, minun sieluni,
älä unohda, mitä hyvää hän on sinulle tehnyt.
Hän antaa anteeksi kaikki syntini
ja parantaa kaikki sairauteni.
Hän päästää minut kuoleman otteesta
ja seppelöi minut armolla ja rakkaudella.

Ripittäytyvä:

Aamen.

6. Siunaus

Ripin vastaanottaja:

Herra siunatkoon sinua ja varjelkoon sinua.

Herra kirkastakoon kasvonsa sinulle
ja olkoon sinulle armollinen.

Herra kääntäköön kasvonsa sinun puoleesi
ja antakoon sinulle rauhan.

Isän ja (+) Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

Ripittäytyvä:

Aamen.

TAI

Ripin vastaanottaja:

Herra (+) siunatkoon sinua.
Hän varjelkoon sinut kaikesta pahasta
ja johtakoon sinut ikuiseen elämään.

Ripittäytyvä:

Aamen.

[7. Virsi]

Rukoushetkiä

Rukoushetken rakenne

Rukoushetken rakenne noudattaa pienen rukoushetken kaavaa. Rakennetta voidaan käyttää soveltaen.

Rukoushetken johtaa pappi, muu seurakunnan työntekijä tai seurakuntalainen. Rukoushetken laulettavaksi merkityt osat voidaan myös lukea.

Valkoisella liinalla peitetylle pöydälle voidaan asettaa Raamattu ja risti tai krusifiksi sekä sytyttää kynttilä.

[1. Alkuvirsi]

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

2. Johdanto

Alkusiunaus

Alkusiunaus voidaan lausua tai laulaa.

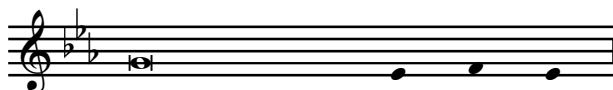
Sävelmäsarjat 1–3:

P/E I - sän ja (+) Po - jan ja Py - hän Hen-gen ni-meen.

S Aa - men, aa - men, aa - men.

P/E Meidän auttajamme on Her - ra,

S hän, joka on luonut tai - vaan ja maan.

TAI

P/E Her - ra ol - koon tei - dän kans - san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

TAI

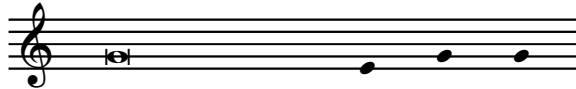
Sävelmäsarja 4:

P/E I - sän ja (+) Po - jan ja Py - hän Hen - gen ni - meen.

S Aa - men, aa - men, aa - men.

P/E Meidän auttajamme on Her - ra,

S hän, joka on luonut tai - vaan ja maan.

TAI

P/E Her - ra ol - koon tei - dän kans - san - ne.

S Niin myös si - nun hen - ke - si kans - sa.

Johdantosanat

Johdantosanat voivat olla vapaamuotoiset. Voidaan myös käyttää rukoushetken aiheeseen liittyviä johdantosanoja.

3. Psalmi

Käytetään rukoushetken aiheen tai kirkkovuoden ajankohdan mukaista psalmia tai muuta psalmia.

Psalmin sijasta voidaan laulaa virsi.

Psalmi voidaan laulaa tai lukea. Sen alussa ja lopussa voi olla antifoni. Psalmisävelmiä s. xx, psalmin kertosäkeitä nrot 761-790 ja 852-856.

Psalmiin liitetään Pieni kunnia. Sen sijasta voidaan käyttää seuraavia virrensäkeistöjä: 49:4, 50:6, 111:7, 115:8, 131:4, 258:6, 325:4, 334:8, 418:8, 420:9, 475:4, 534:6. Pieni kunnia jätetään pois paastonaikana viidennestä paastonajan sunnuntaista lähtien.

4. Raamatunluku

Luetaan jokin tai joitakin rukoushetken aiheen mukaisista raamatunteksteistä. Voidaan käyttää myös kirkkovuoden ajankohdan mukaisia tai muita raamatuntekstejä.

[5. Vastaus]

Vastauksena voi olla virsi, psalmi, laulu, soitinmusiikkia tai hiljaista mietiskelyä.

[6. Puhe]

[7. Virsi]

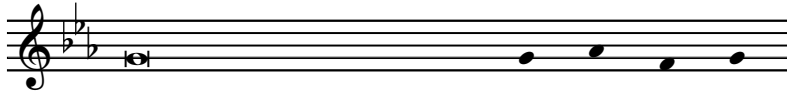
Käytetään rukoushetken aiheeseen liittyvää virttä. Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

8. Rukousjakso

[Vuororukous]

Vuororukous voidaan lausua tai laulaa.

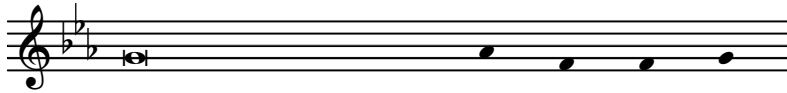
Sävelmäsarjat 1–3:

P/E Ylistetty olet sinä, Herra, meidän Ju - ma - lam - me,

S sinun on kaikki, mitä on taivaassa ja maan pääl-lä.

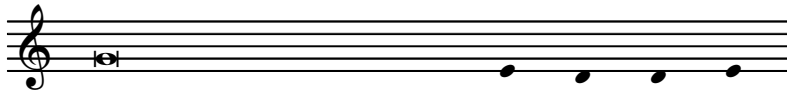
P/E Siunattu olkoon Herran nimi nyt ja ai - na,

S kaikukoon Herran ni - men y - lis - tys.

TAI

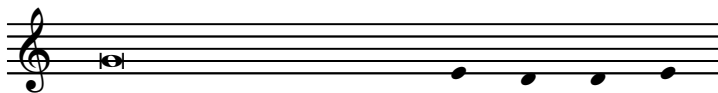
Sävelmäsarja 4:

P/E Ylistetty olet sinä, Herra, meidän Ju - ma - lam - me,

S sinun on kaikki, mitä on tai-vaas-sa ja maan pääl-lä.

P/E Siunattu olkoon Herran nimi nyt ja ai - na,

S kaikukoon Her - ran ni - men y - lis - tys.

[Siunaaminen]

Käytetään rukoushetken aiheeseen liittyviä siunaamissanoja tai siunaamisrukousta.

Rukous

Käytetään rukoushetken aiheeseen liittyvää rukousta. Rukous voidaan laatia myös vapaasti. Sen edellä voi olla esirukous.

Sävelmäsarjat 1–3:

P/E Ru - koil - kaam - me.

Sävelmäsarja 4:

P/E Ru - koil - kaam - me.

– rukous

Sävelmäsarjat 1–3:

S Aa - men, aa - men.

Sävelmäsarja 4:

S Aa - men, aa - men.

Isä meidän

Herran rukous lausutaan yhteen ääneen. Se voidaan myös laulaa.

S Isä meidän, joka olet taivaassa.
Pyhitetty olkoon sinun nimesi.
Tulkoon sinun valtakuntasi.
Tapahtukoon sinun tahtosi,
myös maan päällä niin kuin taivaassa.
Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme.
Ja anna meille meidän syntimme anteeksi,
niin kuin mekin anteeksi annamme niille,
jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.
Äläkä saata meitä kiusaukseen,
vaan päästä meidät pahasta.
Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti.
Aamen.

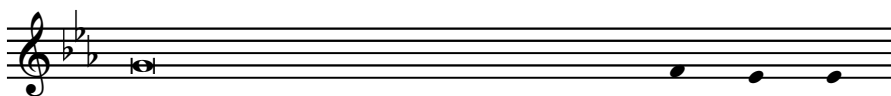
[Kiitosvirsi]

Käytetään rukoushetken aiheeseen liittyvää kiitosvirttä.

9. Siunaus

Siunaus voidaan lausua tai laulaa.

Sävelmäsarjat 1–3:

P/E Siunatkoon meitä kaikkivaltias ja armollinen Ju - ma - la,

I - sä ja (+) Poi - ka ja Py - hä Hen - ki.

S Aa - men, aa - men, aa - men.

TAI

Sävelmäsarja 4:

P/E Siunatkoon meitä kaikkivaltias ja armollinen Ju - ma - la,

I - sä ja (+) Poi - ka ja Py - hä Hen - ki.

S Aa - men, aa - men, aa - men.

TAI

P/E Herra siunatkoon teitä ja varjelkoon teitä.
Herra kirkastakoon kasvonsa teille
ja olkoon teille armollinen.
Herra kääntäköön kasvonsa teidän puoleenne
ja antakoon teille rauhan.
Isän ja (+) Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

Sävelmäsarjat 1–3:

S Aa - men, aa - men, aa - men.

Sävelmäsarja 4:

S Aa-men, aa - men, aa - men.

[10. Päätösmusiikki]

Päätösmusiikkina voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia.

TAI

Musical score for TAI, measures 8-9. The score is written for two staves (treble and bass clefs) in the key of D major. The melody in the treble clef consists of quarter notes: D4, E4, F#4, G4, A4, B4, C5, D5. The bass line consists of quarter notes: D3, E3, F#3, G3, A3, B3, C4, D4. There are fermatas over the final notes of both staves.

9.

Musical score for TAI, measure 9. The score is written for a single staff (treble clef) in the key of D major. The melody consists of quarter notes: D4, E4, F#4, G4, A4, B4, C5, D5. There is a fermata over the final note.

TAI

Musical score for TAI, measures 10-11. The score is written for two staves (treble and bass clefs) in the key of D major. The melody in the treble clef consists of quarter notes: D4, E4, F#4, G4, A4, B4, C5, D5. The bass line consists of quarter notes: D3, E3, F#3, G3, A3, B3, C4, D4. There are fermatas over the final notes of both staves.

10.

Musical score for TAI, measure 11. The score is written for a single staff (treble clef) in the key of D major. The melody consists of quarter notes: D4, E4, F#4, G4, A4, B4, C5, D5. There is a fermata over the final note.

Pyhän kasteen muistaminen

Tätä aineistoa käytetään rukoushetkessä (ks. sen rakenne s. xx), jota vietetään kasteen vuosipäivänä. Aineistoa voidaan käyttää myös muissa tilanteissa, joissa muistetaan kastetta.

Puheen jälkeen voidaan lausua apostolinen uskontunnustus.

Rukoushetken johtaa pappi, muu seurakunnan työntekijä tai seurakuntalainen.

Virsiehdotuksia

Virren sijasta voidaan käyttää myös laulua »Kasteessa lapsi Jumalan» (nro 836).

- alkuvirsi (rukoushetken rakenteen kohta 1): 214 tai 219
- rukousjakson edellä (kohta 7): 215:1–3, 442, 491:1–2 tai 495
- päätösmusiikki (kohta 10): 215:4–6, 216:4, 217:5–6, 236:5–6 tai 496:2–3

Johdantosanat

Rukoushetken rakenteen kohta 2.

NN (kastepäiväänsä viettävän etunimet), rakkaat ystävät! Kasteessa Jumala on kutsunut meidät nimeltä omikseen. Olemme Kristuksen opetuslapsia ja hänen seurakuntansa jäseniä. Kiitämme kasteen lahjasta, muistamme kasteen merkitystä ja turvaamme Jumalan lupauksiin.

Psalmi

Rukoushetken rakenteen kohta 3.

Minä tahdon aina ylistää Herraa,
lakkaamatta laulaa hänelle kiitosta!
Herran hyvyyden tähden minä ylistän itseäni onnelliseksi.
Maan hiljaiset kuulevat sen ja iloitsevat.
Tulkaa, kiittäkää minun kanssani Herraa,
kunnioittakaamme yhdessä hänen nimeään!
Minä käännyin Herran puoleen,
ja hän vastasi minulle.
Hän vapautti minut kaikesta pelosta.
Ne, jotka katsovat häneen, säteilevät iloa,
heidän kasvonsa eivät punastu häpeästä.
Ps. 34:2–6

TAI

Se, joka asuu Korkeimman suojassa
ja yöpyy Kaikkivaltiaan varjossa, sanoo näin:
»Sinä, Herra, olet linnani ja turvapaikkani.
Jumalani, sinuun minä turvaan.»
Herra levittää siipensä yllesi,
ja sinä olet turvassa niiden alla.
Hänen uskollisuutensa on sinulle muuri ja kilpi.
Sinun turvanasi on Herra,
sinun kotisi on Korkeimman suojassa.
Ps. 91:1–2, 4, 9

TAI

Iloitse, maa! Kohottakaa riemuhuuto Herralle!

Palvelkaa häntä iloiten,
tulkaa hänen eteensä riemuiten.

Tietäkää, että Herra on Jumala.

Hän on meidät luonut, ja hänen me olemme,
hänen kansansa, hänen laitumensa lampaat.

Tulkaa hänen porteilleen kiittäen,
hänen esipihoilleen ylistystä laulaen.

Kiittäkää häntä, ylistäkää hänen nimeään.

Hyvä on Herra!

Iäti kestää hänen armonsa,
hänen uskollisuutensa polvesta polveen.

Ps. 100

Pieni kunnia

Kunnia Isälle ja Pojalle

ja Pyhälle Hengelle,

niin kuin oli alussa, nyt on ja aina,
iankaikkisesta iankaikkiseen. Aamen.

Raamatunluku

Rukoushetken rakenteen kohta 4.

Jes. 43:1

Näin sanoo Herra,

joka sinut loi:

– Älä pelkää. Minä olen lunastanut sinut.

Minä olen sinut nimeltä kutsunut,

sinä olet minun.

Room. 6:3–4

Tiedättehän, että meidät kaikki Kristukseen Jeesukseen kastetut on kastettu hänen kuolemaansa. Näin meidät kasteessa annettiin kuolemaan ja haudattiin yhdessä hänen kanssaan, jotta mekin alkaisimme elää uutta elämää, niin kuin Kristus Isän kirkkauden voimalla herätettiin kuolleista.

Gal. 3:26–27

Te kaikki olette Jumalan lapsia, kun uskotte Kristukseen Jeesukseen. Kaikki te, jotka olette Kristukseen kastettuja, olette pukeneet Kristuksen yllyksen.

1. Piet. 3:20–21

Vain muutama ihminen pelastui arkissa veden kantamana. Tuon esikuvan mukaisesti teidät pelastaa nyt kaste, ei siksi että te siinä luovuitte saastaisesta elämästä, vaan koska Jumala teki kanssanne hyvän omantunnon liiton. Sen perustuksena on Jeesuksen Kristuksen ylösnousemus.

Mark. 10:13–16

Jeesuksen luo tuotiin lapsia, jotta hän koskisi heihin. Opetuslapset moittivat tuojia, mutta sen huomattessaan Jeesus närkeäytyi ja sanoi heille: »Sallikaa lasten tulla minun luokseni, älkää estäkö heitä. Heidän kaltaistensa on Jumalan valtakunta. Totisesti: joka ei ota Jumalan valtakuntaa vastaan niin kuin lapsi, hän ei sinne pääse.» Hän otti lapset syliinsä, pani kätensä heidän päälleen ja siunasi heitä.

Rukousjakso

Rukoushetken rakenteen kohta 8.

Rukous

1. Jumala, kiitämme sinua kasteen lahjasta, jolla olet siunannut NN:n elämää. Kiitos, että olet varjellut ja johdattanut häntä tähän päivään. Anna meidän kaikkien muistaa omaa kastettamme. Sinä olet kutsunut meidät lapsiksesi ja taivaan perillisiksi. Auta meitä rohkeasti tunnustautumaan sinuun ja elämään kasteen armossa. Tätä rukoilemme Poikasi Jeesuksen Kristuksen tähden.
2. Jumala, taivaallinen Isä. Me kiitämme sinua kasteen lahjasta. Kiitos, että kasteessa annoit synnit anteeksi, vapautit pahan vallasta ja avasit meille tien elämään. Kiitos, että näin kutsuit meidät Kristuksen opetuslapsiksi ja seurakuntasi jäseniksi. Suo, että luottaisimme sinuun ja turvautuisimme kasteen armoon. Herätä Hengelläsi meissä uskoa ja rakkautta. Anna meille rohkeutta tunnustautua kristityiksi ja tarttua uskolla kasteen lupauksiin. Johdata meidät ikuiseen elämään. Kuule meitä Poikasi Jeesuksen Kristuksen tähden.

Avioliittoon vihkimisen vuosipäivä

Tätä aineistoa käytetään rukoushetkessä (ks. sen rakenne s. xx), jota vietetään avioliittoon vihkimisen vuosipäivänä tai muulloinkin avioparin sitä toivoessa. Aineistoa voidaan käyttää myös esimerkiksi avioliittoleirillä.

Rukoushetki voidaan pitää kotona, kirkossa tai muualla.

Rukoushetken johtaa pappi, muu seurakunnan työntekijä tai seurakuntalainen.

Virsiehdotuksia

Virren sijasta voidaan käyttää myös vihkilaulua (nrot 816–824).

- alkuvirsi (rukoushetken rakenteen kohta 1): 241, 470 tai 471
- rukousjakson edellä (kohta 7): 338 tai 465
- kiitosvirsi (kohta 8): 332, 341
- päätösmusiikki (kohta 10): 382:5–6 tai 397

Johdantosanat

Rukoushetken rakenteen kohta 2.

Rakkaat ystävät. Olemme kokoontuneet kiittämään Jumalaa hyvydestä, jota hän on osoittanut NN:lle ja NN:lle. [Heidät vihittiin X:n kirkossa – – vuotta sitten.] Pyydämme Jumalan jatkuvaa siunausta ja läsnäoloa heidän ja heidän läheistensä elämään. Raamatussa sanotaan: »Herra täyttää niiden pyynnöt, jotka häntä pelkäävät, hän kuulee heidän huutonsa ja auttaa heitä» (Ps. 145:19).

Psalmi

Rukoushetken rakenteen kohta 3.

Herra on minun paimeneni,
ei minulta mitään puutu.

Hän vie minut vihreille niityille,
hän johtaa minut vetten ääreen,
siellä saan levätä.

Hän virvoittaa minun sieluni,
hän ohjaa minua oikeaa tietä nimensä kunnian tähden.

Vaikka minä kulkisin pimeässä laaksossa,
en pelkäisi mitään pahaa,
sillä sinä olet minun kanssani.

Sinä suojelet minua kädelläsi,
johdatat paimensauvullasi.

Sinä katat minulle pöydän
vihollisteni silmien eteen.

Sinä voitelet pääni tuoksuvalla öljyllä,
ja minun maljani on ylitsevuotavainen.

Sinun hyvyytesi ja rakkautesi ympäröi minut
kaikkina elämäni päivinä,
ja minä saan asua Herran huoneessa päivieni loppuun asti.

Ps. 23

TAI

Minä julistan uskollista hyvyttäsi
ja alati sinun apu*si* runsautta,
jonka mittaa ja määrää en tiedä.

Herra, minun Jumalani,
minä kerron sinun voimateo*istasi*
ja julistan vanhurskauttasi, *sinun*, ainoan.

Jumala, sinä olit opastajani jo kun *olin* nuori,
ja tähän päivään asti olen saanut kertoa ihmeistäsi.

Kun nyt olen vanha ja harmaapäinen,
älä hylkää *minua*, Jumala.

Minä julistan tuleville polville käte*si* mahtia
ja teko*jesi* suuruutta.

Sillä korkeuksiin ulottuu vanhurskautesi
ja suuret ovat tekosi.

Jumala, kuka on sinun *vertaisesi*?

Sinä olet antanut vaikeita vuosia

ja monia ahdistuksen aikoja,
mutta yhä uudelleen sinä virvoitat minut,
syvyyksistä sinä *minut* nostat.

Kohota minut takai*sin* kunniaan

ja lohduta *minua* jälleen.

Minun huuleni avautuvat ilo*huutoon*.

Minä laulan sinulle kiitosta,

koska sinä *lunastit* minut.

Ps. 71:15–21, 23

TAI

Se, joka asuu Korkeimman suojassa

ja yöpyy Kaikkivaltiaan varjossa, *sanoo* näin:

»Sinä, Herra, olet linnani ja turvapaikkani.

Jumalani, sinuun *minä* turvaan.»

Herra levittää siipensä yllesi,

ja sinä olet turvassa niiden alla.

Hänen uskollisuutensa on sinulle muuri ja kilpi.

Sinun turvanasi *on* Herra,

sinun kotisi on Korkeimman suojassa.

Ps. 91:1–2, 4, 9

TAI

Hyvä on kiittää Herraa,

laulaa ylistystä sinun nimellesi, Korkein.

Hyvä on aamulla kertoa armostasi

ja illalla uskollisuudestasi

harpun ja lyyran sävelin,

kymmenen kielen helkkyyssä.

Herra, sinä ilahdutat minua teoillasi,
minä riemuitsen sinun kättesi töistä.
Kuinka suuret ovatkaan sinun tekosi, Herra,
kuinka syvät sinun ajatuksesi!

Ps. 92:2–6

TAI

Ylistä Herraa, minun sieluni,
ja kaikki mitä minussa on,
ylistä hänen pyhää nimeään.
Ylistä Herraa, minun sieluni,
älä unohda, mitä hyvää hän on sinulle tehnyt.
Hän antaa anteeksi kaikki syntini
ja parantaa kaikki sairauteni.
Hän päästää minut kuoleman otteesta
ja seppelöi minut armolla ja rakkaudella.
Hän ravitsee minut aina hyvyydellään,
ja minä elvyn nuoreksi, niin kuin kotka.
Herran armo pysyy ajasta aikaan,
se on ikuinen niille,
jotka pelkäävät ja rakastavat häntä.
Polvesta polveen ulottuu hänen uskollisuutensa kaikkiin,
jotka pysyvät hänen liitossaan,
muistavat hänen käskynsä
ja elävät niiden mukaan.

Ps. 103:1–5, 17–18

TAI

Jumala, sydämeni on levollinen,
mieleni on tyyni.
Minä tahdon laulaa ja soittaa!
Herää, harppu, herää, lyyra,
minä tahdon herättää aamuruskon!
Herra, minä ylistän sinua kansojen keskellä,
minä laulan kaikille kansoille sinun kiitostasi.
Sinun armosi ulottuu yli taivaitten,
sinun uskollisuutesi ylös pilviin.
Jumala, kohotkoon kunniasi yli taivaitten,
kirkkautesi yli kaiken maan!
Auta meitä väkevällä kädelläsi,
pelasta ne, joita rakastat. Vastaa minulle!

Ps. 108:2–7

TAI

Herra muistaa meitä ja siunaa meitä.
Herra siunaa niitä, jotka häntä palvelevat,
niin pieniä kuin suuria.

Lisätköön Herra kansaansa, teitä ja lapsianne,
polyesta polveen.
Siunatkoon teitä Herra,
hän, joka on tehnyt taivaan ja maan.

Ps. 115:12–15

Pieni kunnia

Kunnia Isälle ja Pojalle
ja Pyhälle Hengelle,
niin kuin oli alussa, nyt on ja aina,
iankaikkisesta iankaikkiseen. Aamen.

Raamatunluku

Rukoushetken rakenteen kohta 4.

1. Moos. 1:27–28

Jumala loi ihmisen kuvakseen, Jumalan kuvaksi hän hänet loi, mieheksi ja naiseksi hän loi heidät. Jumala siunasi heidät.

1. Moos. 2:18

Herra Jumala sanoi: »Ei ole ihmisen hyvä olla yksinään. Minä teen hänelle kumppanin, joka sopii hänen avukseen.»

Laul. I. 8:6–7

Paina minut sinetiksi sydäntäsi vasten,
pane sinetiksi ranteesi nauhaan.
Rakkaus on väkevä kuin kuolema,
kiivas ja kyltymätön kuin tuonela.
Sen hehku on tulen hehkua,
sen liekki on Herran liekki.
Suuret vedet eivät voi sitä sammuttaa,
virran tulva ei vie sitä mukanaan.
Jos joku tarjoaisi talot ja tavarat
rakkauden hinnaksi,
hän saisi vain toisten pilkan.

Valit. 3:22–23

Herran armoa on se, että vielä elämme,
hänen laupeutensa ei lopu koskaan.
Joka aamu Herran armo on uusi,
suuri on hänen uskollisuutensa.

1. Kor. 13:1, 4–8, 12–13

Vaikka minä puhuisin ihmisten ja enkelien kielillä mutta minulta puuttuisi rakkaus, olisin vain kumiseva vaski tai helisevä symbaali.

Rakkaus on kärsivällinen, rakkaus on lempeä. Rakkaus ei kadehdi, ei kersku, ei pöyhkeile, ei käyttäydy sopimattomasti, ei etsi omaa etuaan, ei katkeroidu, ei muistele kärsimäänsä pahaa, ei iloitse vääryydestä vaan iloitsee totuuden voittaessa. Kaiken se kestää, kaikessa uskoo, kaikessa toivoo, kaiken se kärsii. Rakkaus ei koskaan katoa.

Nyt katselemme vielä kuin kuvastimesta, kuin arvoitusta, mutta silloin näemme kasvoista kasvoihin. Nyt tietoni on vielä vajavaista, mutta kerran se on täydellistä, niin kuin Jumala minut täydellisesti tuntee.

Niin pysyvät nämä kolme: usko, toivo, rakkaus. Mutta suurin niistä on rakkaus.

Fil. 4:4–7

Iloitkaa aina Herrassa! Sanon vielä kerran: iloitkaa! Tulloon teidän lempeytenne kaikkien ihmisten tietoon. Herra on jo lähellä. Älkää olko mistään huolissanne, vaan saattakaa aina se, mitä tarvitsette, rukoillen, anoen ja kiittäen Jumalan tietoon. Silloin Jumalan rauha, joka ylittää kaiken ymmärryksen, varjelee teidän sydämenne ja ajatuksenne, niin että pysytte Kristuksessa Jeesuksessa.

Kol. 3:12–14

Te, jotka olette Jumalan valittuja, pyhiä ja hänelle rakkaita, pukeutukaa siis sydämelliseen armahtavaisuuteen, ystävällisyyteen, nöyryyteen, lempeyteen ja kärsivällisyyteen. Pitäkää huolta, että tulette toimeen keskenänne, antakaa anteeksi toisillenne, vaikka teillä olisikin moittimisen aihetta. Niin kuin Herra on antanut teille anteeksi, niin antakaa tekin. Mutta kaiken kruunuksi tulloon rakkaus, sillä se tekee kaiken täydelliseksi.

Mark. 10:6–9

Jeesus sanoo:

»Maailman alussa Jumala loi ihmisen mieheksi ja naiseksi. Sen tähden mies jättää isänsä ja äitinsä ja liittyy vaimoonsa, niin että nämä kaksi tulevat yhdeksi lihaksi. He eivät siis enää ole kaksi, he ovat yksi. Ja minkä Jumala on yhdistänyt, sitä älköön ihminen erottako.»

Joh. 15:9–12

Jeesus sanoo:

»Niin kuin Isä on rakastanut minua, niin olen minä rakastanut teitä. Pysykää minun rakkaudessani. Jos noudatatte käskyjäni, te pysytte minun rakkaudessani, niin kuin minä olen noudattanut Isäni käskyjä ja pysyn hänen rakkaudessaan.

Olen puhunut teille tämän, jotta teillä olisi minun iloni sydämessänne ja teidän ilonne tulisi täydelliseksi. Minun käskyni on tämä: rakastakaa toisianne, niin kuin minä olen rakastanut teitä.»

Rukousjakso

Rukoushetken rakenteen kohta 8.

[Siunaaminen]

Jumala on hyvydessään johdattanut tätä avioparia – – vuotta. NN ja NN (etunimet), siunatkoon teitä kolmiyhteinen Jumala, Isä ja (+) Poika ja Pyhä Henki, nyt ja aina.

Rukous

1. Jumala, taivaallinen Isä. Sinä loit ihmisen mieheksi ja naiseksi ja asetit avioliiton. Me ylistämme sinua tästä lahjasta. Kiitos, että olet liittänyt NN:n ja NN:n toisiinsa ja antanut heille voimaa rakastaa toinen toistaan niin hyvinä kuin vaikeinakin päivinä läpi vuosien [ja vuosikymmenien]. Sinä olet siunannut heidän liittonsa ja lupauksensa. Me kiitämme sinua ilosta ja onnesta, joka on täyttänyt heidän sydämensä. Kiitämme myös siitä, että olet antanut heille kestävyyttä ja kärsivällisyyttä koettelemusten aikana ja valaissut sanallasi heidän tietään.

Jumala, me kiitämme sinua luomistyösi rikkaudesta: perheestä, lapsista, lastenlapsista ja yhteydestä sukupolvien välillä. Auta meitä kaikkia säilyttämään keskinäinen rakkaus ja luottamus, kasvamaan yhdessä ja pitämään huolta toinen toisestamme.

Jumala, sinä voit uudistaa rakkautemme ja voimamme. Ole NN:ää ja NN:ää lähellä tulevinakin päivinä. Anna heidän sydämeensä uskon ja toivon valo, niin että he jaksavat kulkea yhdessä sanaasi luottaen ja toinen toistaan palvellen.

Jumala, sinä olet valmistanut omillesi kodin taivaassa. Kiinnitä katseemme siihen. Anna meille voimaa kiittää sinua joka päivä armostasi ja huolenpidostasi, tyytyä onneemme ja elää nimesi kunniaksi. Auta NN:ää ja NN:ää ja meitä kaikkia Kristuksen armoon turvaten kilvoittelemaan ikuista päämäärää kohti, niin että saisimme kerran kaikki olla luonasi. Kuule meitä Poikasi Jeesuksen Kristuksen tähden.

2. Taivaallinen Isämme. Me kiitämme sinua siitä, että saamme tänään iloita yhdessä NN:n ja NN:n avioliitosta. Olet lahjoittanut heidät toisilleen. Kiitämme yhteisistä vuosista ja elämästä, jonka he ovat saaneet jakaa keskenään. Kiitos onnen ja ilon päivistä, joilla olet siunannut heidän avioliittoaan. Kiitos siitä, että he ovat voineet kulkea yhdessä myös vaikeitten aikojen läpi.

Anna NN:lle ja NN:lle monia yhteisiä ja onnellisia vuosia ja voimia, niin että he jaksaisivat auttaa ja palvella toisiaan. Auta heitä olemaan lähellä toisiaan ja saata heissä päätökseen hyvä työsi. Anna Pyhän Henkesi asua heidän kodissaan, siunata heidän avioliittoaan ja kaikkia heidän rakkaitaan. Rohkaise meitä jokaista vaalimaan yhteyttä rakkaittemme kanssa. Kuule rukouksemme Jeesuksen, Vapahtajamme tähden.

Syntymäpäivä

Tätä aineistoa käytetään syntymäpäivänä vietettävässä rukoushetkessä (ks. sen rakenne s. xx) tai muuten syntymäpäiväjuhlassa.

Rukoushetken johtaa pappi, muu seurakunnan työntekijä tai seurakuntalainen.

Virsiehdotuksia

Virren sijasta voidaan käyttää myös laulua »Monia vuosia» (nro 839) tai »Koittanut on juhlapäivä suuri» (nro 840).

- alkuvirsi (rukoushetken rakenteen kohta 1): 395 tai 470
- kiitosvirsi (kohta 8): 326:1–3, 329:1–2, 332 tai 341
- päätösmusiikki (kohta 10): 560:2–4

Psalmi

Rukoushetken rakenteen kohta 3.

Jumala, sydämeni on levollinen,
mieleni on tyyni.

Minä tahdon laulaa ja soittaa!

Herää, sydämeni,
herää, harppu, helky, lyyra,
minä tahdon herättää aamuruskon!

Herra, minä ylistän sinua kansojen keskellä,
minä laulan kaikille kansoille sinun kiitostasi.

Sinun armosi ulottuu taivaisiin,
sinun uskollisuutesi ylös pilviin.

Jumala, kohotkoon kunniasi yli taivaitten,
kirikkautesi yli kaiken maan!

Ps. 57:8–12

TAI

Jumalan edessä mieleni hiljenee,
hän antaa minulle avun.

Hän on kallio, hän on minun pelastukseni,
hän on linnani, minä en horju.

Ps. 62:2–3

TAI

Suurempi kuin elämä on sinun armosi.

Minun huuleni ylistävät sinua.

Jumalani, minä kiitän sinua niin kauan kuin elän,
minä turvaan sinuun, kohotan käteni sinun puoleesi.

Ps. 63:4–5

TAI

Sinä olet minun toivoni, Herra,
Herra, minun turvani nuoruudesta asti.

Syntymästäni saakka olet ollut tukeni,

siitä saakka kun kohdusta minut päästit.
Sinulle minä aina laulan ylistystä.
Kun nyt olen vanha ja harmaapäinen,
älä hylkää minua, Jumala.
Minä julistan tuleville polville
kätesi mahtia ja tekojesi suuruutta.
Sillä korkeuksiin ulottuu vanhurskautesi ja suuret ovat tekosi.
Jumala, kuka on sinun vertaisesi?

Ps. 71:5–6, 18–19

TAI

Iloitse, maa! Kohottakaa riemuhuuto Herralle!
Palvelkaa häntä iloiten,
tulkaa hänen eteensä riemuiten.
Tietäkää, että Herra on Jumala.
Hän on meidät luonut, ja hänen me olemme,
hänen kansansa, hänen laitumensa lampaat.

Ps. 100:1–3

TAI

Tämän päivän on Herra tehnyt,
iloitkaa ja riemuitkaa siitä!
Hoosianna! Herra, anna meille apusi!
Oi Herra, anna menestys!

Ps. 118:24–25

Pieni kunnia

Kunnia Isälle ja Pojalle
ja Pyhälle Hengelle,
niin kuin oli alussa, nyt on ja aina,
iankaikkisesta iankaikkiseen. Aamen.

Raamatunluku

Rukoushetken rakenteen kohta 4.

Jes. 43:1–3

Näin sanoo Herra:
– Älä pelkää. Minä olen lunastanut sinut.
Minä olen sinut nimeltä kutsunut,
sinä olet minun.
Kun kuljet vesien halki, minä olen sinun kanssasi,
kun virtojen poikki, ne eivät tempaa sinua mukaansa,
kun astut tulen lävitse, sinä et pala
eikä liekki sinua polta.
Minä, Herra, olen sinun Jumalasi.

Valit. 3:22–25

Herran armoa on se, että vielä elämme,

hänen laupeutensa ei lopu koskaan.
Joka aamu Herran armo on uusi,
suuri on hänen uskollisuutensa.
Sieluni sanoo: »Herra on kaikkeni,
häneen minä turvaan.»
Herra on hyvä sille, joka panee toivonsa häneen,
sille, joka häntä etsii.

Fil. 4:6–7

Älkää olko mistään huolissanne, vaan saattakaa aina se, mitä tarvitsette, rukoillen, anoen ja kiittäen Jumalan tietoon. Silloin Jumalan rauha, joka ylittää kaiken ymmärryksen, varjelee teidän sydämenne ja ajatuksenne, niin että pysytte Kristuksessa Jeesuksessa.

Kol. 3:15–17

Vallitkoon teidän sydämissänne Kristuksen rauha, johon teidät on yhden ja saman ruumiin jäseninä kutsuttu. Olkaa myös kiitollisia. Antakaa Kristuksen sanan asua runsaana keskuudessanne. Opettakaa ja neuvokaa toisianne kaikella viisaudella ja laulakaa kiitollisin mielin Jumalalle psalmeja, ylistysvirsiä ja hengellisiä lauluja. Mitä teettekin, sanoin tai teoin, tehkää kaikki Herran Jeesuksen nimessä, kiittäen hänen kauttaan Jumalaa, Isäämme.

1. Tess. 5:16–24

Iloitkaa aina. Rukoilkaa lakkaamatta. Kiittäkää kaikesta. Tätä Jumala tahtoo teiltä, Kristuksen Jeesuksen omilta. Älkää sammuttako Henkeä, älkää väheksykö profetoimisen lahjaa. Koetelkaa kaikkea ja pitäkää se mikä on hyvää. Pysykää erossa kaikesta pahasta.

Itse rauhan Jumala pyhittäköön teidät kokonaan ja varjelkoon koko olemuksenne, teidän henkenne, sielunne ja ruumiinne, niin että olette nuhteettomat Herramme Jeesuksen Kristuksen tullessa. Hän, joka teitä kutsuu, on uskollinen ja pitää lupauksensa.

2. Tess. 2:16–17

Itse Herramme Jeesus Kristus ja Jumala, meidän Isämme, joka on rakastanut meitä ja on armossaan antanut meille iankaikkisen lohdutuksen ja hyvän toivon, rohkaiskoot sydämiänne ja antakoot teille aina voimaa hyviin tekoihin ja puheisiin.

1. Joh. 4:8–10

Jumala on rakkaus. Juuri siinä Jumalan rakkaus ilmestyi meidän keskuuteemme, että hän lähetti ainoan Poikansa maailmaan, antamaan meille elämän. Siinä on rakkaus – ei siinä, että me olemme rakastaneet Jumalaa, vaan siinä, että hän on rakastanut meitä ja lähettänyt Poikansa meidän syntiemme sovituksiksi.

Rukousjakso

Rukoushetken rakenteen kohta 8.

Rukous

1. Kaikkivaltias Jumala. Sinä olet suuri armossa ja muuttumaton uskollisuudessa ja pysyt

samana ikuisesti. Sinua me ylistämme kuluneista vuosista, ilosta ja surusta ja kaikesta hyvydestä, jota olet osoittanut meille. Anna anteeksi pahat tekomme, rikkomuksemme ja laiminlyöntimme. Auta meitäkin antamaan toisillemme sydämestämme anteeksi. Anna meille luottavainen mieli ja tulevaisuuden toivo. Varjele meitä kaikilta vaaroilta. Opetä meitä ensin etsimään sinun valtakuntaasi ja vanhurskasta tahtoasi. Auta meitä alkamaan ja päättämään jokainen päivämme Poikasi Jeesuksen Kristuksen nimessä. Sinun kirjaasi ovat päivämme kirjoitetut. Kun viimeinenkin niistä on päättynyt, ota meidät katoamattomaan valtakuntaasi. Kuule rukouksemme Jeesuksen tähden.

2. Rakas taivaallinen Isä. Me kiitämme sinua ajasta, jonka olet antanut meille. Kiitämme menneistä vuosista ja tästä päivästä. Kiitos elämän lahjoista ja huolenpidostasi. Kiitos aurinkoisista ja hyvistä päivistä, kiitos myös vastoinkäymisistä ja murheista, joihin olet kätkenyt läsnäolosi ja siunauksesi. Kiitos läheisistä ihmisistä, perheestä ja ystäväistä. Ole kanssamme joka päivä. Rohkaise meitä aina turvautumaan sinuun ja etsimään voimaa sanastasi. Jumala, me kiitämme siitä, että Jeesuksessa Kristuksessa armon ja rakkauden lähde on ehtymätön. Hoida ja virvoita meitä armollasi. Kuule meitä Poikasi nimessä.
3. Tänään kiitämme sinua, Jumala, NN:stä ja hänen syntymäpäivästään. Kiitämme elämän lahjasta, jonka olet antanut hänelle. Kiitämme kasteesta, jossa hänet otettiin Jumalan lapseksi ja seurakunnan yhteyteen. Kiitämme enkeleistä, jotka lähetit hänen matkalleen johdattamaan läpi elämän monien vaiheitten.

Kiitos, Isä, ihmisistä, jotka toivat siunaustaan NN:n lapsuuteen ja antoivat turvaa ja hoivaa. Kiitos nuoruuden vuosista, jotka toivat uusia haasteita ja ystäviä. Kiitos siitä, että aikuisuuden monet tehtävät ja rakkaat ihmiset ovat antaneet sisältöä elämään. Kiitos surun ja onnen päivistä, illan varjoista ja aamuauringon kirkkaista säteistä. Tänään me rukoilemme myös NN:n omaisten ja ystävien puolesta. Siunaa ja varjele heitä.

Taivaallinen Isä. Sinä otat meidät vastaan kaikkine puutteinemme. Kristuksessa, Pojassasi, me olemme armahdetut. Hänessä sinä näet meidät rakkaina ja kauniina. Anna meidän kokea hänen läheisyydessään todeksi rakkautesi ja iloita kaikkina päivinä, jotka vielä ovat edessämme. Kuule meitä Jeesuksen tähden.

Kodin siunaaminen

Kodin siunaamisen toimittaa pappi, muu seurakunnan työntekijä tai seurakuntalainen.

Valkoisella liinalla peitetylle pöydälle voidaan asettaa Raamattu ja risti tai krusifiksi sekä sytyttää kynttilä.

Kodin siunaaminen voidaan merkitä vihki- tai perheraamattuun.

1. Alkuvirsi

Voidaan käyttää esimerkiksi virttä 471 tai 492. Virren sijasta voi olla muuta musiikkia.

2. Johdanto

Alkusiunaus

Alkusiunaus voidaan lausua tai laulaa (ks. s. xx).

P/E Isän ja (+) Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.
S Amen.

[P/E] Meidän auttajamme on Herra,
S hän, joka on luonut taivaan ja maan.

TAI

P/E Herra olkoon teidän kanssanne.
S Niin myös sinun henkesi kanssa.]

Johdantosanat

Johdantosanat voivat olla myös vapaamuotoiset.

P/E Rakkaat kristityt. Jumala on luonut kaiken hyväksi, ja me saamme ottaa hänen lahjansa kiittäen vastaan. Hän on antanut teille [, NN ja NN,] tämän kodin ja kaiken tarpeellisen sitä varten. Tänään me kiitämme Jumalaa, kaikkien lahjojen antajaa, ja kuulemme hänen sanaansa. Pyydämme hänen siunaustaan tälle kodille ja kaikille niille, jotka täällä asuvat ja vierailevat.

TAI

P/E Rakkaat kristityt. Koti on meille suuri Jumalan lahja. Kodissa me haluamme elää turvallisesti ja hyväksytyinä. Vapahtajamme tuo läsnäolollaan kaipaamaamme levollisuutta ja anteeksiantavaa mieltä. Seuraajiaankin hän kehottaa toivottamaan rauhaansa kaikkiin koteihin. Tänään me kiitämme tästä kodista ja siunaamme sen. Vapahtajamme kehotuksen mukaan sanomme: Rauha tälle kodille (Luuk. 10:5).

3. Psalmi

Voidaan käyttää myös kirkkovuoden ajankohdan mukaisia tai muita psalmeja.

Psalmin sijasta voidaan laulaa virsi.

Psalmi voidaan lukea tai laulaa. Sen alussa ja lopussa voi olla antifoni. Psalmisävelmiä s. xx, psalmin kertosäe, nro 856.

Antifoni

Minun turvani on Herra,
minun kotini on Korkeimman suojassa.

Ps. 91:9

Psalmi

Se, joka asuu Korkeimman suojassa
ja yöpyy Kaikkivaltiaan varjossa, sanoo näin:
»Sinä, Herra, olet linnani ja turvapaikkani.
Jumalani, sinuun minä turvaan.»
Herra levittää siipensä yllesi,
ja sinä olet turvassa niiden alla.
Hänen uskollisuutensa on sinulle muuri ja kilpi.
Sinun turvanasi on Herra,
sinun kotisi on Korkeimman suojassa.
Ps. 91:1–2, 4, 9

TAI

Iloitse, maa! Kohottakaa riemuhuuto Herralle!
Palvelkaa häntä iloiten,
tulkaa hänen eteensä riemuiten.
Tietäkää, että Herra on Jumala.
Hän on meidät luonut, ja hänen me olemme,
hänen kansansa, hänen laitumensa lampaat.
Tulkaa hänen porteilleen kiittäen,
hänen esipihoilleen ylistystä laulaen.
Kiittäkää häntä, ylistäkää hänen nimeään.
Hyvä on Herra!
Iäti kestää hänen armonsa,
hänen uskollisuutensa polvesta polveen.
Ps. 100

TAI

Jos Herra ei taloa rakenna,
turhaan näkevät rakentajat vaivaa.
Jos Herra ei kaupunkia vartioi,
turhaan vartija valvoo.
Turhaan te nousette varhain,
turhaan valvotte myöhään
ja raadatte leipänne tähden.
Yhtä lailla Herra antaa omilleen,
vaikka he nukkuisivat.
Ps. 127:1–2

Pieni kunnia

Kunnia Isälle ja Pojalle
ja Pyhälle Hengelle,
niin kuin oli alussa, nyt on ja aina,
iankaikkisesta iankaikkiseen. Aamen.

Antifoni toistetaan.

4. Raamatunluku

Luetaan jokin tai joitakin seuraavista raamatun teksteistä.

Voidaan käyttää myös kirkkovuoden ajankohdan mukaisia tai muita raamatun tekstejä.

Raamatunlukua voi seurata hiljainen mietiskely.

1. Moos. 18:1–5

Herra ilmestyi Abrahamille Mamren tammistossa. Abraham istui telttansa ovella päivän ollessa kuumimmillaan, ja kun hän kohotti katseensa, hän näki kolmen miehen lähestyvän. Heti heidät nähtyään hän juoksi teltan ovelta heitä vastaan ja tervehti heitä kumartaen maahan asti. Hän sanoi: »Herrani, suothan minulle sen kunnian, ettet kulje palvelijasi ohi. Saanko tuoda teille vähän vettä, jotta voitte pestä jalkanne ja levähtää puun varjossa? Minä haen hiukan syötävää, niin että voitte virkistäytyä ennen kuin jatkatte matkaanne. Levähtääksenne te varmaan poikkesitte minun, palvelijanne luo.» He sanoivat: »Hyvä on, tee niin.»

5. Moos. 8:12–14, 17

Kun saatte syödä itsenne kylläisiksi, kun rakennatte kauniita taloja ja asutte niissä, kun nautakarjanne, lampaanne ja vuohenne lisääntyvät, kun teille kertyy hopeaa ja kultaa ja koko omaisuutenne kasvaa, varokaa tulemasta ylpeiksi ja unohtamasta Herraa, Jumalaanne, joka vei teidät pois Egyptistä, orjuuden maasta. Älkää siis kuvitelko, että olette omin voimin ja omilla kyvyillänne hankkineet itsellenne tämän vaurauden.

Joos. 24:14–15

Joosua sanoi kansalle:

»Pelätkää siis Herraa ja palvelkaa häntä nuhteettomasti ja uskollisesti. Mutta jos te ette tahdo palvella Herraa, niin valitkaa tänä päivänä, ketä palvelette: haluatteko palvella niitä jumalia, joita esi-isänne palvelivat Eufратin toisella puolen, vai amorilaisten jumalia, näiden amorilaisten, joiden maassa te nyt asutte. Minä ja minun perheeni palvelemme Herraa.»

Ap. t. 16:31

Usko Herraan Jeesukseen, niin pelastut, sinä ja sinun perhekuntasi.

Room. 12:10–18

Osoittakaa toisillenne lämmintä veljesrakkautta, kunnioittakaa kilvan toistanne. Älkää olko veltoja, olkaa innokkaita, palakoon teissä Hengen tuli, palvelkaa Herraa. Toivokaa ja iloitkaa, ahdingossa olkaa kestäviä, rukoilkaa hellittämättä. Auttakaa puutteessa olevia pyhiä, osoittakaa vieraanvaraisuutta. Siunatkaa niitä, jotka teitä vainoavat, siunatkaa älkääkään kirotko. Iloitkaa iloitsevien kanssa, itkekää itkevien kanssa.

Olkaa keskenänne yksimielisiä. Älkää pitäkö itseänne muita parempina, vaan asettukaa vähäosaisten rinnalle. Älkää olko omasta mielestänne viisaita. Älkää maksako kenellekään

pahaa pahalla, vaan pyrkikää siihen, mikä on hyvää kaikkien silmissä. Jos on mahdollista ja jos teistä riippuu, eläkää rauhassa kaikkien kanssa.

Fil. 4:4–7

Iloitkaa aina Herrassa! Sanon vielä kerran: iloitkaa! Tulkoon teidän lempeytenne kaikkien ihmisten tietoon. Herra on jo lähellä. Älkää olko mistään huolissanne, vaan saattakaa aina se, mitä tarvitsette, rukoillen, anoen ja kiittäen Jumalan tietoon. Silloin Jumalan rauha, joka ylittää kaiken ymmärryksen, varjelee teidän sydämenne ja ajatuksenne, niin että pysytte Kristuksessa Jeesuksessa.

Kol. 3:12–17

Te, jotka olette Jumalan valittuja, pyhiä ja hänelle rakkaita, pukeutukaa siis sydämelliseen armahtavaisuuteen, ystävällisyyteen, nöyryyteen, lempeyteen ja kärsivällisyyteen. Pitäkää huolta, että tulette toimeen keskenänne, antakaa anteeksi toisillenne, vaikka teillä olisikin moittimisen aihetta. Niin kuin Herra on antanut teille anteeksi, niin antakaa tekin. Mutta kaiken kruunuksi tulkoon rakkaus, sillä se tekee kaiken täydelliseksi. Vallitkoon teidän sydämissänne Kristuksen rauha, johon teidät on yhden ja saman ruumiin jäsenenä kutsuttu. Olkaa myös kiitollisia. Antakaa Kristuksen sanan asua runsaana keskuudessanne. Opettakaa ja neuvokaa toisianne kaikella viisaudella ja laulakaa kiitollisin mielin Jumalalle psalmeja, ylistysvirsiä ja hengellisiä lauluja. Mitä teettekin, sanoin tai teoin, tehkää kaikki Herran Jeesuksen nimessä, kiittäen hänen kauttaan Jumalaa, Isäämme.

Hepr. 13:2

Älkää unohtako osoittaa vieraanvaraisuutta, sillä jotkut ovat yösjän antaessaan tulleet majoittaneeksi enkeleitä.

1. Piet. 4:8–10

Ennen kaikkea pysykää kestävinä keskinäisessä rakkaudessaanne, sillä »rakkaus peittää paljotkin synnit». Olkaa nurkumatta vieraanvaraisia toinen toisellenne. Palvelkaa kukin toistanne sillä armolahjalla, jonka olette saaneet, Jumalan moninaisen armon hyvinä haltijoina.

Ilm. 3:20

Kristus sanoo:

»Minä seison ovella ja kolkutan. Jos joku kuulee minun ääneni ja avaa oven, minä tulen hänen luokseen, ja me aterioimme yhdessä, minä ja hän.»

Luuk. 10:38–42

Jeesus vaelsi eteenpäin opetuslastensa kanssa ja tuli erääseen kylään. Siellä muuan nainen, jonka nimi oli Martta, otti hänet vieraakseen. Martalla oli sisar, Maria. Tämä asettui istumaan Herran jalkojen juureen ja kuunteli hänen puhettaan. Martalla oli kädet täynnä työtä vieraita palvellessaan, ja siksi hän tuli sanomaan: »Herra, etkö lainkaan välitä siitä,

että sisareni jättää kaikki työt minun tehtäväkseni? Sano hänelle, että hän auttaisi minua.» Mutta Herra vastasi: »Martta, Martta, sinä huolehdi ja hätäilet niin monista asioista. Vain yksi on tarpeen. Maria on valinnut hyvän osan, eikä sitä oteta häneltä pois.»

Luuk. 19:1–10

Jeesus tuli Jerikoon ja kulki kaupungin halki. Siellä asui mies, jonka nimi oli Sakkeus. Hän oli publikaanien esimies ja hyvin rikas. Hän halusi nähdä, mikä mies Jeesus oli, mutta ei pienikokoisena ylettynyt kurkistamaan väkijoukon takaa. Niinpä hän juoksi jonkin matkaa edemmäs ja kiipesi metsäviikunapuuhun nähdäkseen Jeesuksen, joka oli tulossa sitä tietä. Mutta tultuaan sille kohtaa Jeesus katsoi ylös ja sanoi: »Sakkeus, tule kiireesti alas. Tänään minun on määrä olla vieraana sinun kodissasi.»

Sakkeus tuli kiireesti alas ja otti iloiten Jeesuksen vieraakseen. Kun ihmiset näkivät tämän, he sanoivat paheksuen: »Syntisen miehen talon hän otti majapaikakseen.» Mutta Sakkeus sanoi Herralle kaikkien kuullen: »Herra, näin minä teen: puolet omaisuudestani annan köyhille, ja keneltä olen liikaa kiskonut, sille maksan nelinkertaisesti takaisin.» Sen kuultuaan Jeesus sanoi häneen viitaten: »Tänään on pelastus tullut tämän perheen osaksi. Onhan hänkin Abrahamin poika. Juuri sitä, mikä on kadonnut, Ihmisen Poika on tullut etsimään ja pelastamaan.»

Joh. 12:1–3

Kuusi päivää ennen pääsiäistä Jeesus tuli Betaniaan, missä hänen kuolleista herättämänsä Lasarus asui. Jeesukselle tarjottiin siellä ateria. Martta palveli vieraita, ja Lasarus oli yksi Jeesuksen pöytäkumppaneista. Maria otti täyden pullon aitoa, hyvin kallista nardusöljyä, voiteli Jeesuksen jalat ja kuivasi ne hiuksillaan. Koko huone tuli täyteen voiteen tuoksua.

Joh. 15:9–12

Jeesus sanoo:

»Niin kuin Isä on rakastanut minua, niin olen minä rakastanut teitä. Pysykää minun rakkaudessani. Jos noudatatte käskyjäni, te pysytte minun rakkaudessani, niin kuin minä olen noudattanut Isäni käskyjä ja pysyn hänen rakkaudessaan.

Olen puhunut teille tämän, jotta teillä olisi minun iloni sydämässänne ja teidän ilonne tulisi täydelliseksi. Minun käskyni on tämä: rakastakaa toisianne, niin kuin minä olen rakastanut teitä.»

[5. Vastaus]

Vastauksena voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia.

[6. Puhe]

[7. Virsi]

Virren sijasta voi olla muuta musiikkia. Voidaan käyttää myös kodin siunaamisen laulua (nrot 830–832).

8. Rukousjakso

[Vuororukous]

Vuororukous voidaan lausua tai laulaa (ks. s. xx).

P/E Ylistetty olet sinä, Herra, meidän Jumalamme!

S Sinun on kaikki, mitä on taivaassa ja maan päällä.

P/E Siunattu olkoon Herran nimi nyt ja aina.

S Kaikukoon Herran nimen ylistys!

[Siunaaminen]

P/E Jumala on hyvydessään antanut meille kodin ja läheiset ihmiset. Siunatkoon kolmiyhteinen Jumala, Isä ja (+) Poika ja Pyhä Henki, tämän kodin ja kaikki, jotka täällä asuvat ja vierailevat.

TAI

P/E Jumalan sanan mukaan sillä, minkä Herra siunaa, on aina oleva siunaus (1. Aik. 17:27). Tähän luottaen siunaan tämän kodin Isän ja (+) Pojan ja Pyhän Hengen nimeen. Olkoon tämä koti paikka, jossa kysytään ja seurataan Jumalan tahtoa. Vallitkoon teidän sydämissänne Kristuksen rakkaus.

Esirukous

Rukous voi olla myös vapaamuotoinen.

P/E Rukoilkaamme.

1. Taivaallinen Isä. Me ylistämme sinua lahjoistasi ja läsnäolostasi elämän kaikissa vaiheissa. Sinun kädestäsi saamme ottaa kaiken, mitä meillä on. Auta meitä käyttämään antamiasi lahjoja oikein. Siunaa tätä kotia. Anna niiden, jotka asuvat täällä, tuntee turvaa ja yhteenkuuluvuutta. Auta heitä rakastamaan ja kunnioittamaan toisiaan. Anna myös tässä kodissa vierailevien kokea lämpöä ja ystävyyttä. Kuule meitä Poikasi Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme tähden.
2. Hyvä Jumala. Me kiitämme sinua kodista, jonka olemme saaneet. Kiitämme siitä, että meillä on paikka, jossa saamme elää, tehdä työtä, levätä ja olla hiljaa. Ole sinä kotimme Herra. Suojele meitä hyvydelläsi, niin että voisimme tuntee turvaa ja rauhaa ja saada voimia tehtäviimme. Luo, Herra, kotiimme perusta, joka kestää koettelemuksissa. Tee meistä sovun rakentajia. Auta meitä löytämään tapoja, jotka vaalivat uskon perintöä sukupolvesta toiseen. Anna kotimme pysyä avoinna kaikille, jotka lähetät luoksemme. Tätä pyydämme Poikasi Jeesuksen Kristuksen nimessä.

S Aamen.

Isä meidän

Herran rukous lausutaan yhteen ääneen.

Herran rukouksen ekumeeninen sanamuoto on Jumalanpalvelusten kirjassa.

S Isä meidän, joka olet taivaissa.

Pyhitetty olkoon sinun nimesi.

Tulkoon sinun valtakuntasi.

Tapahtukoon sinun tahtosi,

myös maan päällä niin kuin taivaassa.

Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme.

Ja anna meille meidän syntimme anteeksi,
niin kuin mekin anteeksi annamme niille,
jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.
Äläkä saata meitä kiusaukseen,
vaan päästä meidät pahasta.
Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti.
Aamen.

9. Kiitosvirsi

Voidaan käyttää esimerkiksi virttä 326:1–2, 329:1–2, 5, 332, 468:7–8, 470:1, 4 tai 490:1–3.

10. Siunaus

Siunaus voidaan myös laulaa (ks. s. xx).

P/E Siunatkoon meitä kaikkivaltias ja armollinen Jumala, Isä ja (+) Poika ja Pyhä Henki.
S Aamen.

TAI

P/E Herra siunatkoon teitä ja varjelkoon teitä.
Herra kirkastakoon kasvonsa teille
ja olkoon teille armollinen.
Herra kääntäköön kasvonsa teidän puoleenne
ja antakoon teille rauhan.
Isän ja (+) Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.
S Aamen.

[11. Päätösmusiikki]

Päätösmusiikkina voi olla virsi, laulu tai soitinmusiikkia. Voidaan käyttää esimerkiksi virttä 464, 533:5 tai kodin siunaamisen laulua (nrot 830–832).

Sairaana luona

Rukoushetken johtaa pappi, muu seurakunnan työntekijä tai seurakuntalainen.

Kaavaa voidaan käyttää soveltaen.

Öljyllä voitelemiseen (kohta 6) käytetään ruokaöljyä, esimerkiksi oliiviöljyä.

Valkoisella liinalla peitetylle pöydälle voidaan asettaa Raamattu ja risti tai krusifiksi sekä sytyttää kynttilä.

1. Alkuvirsi

Voidaan käyttää esimerkiksi virttä 318, 375, 388 tai 392.

2. Johdanto

Alkusiunaus

Alkusiunaus voidaan lausua tai laulaa (ks. s. xx).

P/E Isän ja (+) Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

[**P/E** Herra olkoon teidän kanssanne.

S Niin myös sinun henkesi kanssa.]

Johdantosanat

Johdantosanat voivat olla myös vapaamuotoiset.

P/E Rakkaat ystävät. Jeesus on tullut jakamaan kanssamme meidän tuskamme ja vaivamme. Raamatussa sanotaan: »Hän kantoi meidän kipumme, otti taakakseen meidän sairautemme» (Jes. 53:4).

3. Psalmi

Voidaan käyttää myös kirkkovuoden ajankohdan mukaisia tai muita psalmeja.

Psalmin sijasta voidaan laulaa virsi.

Psalmi voidaan lukea tai laulaa. Psalmisävelmiä s. xx.

Herra on minun paim~~en~~eni,
ei minulta ~~mitään~~ puutu.

Hän vie minut vihreille niityille,
hän johtaa minut vet~~ten~~ ääreen,
siell~~ä~~ saan levätä.

Hän virvoittaa min~~un~~ sieluni,
hän ohjaa minua oikeaa tietä nimensä kunn~~ian~~ tähden.

Vaikka minä kulkisin pimeä~~ssä~~ laaksossa,
en pelkäisi mitään pahaa,
sillä sinä olet min~~un~~ kanssani.

Sinä suojelet minua kädell~~ä~~si,
johdatat paimens~~au~~vallasi.

Sinä katat minulle pöydän
vihollisteni sil~~m~~ien eteen.

Sinä voitelet pääni tuoksuvalla öljyllä,
ja minun maljani on ylitse~~vu~~otavainen.

Sinun hyvyytesi ja rakkautesi ympäröi minut

kaikkina elämäni päivinä,
ja minä saan asua Herran huoneessa päivieni loppuun asti.

Ps. 23

TAI

Herra, kuinka kauan?
Oletko unohtanut minut iäksi?
Kuinka kauan peität minulta kasvosi?
    Kuinka kauan huolet painavat mieltäni
    ja sydäntäni jäytää tuska?
    Kuinka kauan viholliseni ovat voitolla?
Katso minun puoleeni ja vastaa minulle,
Herra, Jumalani!
    Sytytä silmiini valo,
    älä anna minun nukkua kuolemaan,
ettei viholliseni sanoisi:
»Minä voitin hänet»,
ettei vastustajani saisi iloita tappiostani.
    Minä luotan sinun armoosi,
    saan iloita sinun avustasi.
Minä laulan kiitosta Herralle,
hän pitää minusta huolen.

Ps. 13:2–6

TAI

Minä käännyin Herran puoleen,
ja hän vastasi minulle.
Hän vapautti minut kaikesta pelosta.
    Ne, jotka katsovat häneen, säteilevät iloa,
    heidän kasvonsa eivät punastu häpeästä.
Minä olin avuton ja huusin apua.
Herra kuuli minua ja pelasti minut kaikesta hädästä.
    Herran enkeli on asettunut vartioon.
    Hän suojaa niitä, jotka palvelevat Herraa, ja pelastaa heidät.
Katsokaa, nähkää omin silmin!
Maistakaa, katsokaa Herran hyvyyttä!
Onnellinen se, joka turvaa häneen.
    Pelätkää Herraa, te hänen pyhänsä!
    Mitään ei puutu niiltä, jotka häntä pelkäävät.

Ps. 34:5–10

TAI

Niin kuin peura janoissaan etsii vesipuroa,
niin minä kaipaan sinua, Jumala.
    Minun sieluni janoaa Jumalaa, elävää Jumalaa.
    Milloin saan tulla temppeleihin,
    astua Jumalan kasvojen eteen?

Miksi olet masentunut, sieluni,
miksi olet niin levoton?
Odotä Jumalaa! Vielä saan kiittää häntä,
Jumalaani, auttajaani.

Ps. 42:2–3, 6

Pieni kunnia

Kunnia Isälle ja Pojalle
ja Pyhälle Hengelle,
niin kuin oli alussa, nyt on ja aina,
iankaikkisesta iankaikkiseen. Aamen.

4. Raamatunluku

Luetaan jokin tai joitakin seuraavista raamatunteksteistä.

Voidaan käyttää myös kirkkovuoden ajankohdan mukaisia tai muita raamatuntekstejä.

Raamatunlukua voi seurata hiljainen mietiskely.

Job 19:25

Minä tiedän, että lunastajani elää.
Hän sanoo viimeisen sanan maan päällä.

Jes. 53:3–4

Hyljeksitty hän oli, ihmisten torjuma,
kipujen mies, sairauden tuttava,
josta kaikki käänsovät katseensa pois.
Halveksittu hän oli, me emme häntä minään pitäneet.

Ja kuitenkin: hän kantoi meidän kipumme,
otti taakakseen meidän sairautemme.

Ef. 3:14–21

Minä polvistun Isän eteen, hänen, jonka asemaa jokainen isän ja lapsen suhde taivaassa ja maan päällä kuvastaa. Rukoilen, että hän sanomattomassa kirkkaudessaan hengellään vahvistaisi ja voimistaisi teidän sisäistä olemustanne. Näin Kristus asuu teidän sydämissänne, kun te uskotte, ja rakkaus on elämänne perustus ja kasvupohja. Silloin te kykenette yhdessä kaikkien pyhien kanssa käsittämään kaiken leveyden, pitiuden, korkeuden ja syvyyden, ja voitte tajuta Kristuksen rakkauden, joka ylittää kaiken tiedon. Niin Jumalan koko täyteys valtaa teidät.

Jumalalle, joka meissä vaikuttavalla voimallaan kykenee tekemään monin verroin enemmän kuin osamme pyytää tai edes ajatella, olkoon ylistys seurakunnassa ja Kristuksessa Jeesuksessa kautta kaikkien sukupolvien, aina ja ikuisesti. Aamen.

Fil. 4:6–7

Älkää olko mistään huolissanne, vaan saattakaa aina se, mitä tarvitsette, rukoillen, anoen ja kiittäen Jumalan tietoon. Silloin Jumalan rauha, joka ylittää kaiken ymmärryksen, varjelee

teidän sydämenne ja ajatuksenne, niin että pysytte Kristuksessa Jeesuksessa.

1. Joh. 4:9–10

Juuri siinä Jumalan rakkaus ilmestyi meidän keskuuteemme, että hän lähetti ainoan Poikansa maailmaan, antamaan meille elämän. Siinä on rakkaus – ei siinä, että me olemme rakastaneet Jumalaa, vaan siinä, että hän on rakastanut meitä ja lähettänyt Poikansa meidän syntiemme sovituksiksi.

Matt. 7:7–8

Jeesus sanoo:

»Pyytäkää, niin teille annetaan. Etsikää, niin te löydätte. Kolkuttakaa, niin teille avataan. Sillä jokainen pyytävä saa ja jokainen etsijä löytää, ja jokaiselle, joka kolkuttaa, avataan.»

Mark. 1:30–34

Simonin anoppi makasi kuumeessa, ja hänestä kerrottiin heti Jeesukselle. Jeesus meni hänen luokseen, otti häntä kädestä ja auttoi hänet jalkeille. Kuume lähti naisesta, ja hän alkoi palvella vieraitaan.

Illalla, auringonlaskun jälkeen Jeesuksen luo tuotiin kaikki sairaat ja pahojen henkien vaivaamat. Koko kaupunki oli kerääntynyt oven edustalle. Hän paransi useita erilaisten tautien vaivaamia ja ajoi ulos monia pahoja henkiä.

[5. Vastaus]

Vastauksena voi olla virsi tai laulu. Voidaan käyttää esimerkiksi virttä 299, 338 tai 341.

6. Rukousjakso

Rukousjakso voidaan aloittaa synnintunnustuksella ja synninpäästöllä.

Siunaaminen

Vaihtoehto A

Kättenpäällepaneminen

Rukoushetken johtaja panee kätensä sairaan pään päälle ja sanoo:

Sinut on pyhässä kasteessa otettu Jumalan ikuiseen armoliittoon. Vapahtajamme Jeesus Kristus on luvannut olla kanssasi joka päivä, nyt ja elämäsi loppuun asti. Hän vakuuttaa: »Ystäväni, ole rohkealla mielellä, sinun syntisi annetaan anteeksi.»

Herramme Jeesuksen Kristuksen armo, Jumalan rakkaus ja Pyhän Hengen osallisuus olkoon sinun kanssasi.

Siunattava:

Aamen.

Vaihtoehto B

Öljyllä voiteleminen

P/E Raamatussa sanotaan: »Jos joku teistä on sairaana, kutsukoon hän luokseen seurakunnan vanhimmat. Nämä voidelkoot hänet öljyllä Herran nimessä ja rukoilkoot hänen puolestaan, ja rukous, joka uskossa lausutaan, parantaa sairaan. Herra nostaa hänet jalkeille, ja jos hän on tehnyt syntiä, hän saa sen anteeksi.» (Jaak. 5:14–15.)

Rukoushetken johtaja tekee öljyllä sairaan otsaan ristinmerkin ja sanoo:

Tähän Raamatun sanaan luottaen voitelen sinut, NN (etunimet), Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen. Jää Jumalan haltuun.

Siunattava:

Aamen.

Rukous

Rukous voi olla myös vapaamuotoinen.

P/E Rukoilkaamme.

Kaikkivaltias Jumala. Sinä olet elämän lähde ja autat niitä, jotka turvautuvat sinuun. Me kiitämme sinua siunauksestasi ja rukoilemme: Ole NN:n kanssa, tue ja vahvista häntä. Jos tahtosi on, tee hänet terveeksi. Anna viisautta ja voimia hänen läheisilleen ja kaikille, jotka hoitavat häntä. Anna toivon säilyä ja kantaa eri vaiheissa. Tätä pyydämme Poikasi Jeesuksen Kristuksen nimessä.

S Aamen.

Isä meidän

Herran rukous lausutaan yhteen ääneen.

S Isä meidän, joka olet taivaassa.
Pyhitetty olkoon sinun nimesi.
Tulkoon sinun valtakuntasi.
Tapahtukoon sinun tahtosi,
myös maan päällä niin kuin taivaassa.
Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme.
Ja anna meille meidän syntimme anteeksi,
niin kuin mekin anteeksi annamme niille,
jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.
Äläkä saata meitä kiusaukseen,
vaan päästä meidät pahasta.
Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti.
Aamen.

7. Siunaus

Siunaus voidaan myös laulaa (ks. s. xx).

P/E Siunatkoon meitä kaikkivaltias ja armollinen Jumala, Isä ja (+) Poika ja Pyhä Henki.

S Aamen.

TAI

P/E Herra siunatkoon teitä ja varjelkoon teitä.
Herra kirkastakoon kasvonsa teille
ja olkoon teille armollinen.
Herra kääntäköön kasvonsa teidän puoleenne
ja antakoon teille rauhan.
Isän ja (+) Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

[8. Päätösmusiikki]

Voidaan käyttää esimerkiksi virttä 317, 397, 480 tai 481. Virren sijasta voi olla hengellinen laulu.

Kuolevan luona

Rukoushetken johtaa pappi, muu seurakunnan työntekijä tai seurakuntalainen.

Valkoisella liinalla peitetulle pöydälle voidaan asettaa Raamattu ja risti tai krusifiksi sekä sytyttää kynttilä.

1. Alkuvirsi

Voidaan käyttää esimerkiksi virttä 396, 498, 552 tai 621.

2. Johdanto

Alkusiunaus

Alkusiunaus voidaan lausua tai laulaa (ks. s. xx).

P/E Isän ja (+) Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

[**P/E** Herra olkoon teidän kanssanne.

S Niin myös sinun henkesi kanssa.]

Johdantosanat

Johdantosanat voivat olla myös vapaamuotoiset.

P/E Rakkaat ystävät. Jeesuksen viimeiset sanat ristiltä ovat täynnä luottamusta. Hän sanoo: »Isä, sinun käsiisi minä uskon henkeni» (Luuk. 23:46). Kristuksen armoon turvautuen mekin jäämme taivaallisen Isän käsiin.

3. Psalmi

Voidaan käyttää myös kirkkovuoden ajankohdan mukaisia tai muita psalmeja.

Psalmin sijasta voidaan laulaa virsi.

Psalmi voidaan lukea tai laulaa. Psalmisävelmiä s. xx.

Jumala, pidä minusta huoli,
sinuun minä turvaan.

Ihana maa on tullut osakseni,
kaunis perintö on minulle annettu.

Minä kiitän Herraa, hän neuvoo minua,
yölläkin kuulen sisimmässäni hänen äänensä.

Minä pysyn aina lähellä Herraa.
Kun hän on oikealla puolellani,
minä en horju.

Minun sydämeni iloitsee, mieleni riemuitsee,
minun ruumiini ei pelkoa tunne.

Sinä et hylkää minun sieluani tuonelaan,
et anna palvelijasi joutua kuoleman valtaan.

Sinä osoitat minulle elämän tien,
sinun lähelläsi on ehtymätön ilo,
sinun oikealla puolellasi ikuinen onni.

Ps. 16:1, 6–11

TAI

Herra, sinuun minä turvaan.
Älä milloinkaan hylkää minua.
    Sinä olet vanhurskas, pelasta minut!
    Kuule minua, riennä avukseni!
Ole minulle kallio, jonka suojaan saan paeta,
vuorilinna, johon minut pelastat.
    Sinä olet minun kallioni ja pakopaikkani.
    Sinä johdatat ja ohjaat minua,
    sillä sinä olet minun Jumalani.
Sinun käsiisi minä uskon henkeni.
Herra, sinä lunastat minut vapaaksi,
sinä uskollinen Jumala.

Ps. 31:2–4, 6

TAI

Jumala, ole minulle armollinen hyvydessäsi,
pyyhi pois minun syntini suuren laupeutesi tähden.
    Pese minut puhtaaksi rikoksestani
    ja anna lankeemukseni anteeksi.
Minä tiedän pahat tekoni,
minun syntini on aina minun edessäni.
    Jumala, luo minuun puhdas sydän
    ja uudista minut, anna vahva henki.
Älä karkota minua kasvojesi edestä,
älä ota minulta pois pyhää henkeäsi.
    Anna minulle jälleen pelastuksen riemu
    ja suo minun iloiten sinua seurata.

Ps. 51:3–5, 12–14

TAI

Ylistä Herraa, minun sieluni,
ja kaikki mitä minussa on,
ylistä hänen pyhää nimeään.
    Ylistä Herraa, minun sieluni,
    älä unohda, mitä hyvää hän on sinulle tehnyt.
Hän antaa anteeksi kaikki syntini
ja parantaa kaikki sairauteni.
    Hän päästää minut kuoleman otteesta
    ja seppelöi minut armolla ja rakkaudella.

Ps. 103:1–4

Pieni kunnia

Kunnia Isälle ja Pojalle
ja Pyhälle Hengelle,
    niin kuin oli alussa, nyt on ja aina,
    iankaikkisesta iankaikkiseen. Aamen.

4. Raamatunluku

Luetaan jokin tai joitakin seuraavista raamatunteksteistä.

Voidaan käyttää myös kirkkovuoden ajankohdan mukaisia tai muita raamatuntekstejä.

Raamatunlukua voi seurata hiljainen mietiskely.

Room. 8:18, 24–27

Minä päättelen, etteivät nykyisen ajan kärsimykset ole mitään sen kirkkauden rinnalla, joka vielä on ilmestyvä ja tuleva osaksemme.

Meidät on pelastettu, se on varma toivomme. Mutta toivo, jonka jo näkee täyttyneen, ei enää ole toivo. Kukapa toivoo sellaista, minkä jo näkee! Jos taas toivomme jotakin mitä emme näe, me myös odotamme sitä kärsivällisesti.

Myös Henki auttaa meitä, jotka olemme heikkoja. Emmehän tiedä, miten meidän tulisi rukoilla, että rukoilisimme oikein. Henki itse kuitenkin puhuu meidän puolestamme sanattomin huokauksin. Ja hän, joka tutkii sydämet, tietää mitä Henki tarkoittaa, sillä Henki puhuu Jumalan tahdon mukaisesti pyhien puolesta.

Room. 8:38–39

Olen varma siitä, ettei kuolema eikä elämä, eivät enkelit, eivät henkivallat, ei mikään nykyinen eikä mikään tuleva eivätkä mitkään voimat, ei korkeus eikä syvyys, ei mikään luotu voi erottaa meitä Jumalan rakkaudesta, joka on tullut ilmi Kristuksessa Jeesuksessa, meidän Herrassamme.

2. Kor. 4:18–5:5

Me emme kiinnitä katsettamme näkyvään vaan näkymättömään, sillä näkyvä kestää vain aikansa mutta näkymätön ikuisesti.

Me tiedämme, että vaikka tämä meidän maallinen telttamajamme puretaankin, Jumalalla on taivaassa meitä varten ikuinen asunto, joka ei ole ihmiskätkettyä työtä. Täällä ollessamme me huokailemme ja kaipaamme päästä pukeutumaan taivaalliseen asumme, sillä sitten kun olemme pukeutuneet siihen, emme jää alastomiksi. Me, jotka vielä asumme tässä majassamme, huokailemme ahdistuneina. Emme haluaisi riisuutua vaan pukeutua uuteen asuun, niin että elämä kätkeytyisi sisäänsä sen, mikä on kuolevaista. Juuri tähän Jumala on valmistanut meidät, ja vakuudeksi hän on antanut meille Hengen.

Lapsen puolesta rukoiltaessa.

Mark. 10:13–16

Jeesuksen luo tuotiin lapsia, jotta hän koskisi heihin. Opetuslapset moittivat tuojia, mutta sen huomattessaan Jeesus narkästyi ja sanoi heille: »Sallikaa lasten tulla minun luokseni, älkää estäkö heitä. Heidän kaltaistensa on Jumalan valtakunta. Totisesti: joka ei ota Jumalan valtakuntaa vastaan niin kuin lapsi, hän ei sinne pääse.» Hän otti lapset syliinsä, pani kätensä heidän päälleen ja siunasi heitä.

Joh. 11:25–26

Jeesus sanoo:

»Minä olen ylösousemus ja elämä. Joka uskoo minuun, saa elää, vaikka kuoleekin, eikä yksikään, joka elää ja uskoo minuun, ikinä kuole.»

Joh. 14:1–3

Jeesus sanoo:

»Älköön sydämenne olko levoton. Uskokaa Jumalaan ja uskokaa minuun. Minun Isäni kodissa on monta huonetta – enhän minä muuten sanoisi, että menen valmistamaan teille asuinsijan. Minä menen valmistamaan teille sijaa mutta tulen sitten takaisin ja noudan teidät luokseni, jotta saisitte olla siellä missä minä olen.»

[5. Vastaus]

Voidaan käyttää esimerkiksi virttä 377 tai 548.

6. Rukousjakso

Rukousjakso voidaan aloittaa synnintunnustuksella.

Armon vakuutus

Rukoushetken johtaja panee kätensä kuolevan pään päälle ja sanoo:

Sinut on pyhässä kasteessa otettu Jumalan ikuiseen armoliittoon. Vapahtajamme Jeesus Kristus on luvannut olla kanssasi joka päivä, nyt ja elämäsi loppuun asti.

Jeesus sanoo:

»Ystäväni, ole rohkealla mielellä, sinun syntisi annetaan anteeksi.»

TAI

Näin sanoo Herra:

»Vaikka vuoret järkkyisivät
ja kukkulat horjuisivat,
minun rakkauteni sinuun ei järky
eikä minun rauhanliittoni horju.»

Kun lähtöhetkesi koittaa, saat uskoa elämäsi turvallisesti Lunastajasi käsiin. Kantakoot pyhät enkelit sinut autuaitten joukkoon. Olkoon osanasi ikuinen rauha ja valo.

Rukoushetken johtaja ottaa kätensä kuolevan pään päältä ja jatkaa:

Jumala auttakoon myös teitä, omaiset ja ystävät, turvautumaan Jeesukseen Kristukseen. Hän antakoon teille voimaa. »Jumalan rauha, joka ylittää kaiken ymmärryksen, varjelee teidän sydämenne ja ajatuksenne, niin että pysytte Kristuksessa Jeesuksessa.»

Rukous

Rukous voi olla myös vapaamuotoinen.

P/E Rukoilkaamme.

Herra Jumala, taivaallinen Isä. Sinun armosi ja rakkautesi on suuri. Ota vastaan

palvelijasi NN. Ole hänen turvanaan kuoleman hetkellä ja vie hänet perille ikuiseen elämään. Tätä rukoilemme Poikasi Jeesuksen Kristuksen kautta.

S Aamen.

Isä meidän

Herran rukous lausutaan yhteen ääneen.

S Isä meidän, joka olet taivaassa.
Pyhitetty olkoon sinun nimesi.
Tulkoon sinun valtakuntasi.
Tapahtukoon sinun tahtosi,
myös maan päällä niin kuin taivaassa.
Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme.
Ja anna meille meidän syntimme anteeksi,
niin kuin mekin anteeksi annamme niille,
jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.
Äläkä saata meitä kiusaukseen,
vaan päästä meidät pahasta.
Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti.
Aamen.

7. Siunaus

Siunaus voidaan myös laulaa (ks. s. xx).

P/E Siunatkoon meitä kaikkivaltias ja armollinen Jumala, Isä ja (+) Poika ja Pyhä Henki.
S Aamen.

TAI

P/E Herra siunatkoon teitä ja varjelkoon teitä.
Herra kirkastakoon kasvonsa teille
ja olkoon teille armollinen.
Herra kääntäköön kasvonsa teidän puoleenne
ja antakoon teille rauhan.
Isän ja (+) Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

[8. Päätösmusiikki]

Voidaan käyttää esimerkiksi virttä 376:3, 555, 563, 624 tai 631. Virren sijasta voi olla hengellinen laulu.

Läheisen kuoltua

Rukoushetki läheisen kuoltua (saattohartaus) pidetään potilashuoneessa, sairaalan kappelissa tai kodissa.

Rukoushetken johtaa pappi, muu seurakunnan työntekijä tai seurakuntalainen.

Valkoisella liinalla peitetulle pöydälle voidaan asettaa Raamattu ja risti tai krusifiksi sekä sytyttää kynttilä. Vainajan rinnalle voidaan asettaa kukkia.

1. Alkuvirsi

Voidaan käyttää esimerkiksi virttä 249, 383, 384 tai 397.

2. Johdanto

Alkusiunaus

Alkusiunaus voidaan lausua tai laulaa (ks. s. xx).

P/E Isän ja (+) Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

[**P/E** Herra olkoon teidän kanssanne.

S Niin myös sinun henkesi kanssa.]

Johdantosanat

Johdantosanat voivat olla myös vapaamuotoiset.

P/E Rakkaat ystävät. Jeesus kutsuu luokseen väsyneitä ja murheellisia. Hän sanoo: »Tulkaa minun luokseni, kaikki te työn ja kuormien uuvuttamat. Minä annan teille levon.» (Matt. 11:28.)

TAI

P/E Rakkaat ystävät. NN on lähtenyt tästä elämästä. Kuolema hämmentää ajatuksemme. Meidän on vaikea ymmärtää, mitä on tapahtunut. Tarvitsemme voimaa ja lohdutusta Jumalan sanasta ja rukouksesta. Hiljennymme surussamme pyhän Jumalan eteen.

3. Psalmi

Voidaan käyttää myös kirkkovuoden ajankohdan mukaisia tai muita psalmeja.

Psalmin sijasta voidaan laulaa virsi.

Psalmi voidaan lukea tai laulaa. Psalmisävelmiä s. xx.

Herra on minun paim~~eni~~eni,

ei minulta mitään puutu.

Hän vie minut vihreille niityille,

hän johtaa minut vetten ääreen,

siellä saan levätä.

Hän virvoittaa minun sieluni,

hän ohjaa minua oikeaa tietä

nimensä kunnian tähden.

Vaikka minä kulkisin pimeässä laaksossa,

en pelkäisi mitään pahaa,

sillä sinä olet minun kanssani.

Sinä suojelet minua kädelläsi,

johdatat paimensauvullasi.

Sinun hyvyytesi ja rakkautesi ympäröi minut
kaikkina elämäni päivinä,
ja minä saan asua Herran huoneessa päivieni loppuun asti.

Ps. 23:1–4, 6

TAI

Minä saan aina olla luonasi,
sinä pidät kädestäni kiinni.

Sinä johdatat minua tahtosi mukaan,
ja viimein sinä nostat minut kunniaan.

Taivaassa minulla on sinut,
sinä olet ainoa turvani maan päällä.

Vaikka ruumiini ja sieluni näantyy,
Jumala on kallioni, minun osani iankaikkisesti.

Ps. 73:23–26

TAI

Ihmisen elinaika on niin kuin ruohon:

kuin kedon kukka hän kukoistaa,
ja kun tuuli käy yli, ei häntä enää ole
eikä hänen asuinsijansa häntä tunne.

Mutta Herran armo pysyy ajasta aikaan,
se on ikuinen niille, jotka pelkäävät ja rakastavat häntä.

Polvesta polveen ulottuu hänen uskollisuutensa kaikkiin,
jotka pysyvät hänen liitossaan.

Ps. 103:15–18

[Pieni kunnia

Kunnia Isälle ja Pojalle

ja Pyhälle Hengelle,

niin kuin oli alussa, nyt on ja aina,
iankaikkisesta iankaikkiseen. Aamen.]

4. Raamatunluku

Luetaan jokin tai joitakin seuraavista raamatunteksteistä.

Voidaan käyttää myös kirkkovuoden ajankohdan mukaisia tai muita raamatuntekstejä.

Raamatunlukua voi seurata hiljainen mietiskely.

Saarn. 12:7

Tomu palaa maahan, josta se on tullut.

Henki palaa Jumalan luo, joka on sen antanut.

Room. 8:38–39

Olen varma siitä, ettei kuolema eikä elämä, eivät enkelit, eivät henkivallat, ei mikään nykyinen eikä mikään tuleva eivätkä mitkään voimat, ei korkeus eikä syvyys, ei mikään

luotu voi erottaa meitä Jumalan rakkaudesta, joka on tullut ilmi Kristuksessa Jeesuksessa, meidän Herrassamme.

2. Kor. 5:1–5

Me tiedämme, että vaikka tämä meidän maallinen telttamajamme puretaankin, Jumalalla on taivaassa meitä varten ikuinen asunto, joka ei ole ihmiskätkettyä. Täällä ollessamme me huokailemme ja kaipaamme päästä pukeutumaan taivaalliseen asumme, sillä sitten kun olemme pukeutuneet siihen, emme jää alastomiksi. Me, jotka vielä asumme tässä majassamme, huokailemme ahdistuneina. Emme haluaisi riisuutua vaan pukeutua uuteen asuun, niin että elämä kätkeisi sisäänsä sen, mikä on kuolevaista. Juuri tähän Jumala on valmistanut meidät, ja vakuudeksi hän on antanut meille Hengen.

Ilm. 1:17–18

Kristuksen nähdessäni minä vaivuin hänen jalkoihinsa kuin kuollut. Mutta hän laski oikean kätensä päälleni ja sanoi:

»Älä pelkää. Minä olen ensimmäinen ja viimeinen, iäti elävä. Minä olin kuollut, mutta nyt minä elän, elän aina ja ikuisesti. Minulla on kuoleman ja tuonelan avaimet.»

Joh. 11:25–26

Jeesus sanoo:

»Minä olen ylösnousemus ja elämä. Joka uskoo minuun, saa elää, vaikka kuoleekin, eikä yksikään, joka elää ja uskoo minuun, ikinä kuole.»

Joh. 14:1–4

Jeesus sanoo:

»Älköön sydämenne olko levoton. Uskokaa Jumalaan ja uskokaa minuun. Minun Isäni kodissa on monta huonetta – enhän minä muuten sanoisi, että menen valmistamaan teille asuinsijan. Minä menen valmistamaan teille sijaa mutta tulen sitten takaisin ja noudan teidät luokseni, jotta saisitte olla siellä missä minä olen. Te tiedätte kyllä tien sinne minä menen.»

[5. Puhe/jäähyväissanat]

[6. Virsi]

Voidaan käyttää esimerkiksi virttä 30, 299, 301 tai 307.

7. Rukousjakso

Rukous

Rukous voi olla myös vapaamuotoinen.

P/E Rukoilkaamme.

1. Kaikkivaltias Jumala, taivaallinen Isä. Kuolema on koskettanut meitä. NN on päässyt matkansa päähän. Me kiitämme sinua hänen elämästään ja kaikesta hyvästä, jota

olemme saaneet hänen kauttaan. Kiitämme yhteisestä taipaleesta, jonka olemme saaneet kulkea. Auta meitä kiitollisin mielin säilyttämään sydämessämme hänen muistonsa. Me uskomme hänet sinun käsiisi ja turvaudumme ikuiseen armoosi.

Jumala, sinä näet, mitä ajatuksissamme liikkuu. Ole meitä lähellä ja opeta luottamaan, että sinä pidät meistä huolen. Vahvista uskoamme siihen, että sinä olet suurempi kuin surumme. Kiitos, että saamme valvoneina ja uupuneina levätä sinussa. Varjele, ettemme jäisi murheessamme yksin. Kiitos niistä ihmisistä, jotka ovat mukana surussamme. Anna meille voimaa ja rohkeutta edessä oleviin tehtäviin, rakkautta ja viisautta lähimpiämme kohtaan. Anna herkkyyttä kohdata ihmisten osanotto ja hämmennys.

Jumala, sanasi vakuuttaa, että sinä tiedät, mitä me kaipaamme. Huokauksemmekin tulevat sinun korviisi. Tähän lupaukseen luottaen pyydämme: kuule nyt myös hiljainen rukouksemme.

(hiljaisuus)

Taivaallinen Isä. Me kiitämme sinua elämän lahjasta, ilon ja surun hetkistä. Sinun käsissäsi ovat elämämme vaiheet. Me jäämme sinun rakkautesi ja armosi huomaan. Auta meitä turvautumaan Kristukseen, kuoleman voittajaan, niin että kerran saisimme kaikkien rakkaittemme kanssa nousta ikuiseen elämään. Kuule rukouksemme Poikasi Jeesuksen Kristuksen tähden.

2. Elävien ja kuolleiden Jumala,
rakas taivaallinen Isä.
Kuolema on käynyt luonamme.
Muistamme edessäsi NN:ää ja pyydämme:
anna meidän kuolemassakin turvautua siihen voittoon,
jonka Poikasi Jeesus Kristus saavutti.
Tätä rukoilemme hänen nimessään.
3. Pyhä, elävä Jumala.
Kiitos siitä, että saamme jättää NN:n sinun haltuusi.
Anna ikuisen valon loistaa hänelle.
Lahjoita rauhasi myös omaan sydämeemme.
Ole meille armollinen
rakkaan Poikasi Jeesuksen Kristuksen tähden.

S Aamen.

Isä meidän

Herran rukous lausutaan yhteen ääneen.

- S** Isä meidän, joka olet taivaassa.
Pyhitetty olkoon sinun nimesi.
Tulkoon sinun valtakuntasi.
Tapahtukoon sinun tahtosi,
myös maan päällä niin kuin taivaassa.
Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme.
Ja anna meille meidän syntimme anteeksi,
niin kuin mekin anteeksi annamme niille,
jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.

Äläkä saata meitä kiusaukseen,
vaan päästä meidät pahasta.
Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti.
Aamen.

[Ristinmerkki ja kasvojen peittäminen

P/E Herra antakoon sinulle iankaikkisen levon,
ikuinen valo sinua valaiskoon.

Rukoushetken johtaja tekee ristinmerkin vainajan otsaan ja lausuu:

Pyhät enkelit johtakoot sinut ikuiseen elämään.

Rukoushetken johtaja voi peittää vainajan kasvot liinalla tai pyytää jotakuta lähiomaisista tekemään sen.

8. Siunaus

Siunaus voidaan myös laulaa (ks. s. xx).

P/E Siunatkoon meitä kaikkivaltias ja armollinen Jumala, Isä ja (+) Poika ja Pyhä Henki.
S Aamen.

TAI

P/E Herra siunatkoon teitä ja varjelkoon teitä.
Herra kirkastakoon kasvonsa teille
ja olkoon teille armollinen.
Herra kääntäköön kasvonsa teidän puoleenne
ja antakoon teille rauhan.
Isän ja (+) Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

9. Päätösmusiikki

Voidaan käyttää esimerkiksi virttä 58:6–7, 63:4–6, 388, 552, 555 tai 631. Virren sijasta voi olla hengellinen laulu.

Surukodissa

Rukoushetken johtaa pappi, muu seurakunnan työntekijä tai seurakuntalainen.

Valkoisella liinalla peitetulle pöydälle voidaan asettaa Raamattu ja risti tai krusifiksi sekä sytyttää kynttilä.

1. Alkuvirsi

Voidaan käyttää esimerkiksi virttä 245, 355, 368 tai 375.

2. Johdanto

Alkusiunaus

Alkusiunaus voidaan lausua tai laulaa (ks. s. xx).

P/E Isän ja (+) Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

[P/E Herra olkoon teidän kanssanne.

S Niin myös sinun henkesi kanssa.]

Johdantosanat

Johdantosanat voivat olla myös vapaamuotoiset.

P/E Rakkaat ystävät. Jeesus kutsuu luokseen väsyneitä ja murheellisia. Hän sanoo: »Tulkaa minun luokseni, kaikki te työn ja kuormien uuvuttamat. Minä annan teille levon.» (Matt. 11:28.)

TAI

P/E Rakkaat ystävät. NN on lähtenyt tästä elämästä. Hänen paikkansa kotona on tyhjä. Kuolema hämmentää meitä. On vaikea ymmärtää, mitä on tapahtunut. Suru tarvitsee aikaa. Jumalan sana ja rukous ohjaavat meitä etsimään apua Jumalalta. Hiljennymme hänen eteensä.

3. Psalmi

Voidaan käyttää myös kirkkovuoden ajankohdan mukaisia tai muita psalmeja.

Psalmin sijasta voidaan laulaa virsi.

Psalmi voidaan lukea tai laulaa. Psalmisävelmiä s. xx.

Anteeksiantava ja laupias on Herra.

Hän on kärsivällinen

ja hänen armonsa on suuri.

Ei hän iäti meitä syytä,

ei hän ikuisesti pidä vihaa.

Ei hän maksanut meille syntiemme mukaan,

ei rangaissut niin kuin olisimme ansainneet.

Sillä niin kuin taivas on korkea maan yllä,

niin on Herran armo suuri niille,

jotka pelkäävät ja rakastavat häntä.

Niin kaukana kuin itä on lännestä,

niin kauas hän siirtää meidän syntimme.

Niin kuin isä armahtaa lapsiaan,

niin armahtaa Herra niitä, jotka pelkäävät ja rakastavat häntä.
Hän tuntee meidät ja tietää meidän alkumme,
muistaa, että olemme maan tomua.
Ihmisen elinaika on niin kuin ruohon:
kuin kedon kukka hän kukoistaa,
ja kun tuuli käy yli, ei häntä enää ole
eikä hänen asuinsijansa häntä tunne.
Mutta Herran armo pysyy ajasta aikaan,
se on ikuinen niille, jotka pelkäävät ja rakastavat häntä.
Polvesta polveen ulottuu hänen uskollisuutensa kaikkiin,
jotka pysyvät hänen liitossaan.

Ps. 103:8–18

TAI

Minä kohotan käteni sinun puoleesi,
sieluni janoaa sinua kuin kuivunut maa.
Vastaa minulle, Herra!
Vastaa pian, kauan en enää jaksaa!
Älä kätke minulta kasvojasi,
muutoin olen haudan partaalla.
Sinuun minä turvaan –
osoita laupeutesi jo aamuyarhaisesta!
Sinun puoleesi minä käännyn –
opeta minulle tie, jota kulkea!

Ps. 143:6–8

[Pieni kunnia

Kunnia Isälle ja Pojalle
ja Pyhälle Hengelle,

niin kuin oli alussa, nyt on ja aina,
iankaikkisesta iankaikkiseen. Aamen.]

4. Raamatunluku

Luetaan jokin tai joitakin seuraavista raamatunteksteistä.

Voidaan käyttää myös kirkkovuoden ajankohdan mukaisia tai muita raamatuntekstejä.

Raamatunlukua voi seurata hiljainen mietiskely.

1. Tess. 4:13–18

Tahdomme teidän olevan selvillä siitä, mitä tapahtuu kuoleman uneen nukkuville, jotta ette surisi niin kuin nuo toiset, joilla ei ole toivoa. Jos kerran Jeesus on kuollut ja noussut kuolleista, niin kuin me uskomme, silloin Jumala myös on Jeesuksen tullessa tuova poisnukkuneet elämään yhdessä hänen kanssaan. Ilmoitamme teille, mitä Herra on sanonut: Me elossa olemme, jotka saamme jäädä tänne siihen asti kun Herra tulee, emme ehdi poisnukkuneiden edelle. Itse Herra laskeutuu taivaasta ylienkelin käskyhuudon kuulussa ja Jumalan pasuunan kaikuessa, ja ensin nousevat ylös ne, jotka ovat kuolleet Kristukseen uskovina. Meidät, jotka olemme vielä elossa ja täällä jäljellä, temmataan sitten yhdessä heidän kanssaan pilvissä yläilmoihin Herraa vastaan. Näin saamme olla aina

Herran kanssa. Rohkaiskaa siis toisianne näillä sanoilla.

1. Tess. 5:10–11

Kristus on kuollut puolestamme, jotta saisimme elää yhdessä hänen kanssaan, olimmepa valveilla tai kuoleman unessa. Rohkaiskaa ja vahvistakaa siis toinen toistanne, ja niinhän te teettekin.

Joh. 5:24–29

Jeesus sanoo:

»Totisesti, totisesti: se, joka kuulee minun sanani ja uskoo minun lähettäjääni, on saanut ikuisen elämän. Hän ei joudu tuomittavaksi, vaan hän on jo siirtynyt kuolemasta elämään. Totisesti, totisesti: tulee aika – ja se on jo nyt – jolloin kuolleet kuulevat Jumalan Pojan äänen. Ne, jotka sen kuulevat, saavat elää, sillä Isä, elämän lähde, on tehnyt myös Pojasta elämän lähteen. Isä on myös antanut hänelle tuomiovallan, koska hän on Ihmisen Poika. Älkää ihmetelkö tätä! Tulee aika, jolloin kaikki, jotka lepäävät haudoissaan, kuulevat hänen äänensä. He nousevat haudoistaan – hyvää tehneet elämän ylösnousemukseen, pahaa tehneet tuomion ylösnousemukseen.»

Joh. 14:1–4

Jeesus sanoo:

»Älköön sydämenne olko levoton. Uskokaa Jumalaan ja uskokaa minuun. Minun Isäni kodissa on monta huonetta – enhän minä muuten sanoisi, että menen valmistamaan teille asuinsijan. Minä menen valmistamaan teille sijaa mutta tulen sitten takaisin ja noudan teidät luokseni, jotta saisitte olla siellä missä minä olen. Te tiedätte kyllä tien sinne minä menen.»

[5. Puhe]

[6. Virsi]

Voidaan käyttää esimerkiksi virttä 338, 357 tai 397.

7. Rukousjakso

Rukous

Rukous voi olla myös vapaamuotoinen.

P/E Rukoilkaamme.

1. Jumala, Isämme. Auta, ettemme tällä hetkellä ajattelisi vain kuoleman pimeyttä vaan muistaisimme ikuisen elämän kirkkautta. Me uskomme NN:n sinun käsiisi ja kiitämme sinua kaikesta hyvästä, minkä annoit meille hänen kauttaan. Anna Kristuksen tähden anteeksi kaikki se, millä rikoimme toisiamme vastaan. Lohduta meitä surussamme. Anna meille uskallusta katsoa edessä olevaa elämää luottavaisin mielin. Me uskomme ja turvaamme Poikaasi Jeesukseen Kristukseen, joka on ylösnousemus ja elämä.
2. Jumala, taivaallinen Isämme. Sinä tunnet tämän perheen/kodin surun. Sinä voit antaa turvan ja lohdutuksen. Ole niiden luona, jotka ovat joutuneet luopumaan läheisistä

ihmisestä. Anna heille voimaa kestää heitä kohdannut menetys. Auta perheen/kodin jäseniä luottamaan siihen, että sinä pidät heistä huolen ja olet heidän kanssaan surun vaikeina päivinä.

Jumala, sanasi vakuuttaa, että sinä tiedät, mitä me kaipaamme. Huokauksemmekin tulevat sinun korviisi. Tähän lupaukseen luottaen pyydämme: kuule nyt myös hiljainen rukouksemme.

(hiljaisuus)

Kiitos siitä, että Vapahtajamme on voittanut kuoleman. Valaise tätä kotia ja surevia sanasi ja Kristuksen ylösnousemuksen valolla. Anna siunauksesi ja voimasi myös edessä oleviin käytännön tehtäviin. Johdata surevien avuksi niitä ihmisiä, jotka voivat tukea heitä. Me uskomme NN:n, itsemme ja toinen toisemme sinun käsiisi. Jumala, kuule meitä Poikasi Jeesuksen Kristuksen tähden.

3. Jumala, taivaallinen Isämme. Me tulemme eteesi surun koskettamina. Sinä olet ainoa turvapaikkamme, kun sanat ja voimat ovat jo loppuneet. Me uskomme NN:n sinun rakastaviin käsiisi. Suru ja ahdistavat ajatukset ovat nyt meidän osamme. Isä, sinä näet, miten elämämme jää monella tavalla vajaaksi. Armahda meitä. Anna voimaa, että jaksaisimme tästä päivästä eteenpäin päivän kerrallaan. Anna yönen olla virkistävää. Lähetä luoksemme rakkaita ihmisiä lohduttamaan, auttamaan ja kantamaan meitä esirukouksin. Lohduta meitä ylösnousemuksen ja jälleennäkemisen toivolla.

S Aamen.

Isä meidän

Herran rukous lausutaan yhteen ääneen.

S Isä meidän, joka olet taivaassa.
Pyhitetty olkoon sinun nimesi.
Tulkoon sinun valtakuntasi.
Tapahtukoon sinun tahtosi,
myös maan päällä niin kuin taivaassa.
Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme.
Ja anna meille meidän syntimme anteeksi,
niin kuin mekin anteeksi annamme niille,
jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.
Äläkä saata meitä kiusaukseen,
vaan päästä meidät pahasta.
Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti.
Aamen.

8. Siunaus

Siunaus voidaan myös laulaa (ks. s. xx).

P/E Siunatkoon meitä kaikkivaltias ja armollinen Jumala, Isä ja (+) Poika ja Pyhä Henki.

S Aamen.

TAI

P/E Herra siunatkoon teitä ja varjelkoon teitä.

Herra kirkastakoon kasvonsa teille

ja olkoon teille armollinen.
Herra kääntäköön kasvonsa teidän puoleenne
ja antakoon teille rauhan.
Isän ja (+) Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

[9. Päätösmusiikki]

Voidaan käyttää esimerkiksi virttä 377, 464:4 tai 548. Virren sijasta voi olla hengellinen laulu.

Sanomakellojen soidessa

Tätä aineistoa käytetään rukoushetkessä (ks. sen rakenne s. xx), jota vietetään sanomakellojen soiton yhteydessä.

Rukoushetken johtaa pappi, muu seurakunnan työntekijä tai seurakuntalainen.

Rukoushetki voidaan viettää kirkossa, kotona tai muualla.

Rukoushetken aikana voidaan sytyttää muistokynttilöitä.

Virsiehdotuksia

- alkuvirsi (rukoushetken rakenteen kohta 1): 396, 621, 626 tai 631
- vastaus (kohta 5) tai rukousjakson edellä (kohta 7): 273 tai 275
- päätösmusiikki (kohta 10): 341, 388 tai 555

Johdantosanat

Rukoushetken rakenteen kohta 2.

Rakkaat ystävät. Jeesus kutsuu luokseen väsyneitä ja murheellisia. Hän sanoo: »Tulkaa minun luokseni, kaikki te työn ja kuormien uuvuttamat. Minä annan teille levon.» (Matt. 11:28.)

TAI

Rakkaat ystävät. Olemme kokoontuneet kuuntelemaan sanomakelloja. Muistamme nyt NN:ää, joka on poissa keskuudestamme. Hiljennymme ja pyydämme Jumalalta lohdutusta suruun ja voimaa elämään.

Psalmi

Rukoushetken rakenteen kohta 3.

Jumalan edessä mieleni hiljenee,
hän antaa minulle avun.
Hän on kallio, hän on minun pelastukseni,
hän on linnani, minä en horju.

Ps. 62:2–3

TAI

Minä saan aina olla luonasi,
sinä pidät kädestäni kiinni.
Sinä johdatat minua tahtosi mukaan,
ja viimein sinä nostat minut kunniaan.
Taivaassa minulla on sinut,
sinä olet ainoa turvani maan päällä.
Vaikka ruumiini ja sieluni näännyy,
Jumala on kallioni, minun osani iankaikkisesti.

Ps. 73:23–26

Pieni kunnia

Kunnia Isälle ja Pojalle
ja Pyhälle Hengelle,

niin kuin oli alussa, nyt on ja aina,
iankaikkisesta iankaikkiseen. Aamen.

Raamatunluku

Rukoushetken rakenteen kohta 4.

Room. 8:38–39

Olen varma siitä, ettei kuolema eikä elämä, eivät enkelit, eivät henkivallat, ei mikään nykyinen eikä mikään tuleva eivätkä mitkään voimat, ei korkeus eikä syvyys, ei mikään luotu voi erottaa meitä Jumalan rakkaudesta, joka on tullut ilmi Kristuksessa Jeesuksessa, meidän Herrassamme.

Joh. 6:37–40

Jeesus sanoo:

»Kaikki ne, jotka Isä minulle antaa, tulevat minun luokseni, ja sitä, joka luokseni tulee, minä en aja pois. Enhän minä ole tullut taivaasta tekemään oman tahtoni mukaan, vaan täyttämään lähettäjäni tahdon. Ja lähettäjäni tahto on, etten minä anna yhdenkään niistä, jotka hän on uskonut haltuuni, joutua hukkaan, vaan viimeisenä päivänä herätän heidät kaikki. Minun Isäni tahtoo, että jokaisella, joka näkee Pojan ja uskoo häneen, on ikuinen elämä. Viimeisenä päivänä minä herätän hänet.»

Joh. 14:1–6

Jeesus sanoo:

»Älköön sydämenne olko levoton. Uskokaa Jumalaan ja uskokaa minuun. Minun Isäni kodissa on monta huonetta – enhän minä muuten sanoisi, että menen valmistamaan teille asuinsijan. Minä menen valmistamaan teille sijaa mutta tulen sitten takaisin ja noudan teidät luokseni, jotta saisitte olla siellä missä minä olen. Te tiedätte kyllä tien sinne minne minä menen.»

Tuomas sanoi hänelle: »Herra, emme me tiedä, minne sinä menet. Kuinka voisimme tuntea tien?» Jeesus vastasi: »Minä olen tie, totuus ja elämä. Ei kukaan pääse Isän luo muuten kuin minun kauttani.»

Rukousjakso

Rukoushetken rakenteen kohta 8.

Rukous

1. Suuri Jumala, laupias Isä. Olemme edessäsi kuoleman koskettamina. Sinä annat elämän ja asetat päivillemme määrän. Olet kutsunut keskuudestamme pois NN:n. Hänen paikkansa kotona on nyt tyhjä, mutta mieleemme nousevat monet muistot. Herra, ole meitä lähellä ja auta turvautumaan sinuun. Sinä olet suurempi kuin surumme. Ota meidät hoitoosi sellaisina kuin olemme: itkevinä, väsyneinä ja katkerinakin. Tuomme eteesi viime päivien koettelemukset, ahdistukset ja kuolemanpelkomme.

Me kiitämme sinua yhteisistä vuosista ja kaikesta, mitä NN oli meille. Kiitämme siitä, mikä rohkaisee meitä elämään.auta meitä kasvamaan sen läpi, mikä aiheutti ristiriitoja,

niin etteivät ne jäisi kuluttamaan mieltämme. Kiitos siitä, että Kristuksen tähden annat anteeksi kaiken sen, missä olemme tehneet väärin. Uupumuksen keskellä me kiitämme sinua niistä ihmisistä, jotka ovat eläneet mukana surussamme. Muista meitä murheessamme ja auta edessä olevissa käytännön tehtävissä.

Jumala, sanasi vakuuttaa, että sinä tiedät, mitä me kaipaamme. Huokauksemmekin tulevat sinun korviisi. Tähän lupaukseen luottaen pyydämme: kuule nyt myös hiljainen rukouksemme.

(hiljaisuus)

Kellojen soitto hiljentää mielemme ja suuntaa ajatuksemme sinua kohti, Herra. Uskomme NN:n sinun käsiisi. Anna Poikasi Jeesus Kristus turvaksemme elämässä ja kuolemassa. Auta meitä uskossa ja toivossa kulkemaan kohti Isän kotia, jossa saamme yhdessä kaikkien omiesi kanssa ylistää Vapahtajaamme. Jumala, kuule meitä Poikasi Jeesuksen Kristuksen tähden.

2. Jumala, taivaallinen Isä. Lohduta meitä, jotka nyt suremme NN:n kuolemaa. Vahvista meitä voimallasi ja tue Hengelläsi. Lähetä lohdutuksen enkeli vierellemme. Auta meitä jakamaan murheen ja kaipauksen tuska, tukemaan toisiamme ja näkemään surunkin keskellä sinun huolenpitosi. Rohkaise meitä uskomaan siihen, että elämä ei pääty kuolemaan vaan jatkuu sinun luonasi ikuisessa valossa.

Jumala, sanasi vakuuttaa, että sinä tiedät, mitä me kaipaamme. Huokauksemmekin tulevat sinun korviisi. Tähän lupaukseen luottaen pyydämme: kuule nyt myös hiljainen rukouksemme.

(hiljaisuus)

Jumala, meistä tuntuu vaikealta luopua NN:stä, vaikka tiedämme, että hän on päässyt lepoon kaikista huolista, vaivoista ja tuskista. Ota hänet vastaan. Lohduta ja vahvista meitä ja auta meitä kaikessa turvautumaan sinuun nyt ja aina. Kuule meitä Poikasi Jeesuksen Kristuksen tähden.

Vainajan muistaminen

Tätä aineistoa käytetään rukoushetkessä (ks. sen rakenne s. xx), jossa muistetaan vainajaa. Aineistoa voidaan käyttää myös muistotilaisuudessa, kuoleman vuosipäivänä tai sukukokouksessa, jossa muistetaan edesmenneitä suvun jäseniä.

Rukoushetken johtaa pappi, muu seurakunnan työntekijä tai seurakuntalainen.

Valkoisella liinalla peitetylle pöydälle voidaan asettaa Raamattu, risti tai krusifiksi ja vainajan valokuva sekä sytyttää kynttilä.

Virsiehdotuksia

Virren sijasta voidaan käyttää myös lauluja 841 tai 825–829.

- alkuvirsi (rukoushetken rakenteen kohta 1): 275, 396 tai 621
- vastaus (kohta 5) tai rukousjakson edellä (kohta 7): 30, 276 tai 388
- päätösmusiikki (kohta 10): 332, 341 tai 620

Johdantosanat

Rukoushetken rakenteen kohta 2.

Rakkaat ystävät. Vietämme nyt NN:n muistotilaisuutta / muistamme poisnukkuneita suvun jäseniä. Muistelkaamme, mitä hän/he meille merkitsi/merkitsivät. Haluamme kiittää yhteisistä kokemuksista, jotka elävät mielessämme. Saamme jakaa täällä myös surun ja kaipauksen tunteita. Kuoleman läheisyys koskettaa meitä jokaista. Jumala, elämän ja kuoleman Herra, on luvannut olla kanssamme. Hän ohjaa meitä sanallaan ikuisen elämän tielle.

TAI

Rakkaat ystävät. Ylösnoussut Kristus sanoo: »Älä pelkää. Minä olen ensimmäinen ja viimeinen, iäti elävä.» (Ilm. 1:17–18.) Me kaikki liitymme sukupolvien ketjuun ja menemme pois, kukin vuorollamme. Kristus on ollut ennen meitä, ja hän elää ikuisesti. Uskossa häneen löydämme katoamattoman elämän. Saamme pyytää hänen läsnäoloaan jokaiseen päiväämme.

Psalmi

Rukoushetken rakenteen kohta 3.

Herra on minun paimeneni,
ei minulta mitään puutu.

Hän vie minut vihreille niityille,
hän johtaa minut vetten ääreen,
siellä saan levätä.

Hän virvoittaa minun sieluni,
hän ohjaa minua oikeaa tietä nimensä kunnian tähden.

Vaikka minä kulkisin pimeässä laaksossa,
en pelkäisi mitään pahaa,
sillä sinä olet minun kanssani.

Sinä suojelet minua kädelläsi,
johdatat paimensauvullasi.

Sinun hyvyytesi ja rakkautesi ympäröi minut
kaikkina elämäni päivinä,
ja minä saan asua Herran huoneessa päivieni loppuun asti.

TAI

Jumalan edessä mieleni hiljenee,
hän antaa minulle avun.
Hän on kallio, hän on minun pelastukseni,
hän on linnani, minä en horju.
Hiljene, sieluni, Jumalan edessä!
Hän antaa minulle toivon.
Hän on kallio, hän on minun pelastukseni,
hän on linnani, minä en horju.
Jumalassa on pelastukseni ja kunniani.
Hän on luja kallio, hänessä on turvani.

Ps. 62:2–3, 6–8

TAI

Opeta meille, miten lyhyt on aikamme,
että saisimme viisaan sydämen.
Herra, käänny jo puoleemme.
Kuinka kauan vielä viivyt?
Armahda meitä, palvelijoitasi!
Ravitse meitä armollasi joka aamu,
niin voimme iloita elämämme päivistä.
Niin kuin annoit murheen, anna meille ilo
yhtä monena vuotena kuin vaivamme kesti.

Ps. 90:12–15

TAI

Ihmisen elinaika on niin kuin ruohon:
kun kedon kukka hän kukoistaa,
ja kun tuuli käy yli, ei häntä enää ole
eikä hänen asuinsijansa häntä tunne.
Mutta Herran armo pysyy ajasta aikaan,
se on ikuinen niille, jotka pelkäävät ja rakastavat häntä.
Polvesta polveen ulottuu hänen uskollisuutensa kaikkiin,
jotka pysyvät hänen liitossaan.

Ps. 103:15–18

[Pieni kunnia

Kunnia Isälle ja Pojalle

ja Pyhälle Hengelle,

niin kuin oli alussa, nyt on ja aina,

iankaikkisesta iankaikkiseen. Aamen.]

Raamatunluku

Rukoushetken rakenteen kohta 4.

Room. 14:7–9

Kukaan meistä ei elä itseään varten eikä kukaan kuole itseään varten. Jos elämme, elämme Herran omina, ja jos kuolemme, kuolemme Herran omina. Elämmepä siis tai kuolemme, me kuulumme Herralle. Juuri sitä vartenhan Kristus kuoli ja heräsi elämään, että hän olisi niin kuolleiden kuin elävienkin Herra.

1. Kor. 15:53–57

Tämän katoavan on pukeuduttava katoamattomuuteen ja kuolevaisen kuolemattomuuteen. Mutta kun katoava pukeutuu katoamattomuuteen ja kuolevainen kuolemattomuuteen, silloin toteutuu kirjoitusten sana:

– Kuolema on nielty ja voitto saatu.

Missä on voittoni, kuolema?

Missä on pistimesi, kuolema?

Kuoleman pistin on synty, ja synnin voimana on laki. Mutta kiitos Jumalalle, joka antaa meille voiton meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta!

2. Kor. 4:16–18

Sen tähden me emme lannistu. Vaikka ulkonainen ihmisemme murtuukin, niin sisäinen ihmisemme uudistuu päivä päivältä. Tämä hetkellinen ja vähäinen ahdinkomme tuottaa meille määrättömän suuren, ikuisen kirkkauden. Emmekä me kiinnitä katsettamme näkyvään vaan näkymättömään, sillä näkyvä kestää vain aikansa mutta näkymätön ikuisesti.

Mark. 13:33–37

Jeesus sanoo:

»Pitäkää varanne, olkaa valveilla, sillä te ette tiedä milloin se aika tulee. Kun mies matkustaa vieraille maille ja talosta lähtiessään antaa kullekin palvelijalle oman tehtävän ja vastuun, niin ovenvartijan hän käskää valvoa. Valvokaa siis, sillä te ette tiedä, koska talon herra tulee: illalla vai keskiyöllä, kukonlaulun aikaan vai aamun jo valjetessa. Hän tulee äkkiarvaamatta – varokaa siis, ettei hän tapaa teitä nukkumasta. Minkä minä sanon teille, sen sanon kaikille: valvokaa!»

Joh. 6:37–40

Jeesus sanoo:

»Kaikki ne, jotka Isä minulle antaa, tulevat minun luokseni, ja sitä, joka luokseni tulee, minä en aja pois. Enhän minä ole tullut taivaasta tekemään oman tahtoni mukaan, vaan täyttämään lähettäjäni tahdon. Ja lähettäjäni tahto on, etten minä anna yhdenkään niistä, jotka hän on uskonut haltuuni, joutua hukkaan, vaan viimeisenä päivänä herätän heidät kaikki. Minun Isäni tahtoo, että jokaisella, joka näkee Pojan ja uskoo häneen, on ikuinen elämä. Viimeisenä päivänä minä herätän hänet.»

Joh. 15:9–12

Jeesus sanoo:

»Niin kuin Isä on rakastanut minua, niin olen minä rakastanut teitä. Pysykää minun rakkaudessani. Jos noudatatte käskyjäni, te pysytte minun rakkaudessani, niin kuin minä olen noudattanut Isäni käskyjä ja pysyn hänen rakkaudessaan.

Olen puhunut teille tämän, jotta teillä olisi minun iloni sydämessänne ja teidän ilonne tulisi täydelliseksi. Minun käskyni on tämä: rakastakaa toisianne, niin kuin minä olen rakastanut teitä.»

Rukousjakso

Rukoushetken rakenteen kohta 8.

Rukous

1. Jumala, taivaallinen Isämme. Sinä annat ihmiselle elämän ja otat sen jälleen. Sinä kätket elämämme hetkeksi kuoleman salaisuuteen korottaaksesi sen taas valoon, puhtaana ja uudistuneena. Katso ja kuule meitä, jotka ikävöimme poisnukkunutta läheistämme. Lohduta meitä surussa ja auta meitä ottamaan jokainen päivä sinun kädestäsi. Kiitos, että sinun tahtosi meitä kaikkia kohtaan on hyvä. Jumala, sinun edessäsi mielemme hiljenee ajattelemaan myös omaa elämäämme ja kuolemaamme ja sinun kirkkauttasi. Kuule nyt myös hiljainen rukouksemme.

(hiljaisuus)

Jumala, ole kanssamme, kun aikamme päättyy ja sydämemme lyö viimeisen lyöntinsä. Ota meidät silloin kotiin luoksesi. Sinulle olkoon ylistys ja kunnia nyt ja iankaikkisesti.

2. Jumala, taivaallinen Isä. Kiitos, että tiedät ja tunnet meidät, surumme ja kaipauksemme. Anna meille voimaa ja lohdutusta. Vahvista uskoamme siihen, että kaikki on sinun käsissäsi, sinun hoidossasi ja armosi suojassa. Jumala, sinun edessäsi mielemme hiljenee ajattelemaan poisnukkuneita, omaa elämäämme ja kuolemaamme ja sinun kirkkauttasi. Kuule nyt myös hiljainen rukouksemme.

(hiljaisuus)

Kiitos, että olet antanut meidän kohdata toisemme tässä ajassa. Auta meitä kohtaamaan poisnukkuneet läheisemme myös ikuisuudessa, sinun luonasi, armollinen Jumala. Anna meidän nähdä surun ja kaipauksen keskellä säteitä ikuisesta valosta rakkaan Poikasi Jeesuksen Kristuksen tähden.

Läheisen haudalla

Tätä aineistoa käytetään rukoushetkessä (ks. sen rakenne s. xx) tai muuten hiljennyttyessä läheisen haudalla.

Rukoushetken johtaa pappi, muu seurakunnan työntekijä tai seurakuntalainen.

Haudalle voidaan sytyttää kynttilä.

Virsiehdotuksia

- alkuvirsi (rukoushetken rakenteen kohta 1): 147, 244, 249, 338 tai 631
- vastaus (kohta 5) tai rukousjakson edellä (kohta 7): 620 tai 621
- päätösmusiikki (kohta 10): 30, 377 tai 632

Johdantosanat

Rukoushetken rakenteen kohta 2.

Rakkaat ystävät. Jeesus on kärsinyt ja kuollut puolestamme. Hänet haudattiin, ja hän nousi kuolleista kolmantena päivänä. Haudassa levätessään Vapahtajamme pyhitti haudan meille lepokammiksi. Tällä pyhällä paikalla sydämemme on täynnä kaipausta ja kiitollisuutta.

TAI

Rakkaat ystävät. Hauta kätkee syliinsä meille läheisen ihmisen. Vaikka NN on poissa, hän on muistoissamme yhä lähellä. Koemme, että yhteys häneen ulottuu yli kuoleman rajan. Jumala, joka on kutsunut hänet pois, on läsnä kaipauksessamme. Saamme pyytää Jumalalta voimaa elämäämme.

Psalmi

Rukoushetken rakenteen kohta 3.

Rauhassa menen levolle ja nukahdan.
Sinä, Herra, sinä yksin olet minun suojani,
minä saan elää turvassa.

Ps. 4:9

TAI

Herra on minun paimeneni,
ei minulta mitään puutu.
Hän vie minut vihreille niityille,
hän johtaa minut vetten ääreen,
siellä saan levätä.
Hän virvoittaa minun sieluni,
hän ohjaa minua oikeaa tietä nimensä kunnian tähden.
Vaikka minä kulkisin pimeässä laaksossa,
en pelkäisi mitään pahaa,
sillä sinä olet minun kanssani.
Sinä suojelet minua kädelläsi,
johdatat paimensauvallasi.
Sinun hyvyytesi ja rakkautesi ympäröi minut
kaikkina elämäni päivinä,
ja minä saan asua Herran huoneessa päivieni loppuun asti.

Ps. 23:1–4, 6

TAI

Herra Sebaot, minun kuninkaani ja Jumalani!
Sinun alttarisi luota on varpunenkin löytänyt kodin,
pääskynen pesäpaikan, jossa se kasvattaa poikasensa.

Miten onnellisia ovatkaan ne,
jotka saavat asua sinun huoneessasi!
He ylistävät sinua alati.

Onnellisia ne, jotka saavat voimansa sinusta,
ne, jotka kaipaavat pyhälle matkalle.

Kun he kulkevat vedettömässä laaksossa,
sinne puhkeaa virvoittava lähde,
ja sade antaa heille siunauksensa.

Askel askeleelta heidän voimansa kasvaa,
ja he saapuvat Siioniin Jumalan eteen.

Ps. 84:4–8

Pieni kunnia

Kunnia Isälle ja Pojalle
ja Pyhälle Hengelle,

niin kuin oli alussa, nyt on ja aina,
iankaikkisesta iankaikkiseen. Amen.

Raamatunluku

Rukoushetken rakenteen kohta 4.

Room. 8:38–39

Olen varma siitä, ettei kuolema eikä elämä, eivät enkelit, eivät henkivallat, ei mikään nykyinen eikä mikään tuleva eivätkä mitkään voimat, ei korkeus eikä syvyys, ei mikään luotu voi erottaa meitä Jumalan rakkaudesta, joka on tullut ilmi Kristuksessa Jeesuksessa, meidän Herrassamme.

1. Kor. 15:42–49

Näin tapahtuu kuolleiden ylösnousemuksessa. Se, mikä kylvetään katoavana, nousee katoamattomana. Mikä kylvetään vähäpätöisenä, nousee kirkkaana. Mikä kylvetään heikkona, nousee täynnä voimaa. Kylvetään ajallinen ruumis, nousee hengellinen ruumis. Jos kerran on olemassa ajallinen ruumis, on myös hengellinen. Onkin kirjoitettu: »Ensimmäisestä ihmisestä, Aadamista, tuli elävä olento.» Mutta viimeisestä Aadamista tuli eläväksi tekevä henki. Ensimmäisenä ei siis ole hengellinen vaan ajallinen; vasta sen jälkeen tulee hengellinen. Ensimmäinen ihminen on maallinen, maasta lähtöisin, toinen ihminen on taivaasta. Millainen tuo maallinen ihminen oli, sellaisia ovat kaikki maalliset ihmiset, ja millainen tuo taivaallinen ihminen on, sellaisia tulevat olemaan taivaalliset ihmiset. Ja niin kuin me nyt olemme maallisen ihmisen kaltaisia, niin me tulemme kerran taivaallisen ihmisen kaltaisiksi.

2. Kor. 5:1–5

Me tiedämme, että vaikka tämä meidän maallinen telttamajamme puretaankin, Jumalalla on taivaassa meitä varten ikuinen asunto, joka ei ole ihmiskätkettyä. Täällä ollessamme me huokailemme ja kaipaamme päästä pukeutumaan taivaalliseen asumme, sillä sitten kun olemme pukeutuneet siihen, emme jää alastomiksi. Me, jotka vielä asumme tässä majassamme, huokailemme ahdistuneina. Emme haluaisi riisuutua vaan pukeutua uuteen asuun, niin että elämä kätkeisi sisäänsä sen, mikä on kuolevaista. Juuri tähän Jumala on valmistanut meidät, ja vakuudeksi hän on antanut meille Hengen.

Joh. 6:39–40

Jeesus sanoo:

»Lähetinjäni tahto on, etten minä anna yhdenkään niistä, jotka hän on uskonut haltuuni, joutua hukkaan, vaan viimeisenä päivänä minä herätän heidät kaikki. Minun Isäni tahtoo, että jokaisella, joka näkee Pojan ja uskoo häneen, on ikuinen elämä. Viimeisenä päivänä minä herätän hänet.»

Rukousjakso

Rukoushetken rakenteen kohta 8.

Rukous

Rukous voidaan lukea myös minä-muodossa.

1. Jumala, taivaallinen Isä. Sinä tiedät, miten kuoleman todellisuus tuntuu kipeältä ja läheisen ihmisen menetys lopulliselta. Ole läsnä kaipauksessamme ja murheessamme. Anna meille aikaa ja voimia hyväksyä se, ettei NN ole enää luonamme. Opetä meitä nöyrytymään tahtoosi ja etsimään voimaa sanastasi. Ole lähellä meitä, kun yksinäisyys tuntuu raskaalta. Varjele toivottomuudelta ja auta voittamaan pelko ja ahdistus. Anna rauhasi sydämeemme. Jää, Herra, luoksemme silloinkin, kun murhe tyyntyy ja kipein suru on poissa. Jumala, kiitos NN:n elämästä ja yhteisistä vuosista. Kiitos niistä muistoista, jotka kantavat ja rohkaisevat. Anna voimaa unohtaa se, mikä aiheutti ristiriitoja. Hoida meitä armollasi, niin että usko ja toivo elää ja vahvistuu.

Jumala, sanasi vakuuttaa, että sinä tiedät, mitä me kaipaamme. Huokauksemmekin tulevat sinun korviisi. Kuule nyt myös hiljainen rukouksemme.

(hiljaisuus)

Jumala. Kiitämme sinua siitä, että Vapahtaja tuli kärsimyksen ja kuoleman maailmaan kantamaan kipumme ja taakkamme. Kiitos siitä, että hän on meidän ja kaikkien rakkaittemme syntien sovitus. Autä meitä pitämään kiinni hänen sanoistaan: »Minä olen ylösnousemus ja elämä. Joka uskoo minuun, saa elää, vaikka kuoleekin, eikä yksikään, joka elää ja uskoo minuun, ikinä kuole.» Kun oma lähtöhetkemme kerran tulee, ota meidät luoksesi Vapahtajamme tähden. Anna jälleennäkemisen ilo luonasi kirkkaudessa. Kuule meitä Poikasi Jeesuksen Kristuksen nimessä.

2. Taivaallinen Isämme. Me hiljennymme edessäsi tällä haudalla. Sinä olet antanut meille elämän mutta säätänyt myös, että meidän täytyy kuolla. Muistamme NN:ää, jonka olet kutsunut pois ja joka odottaa ylösnousemuksen päivää. Me kiitämme sinua hänen

elämästään ja kaikesta hyvästä, jota annoit meille hänen kauttaan. Auta meitä hyväksymään hänen kuolemansa ja tue meitä surun tiellä. Opetä meitä muistamaan kiireittenkin keskellä, että kuljemme aina ikuisuutta kohti. Auta meitä näkemään elämän ja ajan arvo ja tekemään työtämme rohkein mielin, sinuun luottaen. Kiitos kaikesta siitä, mitä olemme saaneet perheessämme, läheisissä ihmisissä ja sukupolvien yhteydessä. Anna meille voimaa pyrkiä siihen, mikä on hyvää ja kestävää ja mikä lujittaa yhteenkuuluvuutta ja rakkautta.

Jumala, sanasi vakuuttaa, että sinä tiedät, mitä me kaipaamme. Huokauksemmekin tulevat sinun korviisi. Tähän lupaukseen luottaen pyydämme: kuule nyt myös hiljainen rukouksemme.

(hiljaisuus)

Jumala, varjele, ettei mikään estäisi meitä kuulemasta ja ottamasta vastaan kutsuasi ikuiseen elämään. Auta meitä turvautumaan Kristuksen armoon ja syntien anteeksiantamukseen. Johdata meitä oikeaa tietä nimesi kunnian tähden, niin että saamme kerran lähteä rauhassa. Anna meille jälleennäkemisen toivo ja riemullinen ylösnousemus. Kuule meitä Poikasi Jeesuksen Kristuksen tähden.

3. Pyhä, elävä Jumala.
Kiitos siitä, että saan jättää NN:n sinun haltuusi.
Anna ikuisen valon loistaa hänelle.
Lahjoita rauhasi myös omaan sydämeeni.
Ole minulle armollinen
rakkaan Poikasi Jeesuksen Kristuksen tähden.

Kriisitilanteessa

Rukoushetken johtaa pappi, muu seurakunnan työntekijä tai seurakuntalainen.

Rukoushetken yhteydessä voidaan käyttää esimerkiksi seuraavia virsiä: 600, 482, 555, 603, 209, 361 ja 384.

1. Alkuvirsi

2. Johdanto

Alkusiunaus

Alkusiunaus voidaan lausua tai laulaa (ks. s. xx).

P/E Isän ja (+) Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Aamen.

[**P/E** Herra olkoon teidän kanssanne.

S Niin myös sinun henkesi kanssa.]

Johdantosanat

Johdantosanat voivat olla myös vapaamuotoiset.

P/E Rakkaat ystävät. Tässä me olemme, neuvottomina. Emme tiedä mitä ajatella. Menetyks tuntuu liian suurelta, suru ahdistaa. Kyselemme ymmärtämättä, miksi näin on käynyt: Onko Herra hylännyt meidät? »Onko Jumala unohtanut armonsa, vihassaan sulkenut sydämensä?» (Ps. 77:10.) Silti huokaamme hänen puoleensa: »Kuule minua, riennä avukseni!» (Ps. 31:3.)

TAI

P/E Rakkaat ystävät. Olemme tilanteessa, jossa paljon on särkynyt. Ihmisen kärsimys pysähdyttää, kun se tulee tällä tavoin kohti. Olemme saaneet taakan, jonka kantaminen kysyy voimia. »Jos yksi jäsen kärsii, kärsivät kaikki muutkin jäsenet» (1. Kor. 12:26). Meidän tulee kulkea nyt yhdessä.

TAI

P/E Sisaret ja veljet Kristuksessa. Meidät on nyt pysäytetty. Katse hakee kiintopistettä: mistä löytyy suunta, onko vielä toivoa? Käsi hapuilee toisen kättä tueksi. Korva odottaa vastausta. Suu yrittää puhua, mutta sanat ovat tyhjiä. Jobin tavoin sanomme: »Minä panen käden suulleni ja vaikenen» (Job 40:4).

3. Psalmi

Voidaan käyttää myös kirkkovuoden ajankohdan mukaisia tai muita psalmeja.

Psalmin sijasta voidaan laulaa virsi.

Psalmi voidaan lukea tai laulaa. Psalmisävelmiä s. xx.

Herra on minun paimeneni,

ei minulta mitään puutu.

Hän vie minut vihreille niityille,

hän johtaa minut vetten ääreen,

siellä saan levätä.

Hän virvoittaa minun sieluni,

hän ohjaa minua oikeaa tietä nimensä kunnian tähden.

Vaikka minä kulkisin pimeässä laaksossa,
en pelkäisi mitään pahaa,
sillä sinä olet minun kanssani.

Sinä suojelet minua kädelläsi,
johdatat paimensauvallasi.

Sinä katat minulle pöydän
vihollisten silmien eteen.

Sinä voitelet pääni tuoksuvalla öljyllä,
ja minun maljani on ylitsevuotavainen.

Sinun hyvyytesi ja rakkautesi ympäröi minut
kaikkina elämäni päivinä,
ja minä saan asua Herran huoneessa päivieni loppuun asti.

Ps. 23

TAI

Herra, kuule, kun huudan sinua!
Ole minulle armollinen, vastaa pyyntööni.

Sydämeni muistaa sinun sanasi:
»Etsikää minun kasvojani.»

Herra, minä tahdon etsiä sinua,
älä kätke minulta kasvojasi!

Älä vihastu, älä torju palvelijaasi,
sinä olet aina ollut minun apuni.

Älä nytkään jätä minua, älä hylkää,
sinä Jumalani, sinä auttajani!

Vaikka isä ja äiti minut hylkäisivät,
Herra pitää minusta huolen.

Herra, opeta minulle tiesi,
johdata jalkani oikealle polulle,
päästä minut vihamiehistäni.

Ps. 27:7–11

TAI

Niin kuin peura janoissaan etsii vesipuroa,
niin minä kaipaan sinua, Jumala.

Minun sieluni janoaa Jumalaa, elävää Jumalaa.
Milloin saan tulla temppeliin,
astua Jumalan kasvojen eteen?

Kyyneleet ovat leipäni päivin ja öin,
kun minulta alati kysytään:

»Missä on Jumalasi?»

Tuskassani minä muistelen,
miten kuljin temppeliin juhlasaatossa
ilon ja kiitoksen kaikuessa,
juhlakansan suuressa joukossa.

Miksi olet masentunut, sieluni,

miksi olet niin levoton?

Odot Jumalaa! Vielä saan kiittää häntä,
Jumalaani, auttajaani.

Ps. 42:2–6

TAI

Jumala on turvamme ja linnamme,
auttajamme hädän hetkellä.

Sen tähden emme pelkää, vaikka maa järkkyy,
vaikka vuoret vaipuvat merten syvyyksiin.

Meret pauhaavat ja kuohuvat,
vuoret vapisevat Jumalan suuruuden edessä.

Jumala on kaupunkinsa keskellä, kaupunki ei järky.
Hän auttaa sitä, kun aamu valkenee.

Kansojen meri kuohuu, valtakunnat horjuvat,
maa järkkyy hänen äänestään.

Herra Sebaot on kanssamme,
Jaakobin Jumala on turvamme.

Ps. 46:2–4, 6–8

TAI

Herra, Jumalani, pelastajani,
päivällä minä huudan sinua avuksi,
yölläkin käännyn sinun puoleesi.

Nouskoon rukoukseni sinun kasvojesi eteen,
kallista korvasi minun huutoni puoleen!

Ahdingossani minä itken silmäni kuiviin,
kaiken päivää huudan sinua, Herra,
ja ojennan käsiäni sinua kohti.

Ps. 88:2–3, 10

TAI

Herra, sinä olet meidän turvamme
polvesta polveen.

Jo ennen kuin vuoret syntyivät,
ennen kuin maa ja maanpiiri saivat alkunsa, sinä olit.
Jumala, ajasta aikaan sinä olet.

Sinä annat ihmisten tulla maaksi jälleen ja sanot:
»Palatkaa tomuun, Aadamin lapset.»

Tuhat vuotta on sinulle kuin yksi päivä,
kuin eilinen päivä, mailleen mennyt,
kuin öinen vartiohetki.

Me katoamme kuin uni aamun tullen,
kuin ruoho, joka hetken kukoistaa,
joka vielä aamulla viheriöi
mutta illaksi kuivuu ja kuihtuu pois.

Herra, käänny jo puoleemme.

Kuinka kauan vielä viivyt?
Armahda meitä, palvelijoitasi!
Ravitse meitä armollasi joka aamu,
niin voimme iloita elämämme päivistä.
Niin kuin annoit murheen, anna meille ilo
yhtä monena vuotena kuin vaivamme kesti.

Ps. 90:1–6, 13–15

TAI

Syvydestä minä huudan sinua, Herra.
Herra, kuule minun ääneni,
tarkatkoot sinun korvasi rukoustani.
Jos sinä, Herra, pidät mielessäsi synnit,
Herra, kuka silloin kestää?
Mutta sinun on armo, sinä annat anteeksi,
että me eläisimme sinun pelossasi.
Minä odotan sinua, Herra,
odotan sinua koko sielustani
ja panen toivoni sinun sanaasi.
Minä odotan Herraa kuin vartijat aamua,
hartaammin kuin vartijat aamua.

Ps. 130:1–6

TAI

Herra, sinä olet minut tutkinut,
sinä tunnet minut.
Missä olenkin, minne menenkin, sen sinä tiedät,
jo kaukaa sinä näet aikeeni.
Kuljen tai lepään, kaiken olet mitannut,
perin pohjin sinä tunnet minun tekemiseni.
Kielelläni ei ole yhtäkään sanaa,
jota sinä, Herra, et tuntisi.
Sinä suojaat minua edestä ja takaa,
sinä lasket kätesi minun päälleni.
Sinä tiedät kaiken.
Se on ihmeellistä, siihen ei ymmärrykseni yllä.
Minne voisın mennä sinun henkesi ulottuville,
minne voisın paeta sinun edestäsi?
Vaikka nousisin taivaaseen, sinä olet siellä,
vaikka tekisin vuoteeni tuonelaan, sielläkin sinä olet.
Vaikka nousisin lentoon aamuruskon siivin
tai muuttaisin merten taa,
sielläkin sinä minua ohjaat,
talutat väkevällä kädelläsi.
Vaikka sanoisin: »Nyt olen pimeyden kätköissä,
yö peittää päivän valon»,
sinulle ei pimeys ole pimeää,

vaan yö on sinulle kuin päivänpaiste,
pimeys kuin kirkas valo.

Ps. 139:1–12

[Pieni kunnia

Kunnia Isälle ja Pojalle

ja Pyhälle Hengelle,

niin kuin oli alussa, nyt on ja aina,

iankaikkisesta iankaikkiseen. Amen.]

4. Raamatunluku

Luetaan jokin tai joitakin seuraavista raamatunteksteistä.

Voidaan käyttää myös kirkkovuoden ajankohdan mukaisia tai muita raamatuntekstejä.

Raamatunlukuun voidaan liittää vastaus (psalmi, virsi, laulu, soitinmusiikkia tai hiljaista mietiskelyä).

Job 1:13–21

Eräänä päivänä, kun Jobin pojat ja tyttäret jälleen aterioivat ja joivat viiniä vanhimman veljen luona, Jobin luo tuli sanantuoja, joka kertoi: »Me olimme kyntämässä härillä, aasintammat olivat siinä lähellä laitumella. Silloin sabalaiset iskivät kimppuumme, ryöstivät eläimet ja surmasivat miehet. Minä yksin jäin jäljelle kertomaan tästä sinulle.»

Kun hän vielä puhui, paikalle juoksi toinen sanantuoja, joka kertoi: »Taivaasta iski Jumalan tuli, se leimahti päin vuohia ja lampaita ja paimenia ja poltti kaikki tuhkaksi. Minä yksin jäin jäljelle kertomaan tästä sinulle.»

Kun hän vielä puhui, saapui taas yksi sanantuoja ja kertoi: »Kaldealaiset hyökkäsivät kolmelta taholta kimppuumme. He veivät kamelit ja surmasivat niiden ajajat. Minä yksin jäin jäljelle kertomaan tästä sinulle.»

Kun hän vielä puhui, tuli jälleen yksi sanantuoja ja kertoi: »Sinun poikasi ja tyttäresi olivat aterioimassa ja juomassa viiniä vanhimman poikasi luona, kun autiomaan tuolta puolen nousi suuri tuuli, joka tarttui rakennuksen neljään kulmaan ja luhisti sen sinun lastesi päälle, niin että he kaikki kuolivat. Minä yksin jäin jäljelle kertomaan tästä sinulle.»

Silloin Job nousi ja repäisi viittansa. Hän ajoi päänsä paljaaksi, kumartui maahan ja sanoi:

– Alastomana minä tulin äitini kohdusta,

alastomana palaan täältä.

Herra antoi, Herra otti,

kiitetty olkoon Herran nimi!

Saarn. 3:1–8, 11

Kaikella on määrähetkensä,

aikansa joka asialla taivaan alla.

Aika on syntyä

ja aika kuolla,

aika on istuttaa
ja aika repiä maasta,
aika surmata
ja aika parantaa,
aika on purkaa
ja aika rakentaa,
aika itkeä
ja aika nauraa,
aika on valittaa
ja aika tanssia,
aika heitellä kiviä
ja aika ne kerätä,
aika on syleillä
ja aika olla erossa,
aika etsiä
ja aika kadottaa,
aika on säilyttää
ja aika viskata menemään,
aika repäistä rikki
ja aika ommella yhteen,
aika olla vaiti
ja aika puhua,
aika rakastaa
ja aika vihata,
aika on sodalla
ja aikansa rauhalla.
Kaiken hän on alun alkaen tehnyt hyväksi
ja asettanut iäti jatkumaan,
mutta ihminen ei käsitä Jumalan tekoja,
ei niiden alkua eikä loppua.

Jer. 29:11–14

Minulla on omat suunnitelmani teitä varten, sanoo Herra. Minun ajatukseni ovat rauhan eivätkä tuhon ajatuksia: minä annan teille tulevaisuuden ja toivon. Silloin te huudatte minua avuksenne, te käännytte rukoillen minun puoleeni, ja minä kuulen teitä. Te etsitte minua, ja te löydätte minut! Koko sydämeštänne te minua etsitte, ja minä annan teidän löytää itseni, sanoo Herra. Minä käännän teidän kohtalonne ja kokoan teidät kaikkien kansojen seasta, kaikkialta, minne olen teidät karkottanut.

Valit. 3:16–26

Hän polki minut maan tomuun,
pani hampaani jauhamaan soraa.
Minä kadotin onneni päivät,
unohdin, millaista on elää rauhassa.
Minä sanoin: »Kaiken olen menettänyt,

Herra on vienyt minulta toivon.»
Kurjuuteni ja kodittomuuteni täyttää mieleni,
kaikki maistuu myrkyltä ja koiruoholta.
Minä en voi unohtaa onnettomuuttani,
en saa sitä mielestäni.
Kuitenkin minä toivon ja odotan,
sillä minä ajattelen tätä:
Herran armoa on se, että vielä elämme,
hänen laupeutensa ei lopu koskaan.
Joka aamu Herran armo on uusi,
suuri on hänen uskollisuutensa.
Sieluni sanoo: »Herra on kaikkeni,
häneen minä turvaan.»
Herra on hyvä sille, joka panee toivonsa häneen,
sille, joka häntä etsii.
Hyvä on hiljaisuudessa toivoa apua Herralta.

Room. 8:35, 37–39

Mikä voi erottaa meidät Kristuksen rakkaudesta? Tuska tai ahdistus, vaino tai nälkä, alastomuus, vaara tai miekka?

Mutta kaikissa näissä ahdingoissa meille antaa riemuvoiton hän, joka on meitä rakastanut. Olen varma siitä, ettei kuolema eikä elämä, eivät enkelit, eivät henkivallat, ei mikään nykyinen eikä mikään tuleva eivätkä mitkään voimat, ei korkeus eikä syvyys, ei mikään luotu voi erottaa meitä Jumalan rakkaudesta, joka on tullut ilmi Kristuksessa Jeesuksessa, meidän Herrassamme.

2. Kor. 1:8–11

Teidän on hyvä tietää, veljet, millaisessa ahdingossa me olimme Aasian maakunnassa. Jouduimme niin suunnattomiin ja ylivoimaisiin vaikeuksiin, ettemme enää uskoneet selviävämme hengissä. Me saimme tuntea olevamme kuolemaan tuomittuja, jotta emme luottaisi itseemme, vaan Jumalaan, joka herättää kuolleet. Tällaisesta kuolemanvaarasta hän pelasti meidät, ja niin hän pelastaa vastedeskin. Me luotamme siihen, että hän on pelastava meidät, kun tekin autatte meitä rukouksellanne. Näin nousee monista sydämistä kiitos Jumalalle siitä armosta, jota hän on osoittanut meitä kohtaan.

Matt. 8:23–27

Jeesus astui veneeseen, ja opetuslapset seurasivat häntä. Järvellä nousi äkkiä ankara myrsky. Aallot löivät yli veneen, mutta Jeesus nukkui. Silloin opetuslapset herättivät hänet ja sanoivat: »Herra, pelasta meidät! Me hukumme.» »Miksi te noin pelkätte, vähäuskoiset?» Jeesus sanoi. Sitten hän nousi ja nuhteli tuulta ja aaltoja, ja tuli aivan tyven. Ihmiset hämmästyivät ja sanoivat: »Mikä tämä mies on? Häntähän tottelevat tuulet ja aallotkin.»

Juuri siihen aikaan Jeesuksen luo tuli ihmisiä, jotka kertoivat Pilatuksen surmattaneen uhraamaan tulleita galilealaisia, niin että heidän verensä oli sekoittunut uhrieläinten vereen. Jeesus sanoi siihen: »Luuletteko, että he olivat suurempia syntisiä kuin kaikki muut galilealaiset, koska saivat tuollaisen lopun? Eivät suinkaan – samalla tavoin te kaikki olette tuhon omia, ellette käänny. Entä ne kahdeksantoista, jotka saivat surmansa, kun Siloan torni sortui heidän päälleen? Luuletteko, että he olivat syyllistyneet johonkin pahempaan kuin muut jerusalemilaiset? Eivät suinkaan – yhtä lailla te kaikki olette tuhon omia, ellette käänny.»

[5. Puhe]

[6. Virsi]

7. Rukousjakso

Rukous

Rukous voi olla myös vapaamuotoinen.

P/E Rukoilkaamme.

1. Herra, sinä tahdoit antaa minulle elämän ja olet luonut minut tahtosi mukaan. Sinä tunnet kaiken mitä minussa on ja ympäröit minut hellyydelläsi, niin heikkouteni kuin voimani, niin sairauteni kuin terveyteni. Siksi minä jättäydyn sinun varaasi ilman pelkoa ja ehtoja. Kuin hauraan saviastian jätän itseni sinun käsiisi. Täytä minut hyvyydelläsi, niin että voisin olla siunaukseksi. Ylistän sinun viisauttasi, sillä sinä otat luoksesi heikon ja kärsivän. Sinä annat aarteesi hauraaseen saviastiaan. Kiitos rakkaudestasi.
2. Herra Jumala, taivaallinen Isämme. Sinä rakastit maailmaa niin paljon, ettet säästänyt ainoaa Poikaasi vaan annoit hänen kärsiä ristinkuoleman meidän edestämme. Auta meitä turvautumaan kaikessa hädässämme sinun rakkauteesi ja etsimään lohdutusta Poikasi rististä. Tätä rukoilemme Herramme Jeesuksen Kristuksen nimessä.
3. Herra Jumala, taivaallinen Isä. Sinä et säästänyt ainoaa Poikaasi

vaan annoit hänet kuolemaan,
jotta meillä olisi elämä.
Valmista sydämemme Pyhällä Hengelläsi
hänen asuinsijakseen,
niin että hän pysyisi meissä
ja me pysyisimme hänessä.
Anna meidän päästä ristin ja vaivan jälkeen rauhaan.
Kuule meitä Poikasi Jeesuksen Kristuksen,
meidän Herramme nimessä.

4. Armon ja laupeuden Jumala.
Sinun eteesi me tuomme kaiken,
mikä ahdistaa meitä:
epävarmuuden, pelon,
levottomuuden ja järkytyksen.
Sulje meidät syliisi
ja lohduta meitä ahdingossamme.
Kuule meitä Vapahtajamme Jeesuksen Kristuksen tähden.
5. Herra Jeesus Kristus.
Sinä olet sama aina, eilen ja tänään ja iankaikkisesti.
Me annamme sinun haltuusi koko elämämme.
Anna meidän levätä sinussa.
Sinä olet meidän rauhamme,
sinä, maailman Vapahtaja.
6. Armollinen Jumala,
ole läsnä ja varjele meitä elämän pimeydessä,
niin että me, jotka uuvumme katoavan maailman muutoksissa,
saisimme levätä sinun muuttumattomuudessasi.
Tätä rukoilemme Herramme Jeesuksen Kristuksen nimessä.
7. Jumala, Isämme.
Lahjoita NN:lle iäinen rauhasi
rakkaan Poikasi Jeesuksen Kristuksen tähden.
Anna ikuisen valosi loistaa hänelle.
Ole hänelle armollinen ja anna hänelle iankaikkinen elämä.
Herramme ja Vapahtajamme,
sinä olet lunastanut hänet pyhällä ja kalliilla verelläsi.
Vie hänet sisälle Jumalan kirkkauteen
ja pyhiesi joukkoon nimesi tähden.
Armahda myös meitä ja johdata elämän tiellä,
jotta matkamme päättyisi hyvin
ja pääsisimme vanhurskaiden ylösnousemukseen.
Tätä pyydämme rakkautesi tähden.
8. Laupias Jumala, rakas taivaallinen Isä.
Tässä hetkessä me voimme vain kääntyä sinun puoleesi
ja tuoda eteesi kysymyksemme,
pelkomme ja odottamattoman surumme.

Sinä olet suurempi kuin meidän sydämemme
ja tiedät kaiken.
Sinä tunnet meidät paremmin kuin me itse tunnemme itsemme.
Sinä näet meidät laupeudessasi ja rakkaudessasi.
Anna meille armosi, että rohkenemme olla hiljaa
ja levätä sinun läsnäolossasi.
Lohduta surevia, lohduta meitä kaikkia.
Herra, kuule hiljainen rukouksemme.

(hiljaisuus)

Me rukoilemme kaikkien niiden puolesta,
joita kärsimys on koskettanut.
Lääkitse sinä avoimet haavat.
Anna voimaa tähän hetkeen ja edessä oleviin päiviin.
Auta meitä toimimaan oikein ja kaikkien yhteiseksi parhaaksi.
Päästä meidät pahasta.
Auta meitä pitämään huolta toisistamme.
Osoita meille tiesi ja auta kulkemaan sitä.
Herra, kuule hiljainen rukouksemme.

(hiljaisuus)

Jumala, sinä olet elämän ja kuoleman Herra.
Koko maailmamme tulevaisuus on sinun käsissäsi.
Sinä synnytät lakkaamatta uutta elämää.
Myös siitä mikä on pahaa ja tarkoituksetonta,
sinä voit luoda uutta.
Sinä annat tulevaisuuden, tarkoituksen ja toivon.
Sinä rakastit maailmaa niin paljon,
että annoit ainoan Poikasi.
Sinä lupasit, ettei mikään voi erottaa meitä sinun rakkaudestasi,
joka on tullut ilmi Pojassasi.
Me kiitämme sinua siitä.
Sinun käsiisi me jätämme toisemme ja itsemme.
Ylistetty olkoon sinun pyhä nimesi.

9. Vapahtajani,
tee minusta rauhasi välikappale,
niin että sinne,
missä on vihaa, toisin rakkauden,
missä loukkausta, toisin anteeksiannon,
missä epäsopua, toisin yksimielisyyden,
missä erehdystä, osoittaisin totuuden,
missä epäilystä, auttaisin uskoon,
missä epätoivoa, nostaisin luottamukseen,
missä pimeyttä, loisin sinun valoasi,
missä surua, virittäisin ilon ja lohdutuksen,
niin että, oi Mestari,
en yrittäisi niin paljon etsiä lohdutusta kuin lohduttaa muita,
hakea ymmärtämystä kuin ymmärtää toisia,

pyytää rakkautta kuin rakastaa muita,
sillä antaessaan saa,
kadottaessaan löytää,
unohtaessaan saa anteeksi,
kuollessaan nousee iankaikkiseen elämään.

10. Kaiken laupeuden Jumala,
sinä tunnet jokaisen ihmisen, sinä tiedät hänen hätänsä
ja olet hänen ainoa oikea auttajansa.
Käännä armossasi kasvosi palvelijoihisi puoleen,
jotka nyt sinua rukoilevat.
Me olemme heikot;
tee meidät väkeviksi sinussa, sinä voimallinen Jumala.
Huolet painavat meitä;
anna meille ilo sinussa, sinä autuutemme Jumala.
Me emme tunne varmaa tietä;
ole meidän paimenemme, sinä kaikkien niiden Herra,
jotka vaeltavat elämän polulla,
ja kaikkien niiden,
jotka ovat päässeet perille rauhan asuntoihin.
Sinun laupiaasta kädestäsi
me odotamme hyvyyttä täällä ja autuutta siellä.
Sinulle olkoon loppumaton kunnia
Jeesuksen Kristuksen kautta.

11. Tule, Pyhä Henki,
ja lähetä taivaallisen valosi säteily.
Tule, köyhien Isä.
Tule, lahjojen antaja.
Tule, sydänten valo,
sinä paras lohduttaja,
sielun suloinen vieras ja lämpö.
Työssä sinä olet lepo,
helteessä vilvoitus,
murheessa lohdutus.
Oi ihmeellinen valo,
täytä uskollistesi sydämen syvyydet.
Ilman sinua, Henki,
ei mikään ole ihmisessä puhdasta.
Pese se mikä on likaista,
kastele se mikä on kuivaa,
paranna se mikä on haavoittunut.
Murra se mikä on kovaa,
lämmitä se mikä on kylmää.
Etsi kaikki eksyneet.
Anna uskovillesi, sinuun luottaville,
pyhät lahjasi.

Anna uskon vahvistus,
anna autuas loppu,
anna ikuinen ilo.

12.

Rukouksesta voidaan valitaan tilanteeseen sopivia pyyntöjä.

Kaikkivaltias Isä.

Kannamme eteesi hiljaisessa rukouksessa itsemme,
toinen toisemme ja yhteiset asiamme:

– Rukoilemme kirkkomme ja seurakuntamme puolesta.

(hiljaisuus)

– Rukoilemme maamme ja kansamme puolesta.

(hiljaisuus)

– Rukoilemme ahdistuneiden, kärsivien
ja kuolevien lähimmäistemme puolesta.

(hiljaisuus)

– Rukoilemme omaistemme ja rakkaittemme puolesta.

(hiljaisuus)

– Rukoilemme niiden puolesta,
jotka ovat lähteneet tästä elämästä.

Jätämme poisnukkuneet [rakkaamme] sinun käsiisi.

(hiljaisuus)

Kaikkivaltias Isä.

Jätämme itsemme, toinen toisemme ja koko elämämme
sinun haltuusi.

S Aamen.

Isä meidän

Herran rukous lausutaan yhteen ääneen.

S Isä meidän, joka olet taivaassa.
Pyhitetty olkoon sinun nimesi.
Tulkoon sinun valtakuntasi.
Tapahtukoon sinun tahtosi,
myös maan päällä niin kuin taivaassa.
Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme.
Ja anna meille meidän syntimme anteeksi,
niin kuin mekin anteeksi annamme niille,
jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.
Äläkä saata meitä kiusaukseen,
vaan päästä meidät pahasta.
Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti.
Aamen.

8. Siunaus

Siunaus voidaan myös laulaa (ks. s. xx).

P/E Siunatkoon meitä kaikkivaltias ja armollinen Jumala, Isä ja (+) Poika ja Pyhä Henki.

TAI

P/E Jumalan rauha,
joka ylittää kaiken ymmärryksen,
varjelkoon teidän sydämenne ja ajatuksenne,
niin että pysytte Kristuksessa Jeesuksessa.
Siunatkoon teitä kaikkivaltias ja armollinen Jumala,
Isä ja (+) Poika ja Pyhä Henki.

TAI

P/E Herra siunatkoon teitä ja varjelkoon teitä.
Herra kirkastakoon kasvonsa teille
ja olkoon teille armollinen.
Herra kääntäköön kasvonsa teidän puoleenne
ja antakoon teille rauhan.
Isän ja (+) Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

S Amen.

9. Päätösmusiikki

Virren sijasta voi olla laulu tai soitinmusiikkia.

Ruokarukoukset

Aterian siunaaminen

Aterian siunaamiseen on neljä rukousvaihtoehtoa, joista ensimmäinen pohjautuu Vähän katekismuksen ateriarukoukseen.

1.

Psalmi

Kaikki katsovat odottaen sinuun,
ja sinä annat heille ruoan ajallaan.
Sinä avaat kätesi
ja hyvydessäsi ravitset kaiken mikä elää.

Ps. 145:15-16

TAI

Kaikki luotusi tarkkaavat sinua, Herra,
ja odottavat ruokaansa ajallaan.
Sinä annat, ja jokainen saa osansa,
avaat kätesi, ja kaikki tulevat ravituiksi.

Ps. 104:27–28

Isä meidän

S Isä meidän, joka olet taivaissa.
Pyhitetty olkoon sinun nimesi.
Tulkoon sinun valtakuntasi.
Tapahtukoon sinun tahtosi,
myös maan päällä niin kuin taivaassa.
Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme.
Ja anna meille meidän syntimme anteeksi,
niin kuin mekin anteeksi annamme niille,
jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.
Äläkä saata meitä kiusaukseen,
vaan päästä meidät pahasta.
Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti.
Aamen.

Siunaaminen

P/E Herra Jumala, taivaallinen Isä, siunaa meidät ja nämä sinun lahjasi (+), jotka suuressa hyvydessäsi annat meille nautittavaksi. Tätä pyydämme Jeesuksen Kristuksen, Herramme kautta.

S Aamen.

2.

P/E Me ylistämme sinua, Herra, meidän Jumalamme, maailman Luoja. Sinä lahjoitat meille

ravinnon, maan hedelmän ja ihmisen työn tuloksen. Siunaa (+) ruokamme ja anna hyvydessäsi kaikille ihmisille, mitä he elääkseen tarvitsevat. Auta meitä muistamaan myös avun tarpeessa olevia lähimmäisiämme. Tätä pyydämme Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme kautta.

S Aamen.

3.

P/E Jeesus Kristus, joka annoit itsesi elämän leiväksi. Siunaa myös se ruoka, jonka tänään syömmme. Sulje meidät, läheisemme, ystävämme ja kaukaisetkin lähimmäisemme rakkautesi. Tätä pyydämme sinun nimessäsi.

S Aamen.

4.

Virsi 472:1, 473:1 (-2), 474–476, 59, 324:1, 4, 5, 330:1–2, 331:1, 5 tai 387:2.

Kiitosrukous aterian jälkeen

Kiitosrukoukseksi aterian jälkeen on kolme rukousvaihtoehtoa, joista ensimmäinen noudattaa Vähän katekismuksen kiitosrukousta.

1.

Psalmi

Kiittäkää Herraa! Hän on hyvä.

Iäti kestää hänen armonsa.

Hän antaa karjalle ravinnon,

hän ruokkii korpin pojat, jotka huutavat nälissään.

Hevosen voima ei ole Herran silmissä mitään,

miehen juoksu ei hänen katsettaan käännä.

Herra katsoo niihin, jotka häntä palylevat,

niihin, jotka panevat toivonsa Herran armoon.

Ps. 136:1; 147:9–11

Isä meidän

Herran rukous jätetään pois, jos se on luettu ennen ateriaa.

S Isä meidän, joka olet taivaissa.

Pyhitetty olkoon sinun nimesi.

Tulkoon sinun valtakuntasi.

Tapahtukoon sinun tahtosi,

myös maan päällä niin kuin taivaassa.

Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme.

Ja anna meille meidän syntimme anteeksi,

niin kuin mekin anteeksi annamme niille,

jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.
Äläkä saata meitä kiusaukseen,
vaan päästä meidät pahasta.
Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti.
Aamen.

Rukous

P/E Me kiitämme sinua, Herra Jumala ja Isä,
kaikista hyvistä teoistasi
Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme kautta.

S Aamen.

2.

P/E Herra, kiitämme sinua siitä, että ravitsit meidät. Ota meidät hyvyytesi suojaan ja anna
meille iankaikkinen elämä. Kaikki luotusi ylistäkööt sinua, joka elät ja hallitset aina ja
iankaikkisesti.

S Aamen.

3.

Virsi 472:2 tai 473:2.

Kirkkovuoden pyhien raamatuntekstit

JOULUJAKSO

Adventtiaika

1. adventtisunnuntai

Otsikko: Kuninkaasi tulee nöyränä

Liturginen väri: valkoinen

Päivän psalmi

– antifoni: Sak. 9: 9

– psalmi: Ps. 24: 7–10

1. lukukappale

1. vsk Jes. 62: 10–12

2. vsk Sak. 9: 9–10

3. vsk Jes. 49: 8–10

2. lukukappale

1. vsk Room. 13: 11–14

2. vsk 1. Piet. 1: 7–12

3. vsk Ilm. 3: 20–22

Evangeliumi

1. vsk Matt. 21: 1–9

2. vsk Mark. 11: 1–10

3. vsk Luuk. 19: 28–40

1. adventtisunnuntain jälkeinen viikko

Liturginen väri: violetti tai sininen

Psalmi: Ps. 25: 1–10

Vanhan testamentin lukukappaleet

Jes. 63: 15–16

Miika 2: 12–13

Hab. 2: 1–4

Uuden testamentin lukukappaleet

Ilm. 2: 1–5, 7

Ilm. 22: 12–17

Evangeliumi: Luuk. 3: 7–14

2. adventtisunnuntai

Otsikko: Kuninkaasi tulee kunniaassa

Liturginen väri: violetti tai sininen

Päivän psalmi

– antifoni: Ps. 80: 2–3

– psalmi: Ps. 80: 15–20

1. lukukappale

1. vsk Hoos. 2: 20–22

2. vsk Jes. 35: 3–6

3. vsk Jes. 44: 6–8

2. lukukappale

1. vsk 1. Piet. 1: 13–17

2. vsk Hepr. 10: 35–39

3. vsk Jaak. 5: 7–11

Evangeliumi

1. vsk Luuk. 21: 25–33 (34–36)

2. vsk Luuk. 12: 35–40

3. vsk Luuk. 17: 20–24

3. adventtisunnuntai

Otsikko: Tehkää tie kuninkaalle

Liturginen väri: violetti tai sininen

Päivän psalmi

– antifoni: Jes. 40: 3

– psalmi: Ps. 85: 9–14

1. lukukappale

1. vsk Jer. 3: 21–25

2. vsk Mal. 3: 23–24

3. vsk 5. Moos. 18: 15–19

2. lukukappale

1. vsk 1. Kor. 4: 1–5

2. vsk 2. Piet. 1: 19–21

3. vsk Room. 16: 25–27

Evangeliumi

1. vsk Matt. 11: 2–10

2. vsk Matt. 11: 11–19

3. vsk Joh. 1: 19–27 tai Joh. 3: 26–30

4. adventtisunnuntai

Otsikko: Herra syntymä on lähellä

Liturginen väri: violetti tai sininen

Päivän psalmi

– antifoni: Ps. 42: 6

– psalmi: Ps. 130: 5–8

1. lukukappale

1. vsk Sef. 3: 14–17

2. vsk 1. Moos. 21: 1–7

3. vsk Jes. 29: 17–19

2. lukukappale

1. vsk Fil. 4: 4–7

2. vsk Hepr. 6: 13–19

3. vsk Room. 15: 8–13

Evangeliumi

1. vsk Matt. 1: 18–24

2. vsk Matt. 1: 18–24

3. vsk Matt. 1: 18–24

Jouluaika

Jouluaatto

Otsikko: Lupaukset täyttyvät

Liturginen väri: valkoinen

Päivän psalmi

– antifoni: Jes. 60: 2

– psalmi: Ps. 36: 6–10

1. lukukappale: Jes. 11: 1–5 tai Miika 5: 1–4 tai Jer. 23: 5–6

2. lukukappale: Ap. t. 13: 16–26

Evangeliumi: Luuk. 2: 1–14

Jouluyö

Otsikko: Teille on syntynyt Vapahtaja!

Liturginen väri: valkoinen

Päivän psalmi

– antifoni: Ps. 2: 7 tai Jes. 9: 1

– psalmi: Ps. 96: 1–3, 6–10

1. lukukappale: Jes. 9: 1–6

2. lukukappale: Tit. 2: 11–14

Evangeliumi: Luuk. 2: 1–14

Jouluaamu

Otsikko: Nyt Betlehemiin!

Liturginen väri: valkoinen

Päivän psalmi

– antifoni: Jes. 9: 1

– psalmi: Ps. 98: 1–4

1. lukukappale: Jes. 9: 1–6

2. lukukappale: Hepr. 1: 1–6 tai Room. 1: 2–4

Evangeliumi: Luuk. 2: 1–20

Joulupäivä

Otsikko: Sana tuli lihaksi
Liturginen väri: valkoinen
Päivän psalmi

- antifoni: Joh. 1: 14 tai Ps. 98: 3
- psalmi: Ps. 100

1. lukukappale: Jes. 52: 7–10
2. lukukappale: 1. Joh. 1: 1–4 tai 1. Joh. 4: 9–16
Evangeliumi: Joh. 1: 1–14

Tapaninpäivä (2. joulupäivä)

Otsikko: Kristuksen todistajat
Liturginen väri: punainen
Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 119: 24
- psalmi: Ps. 119: 41–48

1. lukukappale

1. vsk Jer. 20: 7–11, 13
2. vsk 2. Aik. 24: 18–21
3. vsk Jer. 15: 15–20

2. lukukappale

1. vsk Ap. t. 6: 8, 11–15, 7: 51–60
2. vsk Ap. t. 6: 8, 11–15, 7: 51–60
3. vsk Ap. t. 6: 8, 11–15, 7: 51–60

Evangeliumi

1. vsk Matt. 10: 16–22
2. vsk Luuk. 12: 8–12
3. vsk Matt. 23: 34–39

Apostoli Johanneksen päivä (3. joulupäivä)

Otsikko: Jumala on rakkaus
Liturginen väri: valkoinen
Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 145: 6–7 tai Sir. 15: 5–6
- psalmi: Ps. 92: 13–16

1. lukukappale: Sananl. 8: 1, 22–30
2. lukukappale: 1. Joh. 2: 28–3: 3
Evangeliumi: Joh. 21: 19–24 tai Joh. 1: 1–14

Viattomien lasten päivä (4. joulupäivä)

Otsikko: Jeesus pakolaisena
Liturginen väri: valkoinen tai punainen
Päivän psalmi

- antifoni: Valit. 2: 19
- psalmi: Ps. 124: 2–3, 6–8

1. lukukappale: 2. Moos. 1: 22–2: 10
2. lukukappale: 1. Piet. 4: 12–16
Evangeliumi: Matt. 2: 13–21

1. sunnuntai joulusta

Otsikko: Pyhä perhe
Liturginen väri: valkoinen
Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 111: 2
- psalmi: Ps. 71: 14–19

1. lukukappale: Jes. 25: 1, 4–5 tai Jes. 49: 13–16
2. lukukappale: Gal. 4: 3–7 tai Kol. 2: 6–10
Evangeliumi: Luuk. 2: 33–40

Uudenvuodenaatto

Otsikko: Aikamme on Jumalan kädessä
Liturginen väri: valkoinen
Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 89: 3
- psalmi: Ps. 121 tai 102: 26–29

1. lukukappale: Valit. 3: 22–26 tai Saarn. 3: 1–8 tai 1. Sam. 7: 12
2. lukukappale: 1. Piet. 1: 22–25
Evangeliumi: Luuk. 13: 6–9 tai Matt. 16: 1–4

Uudenvuodenpäivä

Otsikko: Jeesuksen nimessä
Liturginen väri: valkoinen
Päivän psalmi

- antifoni: Fil. 2: 10–11
- psalmi: Ps. 8: 2–10

1. lukukappale

1. vsk 4. Moos. 6: 22–27
2. vsk Jes. 43: 1–3
3. vsk Jes. 42: 5–8 tai 1. Moos. 8: 13–22

2. lukukappale

1. vsk Ap. t. 4: 8–12
2. vsk 1. Joh. 5: 1–5
3. vsk Ap. t. 4: 24–30 tai Ilm. 3: 7–8

Evangeliumi

1. vsk Luuk. 2: 21
2. vsk Joh. 14: 12–14
3. vsk Matt. 4: 12–16

2. sunnuntai joulusta

Otsikko: Herran huoneessa
Liturginen väri: valkoinen
Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 27: 4
- psalmi: Ps. 84: 2–5, 11–12

1. lukukappale

1. vsk 1. Kun. 8: 20, 27–30
2. vsk 1. Sam. 3: 1–10
3. vsk Sak. 3: 6–10

2. lukukappale

1. vsk Hepr. 3: 1–6 tai Ilm. 4: 2–11
2. vsk Room. 12: 1–5
3. vsk Hepr. 2: 11–15

Evangeliumi

1. vsk Luuk. 2: 41–52
2. vsk Joh. 10: 22–30
3. vsk Joh. 7: 14–18

Loppiaisaika

Loppiainen (Epifania)

Otsikko: Jeesus, maailman valo
Liturginen väri: valkoinen
Päivän psalmi

- antifoni: 1. Aik. 29: 11
- psalmi: Ps. 72: 1–3, 8–12

1. lukukappale

1. vsk Jes. 60: 1–6
2. vsk Jes. 49: 5–7
3. vsk Miika 4: 1–4

2. lukukappale

1. vsk Ef. 3: 2–9
2. vsk Kol. 1: 24–27
3. vsk 1. Tim. 3: 16

Evangeliumi

1. vsk Matt. 2: 1–12
2. vsk Matt. 2: 1–12
3. vsk Matt. 2: 1–12

Vaihtoehtoisia saarnatekstejä

- Joh. 8: 12
- Joh. 12: 44–47
- Luuk. 11: 29–32

1. sunnuntai loppiaisesta

Otsikko: Kasteen lahja

Liturginen väri: valkoinen

Päivän psalmi

– antifoni: Jes. 12: 3

– psalmi: Ps. 89: 19–22, 27–30

1. lukukappale

1. vsk Jes. 42: 1–4

2. vsk Jes. 61: 1–3

3. vsk 1. Moos. 9: 12–16 tai Joos. 3: 5–11, 17

2. lukukappale

1. vsk Tit. 3: 4–7

2. vsk Ap. t. 8: 26–40

3. vsk Gal. 3: 23–29

Evangeliumi

1. vsk Matt. 3: 13–17

2. vsk Joh. 1: 29–34

3. vsk Luuk. 3: 15–18, 21–22

2. sunnuntai loppiaisesta

Otsikko: Jeesus ilmaisee jumalallisen voimansa

Liturginen väri: vihreä

Päivän psalmi

– antifoni: Ps. 105: 1

– psalmi: Ps. 105: 2–5, 39–42

1. lukukappale

1. vsk 2. Kun. 4: 1–7 tai Jes. 12: 1–6

2. vsk 2. Moos. 17: 1–6

3. vsk Jes. 62: 1–3

2. lukukappale

1. vsk Room. 12: 6–16

2. vsk Ilm. 22: 16–17

3. vsk Tit. 1: 1–3

Evangeliumi

1. vsk Joh. 2: 1–11

2. vsk Joh. 4: 5–26

3. vsk Luuk. 4: 16–21 tai Mark. 1: 14–15

3. sunnuntai loppiaisesta

Otsikko: Jeesus herättää uskon

Liturginen väri: vihreä

Päivän psalmi

– antifoni: Ps. 97: 6

– psalmi: Ps. 102: 16–23

1. lukukappale

1. vsk 5. Moos. 10: 17–21 tai 1. Kun. 8: 41–43

2. vsk Jes. 30: 18–21 tai 2. Kun. 5: 1–15

3. vsk 5. Moos. 32: 36–39

2. lukukappale

1. vsk Room. 1: 16–17

2. vsk Hepr. 11: 1–10

3. vsk 2. Kor. 1: 3–7

Evangeliumi

1. vsk Matt. 8: 5–13

2. vsk Joh. 4: 39–42

3. vsk Mark. 1: 29–39

4. sunnuntai loppiaisesta

Otsikko: Jeesus auttaa häädässä

Liturginen väri: vihreä

Päivän psalmi

– antifoni: Ps. 66: 5

– psalmi: Ps. 107: 1–2, 23–31

1. lukukappale

1. vsk Jes. 51: 9–16

2. vsk Job 38: 1–4, 8–11, 16–18

3. vsk 1. Kun. 17: 1–6

2. lukukappale

1. vsk 2. Kor. 1: 8–11

2. vsk 2. Tim. 1: 7–10

3. vsk Hepr. 11: 23–27

Evangeliumi

1. vsk Matt. 8: 23–27

2. vsk Matt. 14: 22–33

3. vsk Joh. 6: 16–21

5. sunnuntai loppiaisesta

Otsikko: Kahdenlainen kylvö

Liturginen väri: vihreä

Päivän psalmi

– antifoni: 1. Kor. 4: 5

– psalmi: Ps. 37: 1–9

1. lukukappale

1. vsk Hes. 33: 10–16

2. vsk 4. Moos. 11: 24–30

3. vsk Joel 4: 12–16

2. lukukappale

1. vsk Kol. 3: 12–17

2. vsk Fil. 1: 12–18

3. vsk 1. Kor. 3: 4–9

Evangeliumi

1. vsk Matt. 13: 24–30

2. vsk Mark. 9: 38–41

3. vsk Mark. 4: 26–29

6. sunnuntai loppiaisesta

Tänä sunnuntaina käytetään 26. helluntain jälkeisen sunnuntain raamatuntekstejä.

Liturginen väri: vihreä

PÄÄSIÄISJAKSO

Paastonaikaa edeltävät sunnuntait

3. sunnuntai ennen paastonaikaa (Septuagesima)

Otsikko: Ansaitsematon armo

Liturginen väri: vihreä

Päivän psalmi

– antifoni: Ps. 13: 6

– psalmi: Ps. 18: 2–7

1. lukukappale

1. vsk Jer. 9: 22–23

2. vsk 5. Moos. 7: 6–8

3. vsk 1. Sam. 16: 1–13

2. lukukappale

1. vsk 1. Kor. 9: 24–27

2. vsk Fil. 3: 7–14

3. vsk Room. 9: 11–23

Evangeliumi

1. vsk Matt. 20: 1–16

2. vsk Matt. 19: 27–30

3. vsk Luuk. 17: 7–10

2. sunnuntai ennen paastonaikaa (Sexagesima)

Otsikko: Jumalan sanan kylvö

Liturginen väri: vihreä

Päivän psalmi

– antifoni: Ps. 44: 24, 27

– psalmi: Ps. 44: 2–5

1. lukukappale

1. vsk Jes. 55: 6–11

2. vsk Hoos. 10: 12–13

3. vsk Jes. 5: 1–7

2. lukukappale

1. vsk Ap. t. 16: 9–15
2. vsk 1. Kor. 3: 7–15
3. vsk 1. Kor. 1: 20–25

Evankeliumi

1. vsk Luuk. 8: 4–15
2. vsk Joh. 4: 31–38
3. vsk Matt. 13: 31–33

Laskiaissunnuntai (Esto mihi)

Otsikko: Jumalan rakkauden uhritie

Liturginen väri: vihreä

Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 31: 3
- psalmi: Ps. 31: 2–6

1. lukukappale

1. vsk Jes. 58: 1–9
2. vsk Jer. 8: 4–7
3. vsk Hes. 18: 30–32

2. lukukappale

1. vsk 1. Kor. 13
2. vsk 1. Kor. 13 tai Gal. 2: 19–21
3. vsk 1. Kor. 13 tai 1. Tim. 2: 4–6

Evankeliumi

1. vsk Luuk. 18: 31–43
2. vsk Joh. 12: 25–33
3. vsk Mark. 10: 32–45

Paastonaika

Tuhkakeskiviikko

Otsikko: Katumus ja paasto

Liturginen väri: violetti tai sininen

Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 130: 1–2 tai Viis. 11: 23–24
- psalmi: Ps. 57: 2–4, 11–12

1. lukukappale: Joel 2: 12–17

2. lukukappale: 2. Piet. 1: 1–11 tai 1. Piet. 4: 1–5

Evankeliumi: Matt. 6: 16–21 tai Luuk. 13: 22–30

1. paastonajan sunnuntai (Invocavit)

Otsikko: Jeesus, kiusausten voittaja

Liturginen väri: violetti tai sininen

Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 91: 15
- psalmi: Ps. 91: 1–4, 11–12

1. lukukappale

1. vsk 1. Moos. 3: 1–7 (8–19)
2. vsk 1. Moos. 4: 3–10 tai 1. Moos. 3: 1–7 (8–19)
3. vsk Jes. 1: 16–20 tai 1. Moos. 3: 1–7 (8–19)

2. lukukappale

1. vsk Hepr. 4: 14–16
2. vsk Jaak. 1: 12–15
3. vsk Hepr. 2: 9, 17–18

Evankeliumi

1. vsk Matt. 4: 1–11
2. vsk Matt. 16: 21–23
3. vsk Mark. 1: 12–13

2. paastonajan sunnuntai (Reminiscere)

Otsikko: Rukous ja usko

Liturginen väri: violetti tai sininen

Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 25: 6
- psalmi: Ps. 25: 1–10

1. lukukappale

1. vsk 2. Aik. 20: 1–9

2. vsk 2. Kun. 20: 1–7

3. vsk 1. Moos. 32: 23–32

2. lukukappale

1. vsk 1. Tess. 4: 1–8
2. vsk 1. Kor. 10: 12–13
3. vsk Jaak. 1: 2–6

Evankeliumi

1. vsk Matt. 15: 21–28
2. vsk Mark. 9: 17–29
3. vsk Luuk. 7: 36–50

3. paastonajan sunnuntai (Oculi)

Otsikko: Jeesus, Pahan vallan voittaja

Liturginen väri: violetti tai sininen

Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 25: 15
- psalmi: Ps. 25: 11–20

1. lukukappale

1. vsk Sak. 3: 1–5
2. vsk Jer. 26: 12–16
3. vsk Jer. 7: 23–26

2. lukukappale

1. vsk Ef. 5: 1–11
2. vsk Ilm. 3: 14–19
3. vsk 1. Joh. 5: 18–20

Evankeliumi

1. vsk Luuk. 11: 14–23 (24–26)
2. vsk Joh. 12: 37–43
3. vsk Joh. 8: 46–59

4. paastonajan sunnuntai (Laetare)

Otsikko: Elämän leipä

Liturginen väri: violetti tai sininen

Päivän psalmi

- antifoni: Jes. 66: 10
- psalmi: Ps. 84: 6–10, 13

1. lukukappale

1. vsk 5. Moos. 8: 2–3
2. vsk Aam. 8: 11–12 tai 2. Moos. 16: 11–19, 31, 35
3. vsk Jes. 55: 1–3

2. lukukappale

1. vsk 1. Kor. 10: 1–6
2. vsk 1. Piet. 1: 1–3
3. vsk Ilm. 21: 6–7

Evankeliumi

1. vsk Joh. 6: 1–15
2. vsk Joh. 6: 24–35
3. vsk Joh. 6: 48–58

5. paastonajan sunnuntai (Judica)

Otsikko: Kärsimyksen sunnuntai

Liturginen väri: violetti tai sininen

Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 43: 1
- psalmi: Ps. 43: 2–5

1. lukukappale

1. vsk 1. Moos. 22: 1–13
2. vsk Jes. 65: 1–3
3. vsk Jes. 29: 13–16

2. lukukappale

1. vsk Hepr. 9: 11–15
2. vsk Ef. 2: 12–16
3. vsk 1. Piet. 2: 4–10

Evankeliumi

1. vsk Joh. 11: 47–53
2. vsk Luuk. 13: 31–35
3. vsk Mark. 12: 1–12

Palmusunnuntai

Otsikko: Kunnian kuninkaan alennustie

Liturginen väri: violetti tai sininen

Päivän psalmi

– antifoni: Ps. 22: 20 tai 118: 25

– psalmi: Ps. 22: 2–6 tai 118: 26–29

1. lukukappale

1. vsk Jes. 50: 4–10 tai Sak. 9: 9–10

2. vsk Jes. 50: 4–10 tai Sak. 9: 9–10

3. vsk Jes. 50: 4–10 tai Sak. 9: 9–10

2. lukukappale

1. vsk Fil. 2: 5–11

2. vsk Fil. 2: 5–11 tai 2. Kor. 2: 14–17

3. vsk Fil. 2: 5–11 tai Hepr. 7: 24–27

Evangeliumi

1. vsk Joh. 12: 12–24

2. vsk Joh. 12: 1–8

3. vsk Matt. 21: 12–17 (18–22)

Hiljaisen viikon maanantai

Otsikko: Jeesus Getsemanessa

Liturginen väri: violetti tai sininen

Päivän psalmi

– antifoni: Fil. 2: 8

– psalmi: Ps. 102: 2–10

1. lukukappale

1. vsk Jer. 18: 19–20

2. vsk Jer. 18: 19–20

3. vsk Jer. 18: 19–20

2. lukukappale

1. vsk 1. Piet. 2: 21–24

2. vsk 1. Piet. 2: 21–24

3. vsk 1. Piet. 2: 21–24

Evangeliumi

1. vsk Luuk. 22: 39–62

2. vsk Joh. 18: 1–27

3. vsk Matt. 26: 30–56

Hiljaisen viikon tiistai

Otsikko: Jeesus tutkittavana

Liturginen väri: violetti tai sininen

Päivän psalmi

– antifoni: Ps. 71: 4

– psalmi: Ps. 69: 2–5 (7–10)

1. lukukappale

1. vsk Jes. 52: 13–15

2. vsk Jes. 52: 13–15

3. vsk Jes. 52: 13–15

2. lukukappale

1. vsk 1. Kor. 1: 18–19

2. vsk 1. Kor. 1: 18–19

3. vsk 1. Kor. 1: 18–19

Evangeliumi

1. vsk Luuk. 22: 63–23: 12

2. vsk Joh. 18: 28–40

3. vsk Matt. 26: 57–27: 10

Hiljaisen viikon keskiviikko

Otsikko: Jeesus tuomitaan

Liturginen väri: violetti tai sininen

Päivän psalmi

– antifoni: Ps. 69: 30

– psalmi: Ps. 69: 17–23 (30–34)

1. lukukappale

1. vsk Jes. 49: 1–6

2. vsk Jes. 49: 1–6

3. vsk Jes. 49: 1–6

2. lukukappale

1. vsk Room. 5: 6–11

2. vsk Room. 5: 6–11

3. vsk Room. 5: 6–11

Evangeliumi

1. vsk Luuk. 23: 13–31

2. vsk Joh. 19: 1–16

3. vsk Matt. 27: 11–32

Kiirastorstai

Otsikko: Pyhä ehtoollinen

Liturginen väri: violetti tai sininen

Päivän psalmi

– antifoni: Joh. 6: 33 tai Ps. 78: 25

– psalmi: Ps. 111: 2–5

1. lukukappale

1. vsk Jes. 25: 6–10

2. vsk 2. Moos. 24: 4–11

3. vsk 2. Moos. 12: 1–8, 11–14

2. lukukappale

1. vsk Ap. t. 2: 42–47

2. vsk 1. Kor. 11: 23–29

3. vsk 1. Kor. 10: 16–17

Evangeliumi

1. vsk Luuk. 22: 14–22

2. vsk Joh. 13: 1–15

3. vsk Matt. 26: 17–30

Pitkäperjantai

Otsikko: Jumalan Karitsa

Liturginen väri: musta

Päivän psalmi

– antifoni: Matt. 27: 46

– psalmi: Ps. 22: 7–20

1. lukukappale

1. vsk Jes. 53

2. vsk Jes. 53

3. vsk Jes. 53

2. lukukappale

1. vsk Hepr. 5: 7–10

2. vsk Hepr. 5: 7–10 tai Gal. 6: 14

3. vsk Hepr. 5: 7–10 tai Hepr. 10: 12–20

Evangeliumi

1. vsk Luuk. 23: 32–46

2. vsk Joh. 19: 16–30

3. vsk Matt. 27: 33–54

Jeesuksen kuolinhetki

Otsikko: Jeesus kuolee

Liturginen väri: musta

Evangeliumi: Luuk. 23: 44–49 tai Matt. 27: 45–56 tai Mark. 15: 33–41

Pitkäperjantain ilta

Otsikko: Jeesus haudataan

Liturginen väri: musta

Psalmi: Ps. 142

Lukukappale: Jes. 53: 9–11

Evangeliumi

1. vsk Luuk. 23: 47–56

2. vsk Joh. 19: 31–42

3. vsk Matt. 27: 55–61

Hiljainen lauantai

Otsikko: Jeesus haudassa

Liturginen väri: musta

1. lukukappale: Job 19: 25–27
2. lukukappale: 1. Piet. 3: 18–22
Evankeliumi: Matt. 27: 62–66

Pääsiäisaika

Pääsiäisyö

Otsikko: Kristus on voittanut kuoleman

Liturginen väri: valkoinen

Psalmi

– antifoni: Ilm. 1: 18

– psalmi: Ps. 30: 2–6

Vanhan testamentin lukukappaleet

1. Moos. 1: 1–5, 26–28 (29–30) 31 – 2: 1

1. Moos. 8: 1–12 (18–22)

2. Moos. 14: 8, 10–16, 21–22

Jes. 55: 1–7

Hes. 36: 24–28

Uuden testamentin lukukappale: Room. 6: 3–11 tai Kol. 3: 1–4

Evankeliumi: Mark. 16: 1–8

Pääsiäispäivä

Otsikko: Kristus on ylösnoussut!

Liturginen väri: valkoinen

Päivän psalmi

– antifoni: Ps. 118: 24

– psalmi: Ps. 118: 15–23 (24)

1. lukukappale

1. vsk Hoos. 6: 1–3

2. vsk Hoos. 6: 1–3 tai Hes. 37: 1–14

3. vsk Hoos. 6: 1–3 tai Jes. 25: 8–9

2. lukukappale

1. vsk 1. Kor. 15: 1–8 (9–10) 11

2. vsk 1. Kor. 15: 12–22

3. vsk 1. Kor. 5: 6–8

Evankeliumi

1. vsk Luuk. 24: 1–12

2. vsk Joh. 20: 1–10

3. vsk Matt. 28: 1–8

2. pääsiäispäivä

Otsikko: Ylösnoussseen kohtaaminen

Liturginen väri: valkoinen

Päivän psalmi

– antifoni: Luuk. 24: 34

– psalmi: Ps. 16: 8–11

1. lukukappale

1. vsk Joona 2

2. vsk Ps. 31: 20–23

3. vsk Ps. 73: 23–28

2. lukukappale

1. vsk Ap. t. 10: 34–43

2. vsk 2. Kor. 5: 15–21

3. vsk 1. Piet. 1: 18–23

Evankeliumi

1. vsk Luuk. 24: 13–35

2. vsk Joh. 20: 11–18

3. vsk Matt. 28: 8–15

Pääsiäisen jälkeinen tiistai

Psalmi: Ps. 105: 1–6 (7–10)

Lukukappale: Ap. t. 13: 23–33

Evankeliumi: Luuk. 24: 36–49

Pääsiäisen jälkeinen keskiviikko

Psalmi: Ps. 96: 1–6

Lukukappale: Ap. t. 2: 22–32

Evankeliumi: Joh. 21: 1–14

Pääsiäisen jälkeinen torstai

Psalmi: Ps. 68: 20–21

Lukukappale: Ap. t. 8: 26–40

Evankeliumi: Mark. 16: 9–16

Pääsiäisen jälkeinen perjantai

Psalmi: Ps. 40: 6–9

Lukukappale: Ap. t. 23: 1, 6–11

Evankeliumi: Matt. 28: 8–15

Pääsiäisen jälkeinen lauantai

Psalmi: Ps. 100

Lukukappale: Ef. 5: 8–14

Evankeliumi: Matt. 28: 16–20

1. sunnuntai pääsiäisestä (Quasimodogeniti)

Otsikko: Ylösnoussseen todistajia

Liturginen väri: valkoinen

Päivän psalmi

– antifoni: 1. Piet. 2: 2

– psalmi: Ps. 116: 1–9

1. lukukappale

1. vsk Jes. 43: 10–12

2. vsk Sak. 8: 6–8

3. vsk Sak. 8: 12–13

2. lukukappale

1. vsk 1. Joh. 5: 4–12

2. vsk Ap. t. 3: 12–20

3. vsk Ap. t. 13: 23–33

Evankeliumi

1. vsk Joh. 20: 19–31

2. vsk Joh. 21: 1–14

3. vsk Luuk. 24: 36–49

2. sunnuntai pääsiäisestä (Misericordia Domini)

Otsikko: Hyvä paimen

Liturginen väri: valkoinen

Päivän psalmi

– antifoni: Ps. 33: 5–6

– psalmi: Ps. 23

1. lukukappale

1. vsk Hes. 34: 11–16

2. vsk Jer. 23: 1–4

3. vsk Miika 7: 14–20

2. lukukappale

1. vsk 1. Piet. 2: 21–25

2. vsk 1. Piet. 5: 1–4

3. vsk Hepr. 13: 20–21

Evankeliumi

1. vsk Joh. 10: 11–16

2. vsk Joh. 21: 15–19

3. vsk Joh. 10: 1–10

3. sunnuntai pääsiäisestä (Jubilate)

Otsikko: Jumalan kansan koti-ikävä

Liturginen väri: valkoinen

Päivän psalmi

– antifoni: Ps. 66: 1 (2)

– psalmi: Ps. 66: 3–9 tai 126

1. lukukappale

1. vsk Jes. 40: 26–31

2. vsk Jes. 54: 7–10

3. vsk 5. Moos. 30: 19–20

2. lukukappale

1. vsk Hepr. 13: 12–16

2. vsk 1. Piet. 1: 3–9 tai 2. Kor. 4: 16–18
3. vsk Hepr. 11: 2, 13–19

Evangeliumi

1. vsk Joh. 16: 16–23
2. vsk Joh. 17: 11–17
3. vsk Joh. 14: 1–7

4. sunnuntai pääsiäisestä (Cantate)

Otsikko: Taivaan kansalaisena maailmassa

Liturginen väri: valkoinen

Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 98: 1
– psalmi: Ps. 98: 2–9

1. lukukappale

1. vsk Jes. 63: 7–9
2. vsk Jes. 32: 15–20
3. vsk Jes. 4: 2–6

2. lukukappale

1. vsk Jaak. 1: 17–21
2. vsk Room. 8: 9–11
3. vsk 1. Joh. 3: 18–24

Evangeliumi

1. vsk Joh. 16: 5–15
2. vsk Joh. 17: 6–10
3. vsk Joh. 15: 10–17

5. sunnuntai pääsiäisestä (Rukoussunnuntai, Rogate)

Otsikko: Sydämen puhetta Jumalan kanssa

Liturginen väri: valkoinen

Päivän psalmi

- antifoni: Jes. 48: 20
– psalmi: Ps. 40: 2–6

1. lukukappale

1. vsk Jer. 29: 11–14
2. vsk Dan. 9: 17–20
3. vsk 2. Moos. 17: 8–13

2. lukukappale

1. vsk Ef. 3: 14–21
2. vsk Room. 8: 24–28
3. vsk Jaak. 5: 13–16

Evangeliumi

1. vsk Joh. 16: 23–33
2. vsk Matt. 6: 5–13
3. vsk Luuk. 11: 5–13

Helatorstai

Otsikko: Korotettu Herra

Liturginen väri: valkoinen

Päivän psalmi

- antifoni: Ap. t. 1: 11
– psalmi: Ps. 47: 6–9

1. lukukappale

1. vsk Ps. 110: 1–4
2. vsk Dan. 7: 13–14
3. vsk Jes. 33: 5–6

2. lukukappale

1. vsk Ap. t. 1: 1–11
2. vsk Ap. t. 1: 1–11 tai Ef. 4: 7–15
3. vsk Ap. t. 1: 1–11 tai Room. 8: 31–39

Evangeliumi

1. vsk Mark. 16: 14–20
2. vsk Joh. 17: 24–26
3. vsk Luuk. 24: 46–53

6. sunnuntai pääsiäisestä (Exaudi)

Otsikko: Pyhän Hengen odotus

Liturginen väri: valkoinen

Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 27: 7
– psalmi: Ps. 27: 1–3, 7–9

1. lukukappale

1. vsk Jes. 44: 1–5
2. vsk 1. Kun. 19: 8–13
3. vsk Sak. 14: 7–9

2. lukukappale

1. vsk Room. 8: 12–17
2. vsk Ap. t. 1: 12–14
3. vsk Ef. 1: 16–23

Evangeliumi

1. vsk Joh. 15: 26–16: 4
2. vsk Joh. 7: 37–39
3. vsk Joh. 17: 18–23

HELLUNTAIJAKSO

Helluntaiaika

Helluntaiaatto

Otsikko: Tule, Pyhä Henki

Liturginen väri: punainen

Päivän psalmi

- antifoni: Hes. 36: 26
– psalmi: Ps. 34: 2–4, 9–11 tai 107: 1–2, 21–22

1. lukukappale: Jes. 59: 20–21

2. lukukappale: Ap. t. 19: 1–6

Evangeliumi: Joh. 14: 8–17

Helluntaipäivä

Otsikko: Pyhän Hengen vuodattaminen

Liturginen väri: punainen

Päivän psalmi

- antifoni: Viis. 1: 7 tai Ps. 104: 30
– psalmi: Ps. 68: 5–11

1. lukukappale

1. vsk Hes. 36: 24–28
2. vsk Jer. 31: 31–34
3. vsk Joel 3: 1–5

2. lukukappale

1. vsk Ap. t. 2: 1–13
2. vsk Ap. t. 2: 1–13
3. vsk Ap. t. 2: 1–13

Evangeliumi

1. vsk Joh. 14: 23–29
2. vsk Joh. 14: 15–21
3. vsk Joh. 3: 16–21

Helluntain jälkeinen viikko eli helluntaiviikko

Vanhan testamentin lukukappaleet

1. Moos. 11: 1–9
4. Moos. 11: 11–12, 14–17, 24–25

Uuden testamentin lukukappaleet

- Ap. t. 2: 36–41
Ap. t. 10: 44–48
1. Kor. 12: 1–11
1. Kor. 12: 12–13, 20–31

Evangeliumit

- Joh. 6: 44–47
Joh. 16: 12–15

Helluntain jälkeinen aika

Pyhän Kolminaisuuden päivä

Otsikko: Salattu Jumala

Liturginen väri: valkoinen

Päivän psalmi

- antifoni: Missale Aboense tai Ef. 1: 3
- psalmi: Ps. 95: 1–2, 6–7

1. lukukappale

1. vsk Jes. 6: 1–8 (9–10)
2. vsk Job 37: 21–24 tai Saarn. 8: 16–17
3. vsk 4. Moos. 6: 22–27 tai Jes. 66: 1–2

2. lukukappale

1. vsk Room. 11: 33–36
2. vsk Ef. 4: 1–6
3. vsk Ef. 1: 3–6 (7–10) 11–14

Evangeliumi

1. vsk Joh. 3: 1–15
2. vsk Joh. 15: 1–10
3. vsk Matt. 28: 16–20

2. sunnuntai helluntaista

Otsikko: Katoavat ja katoamattomat aarteet

Liturginen väri: vihreä

Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 49: 16
- psalmi: Ps. 49: 6–10, 16–21

1. lukukappale

1. vsk Saarn. 5: 9–14 tai Dan. 5: 1–9, 13–17, 25–30
2. vsk Aam. 8: 4–8
3. vsk Sananl. 30: 7–9

2. lukukappale

1. vsk 1. Joh. 4: 16–21
2. vsk 2. Kor. 8: 1–9
3. vsk 1. Tim. 6: 6–12

Evangeliumi

1. vsk Luuk. 16: 19–31
2. vsk Luuk. 12: 13–21 tai Matt. 13: 44–46
3. vsk Matt. 16: 24–27

3. sunnuntai helluntaista

Otsikko: Kutsu Jumalan valtakuntaan

Liturginen väri: vihreä

Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 18: 20
- psalmi: Ps. 18: 17–20, 26–29

1. lukukappale

1. vsk Hoos. 11: 1–4, 7
2. vsk Sak. 1: 3–6
3. vsk Hes. 33: 30–33

2. lukukappale

1. vsk Fil. 2: 12–16
2. vsk 1. Kor. 1: 26–31
3. vsk Hepr. 12: 1–6

Evangeliumi

1. vsk Luuk. 14: 16–24
2. vsk Luuk. 19: 1–10
3. vsk Luuk. 9: 57–62

4. sunnuntai helluntaista

Otsikko: Kadonnut ja jälleen löytynyt

Liturginen väri: vihreä

Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 25: 16
- psalmi: Ps. 32: 1–2, 5–8

1. lukukappale

1. vsk Jes. 57: 15–19 (20–21)
2. vsk Hoos. 12: 6–7 tai Jes. 61: 10–11
3. vsk Hoos. 14: 2–9

2. lukukappale

1. vsk 1. Piet. 5: 5–11
2. vsk Room. 4: 1–8

3. vsk Ef. 2: 1–10

Evangeliumi

1. vsk Luuk. 15: 1–10
2. vsk Luuk. 15: 11–32
3. vsk Matt. 9: 9–13

5. sunnuntai helluntaista

Otsikko: Armahtakaa!

Liturginen väri: vihreä

Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 13: 6
- psalmi: Ps. 13: 2–6

1. lukukappale

1. vsk Joon. 3: 1–5, 10–4:11 tai Sak. 8: 16–17
2. vsk 2. Sam. 12: 1–10, 13
3. vsk Job 35: 1–8

2. lukukappale

1. vsk Room. 14: 7–12
2. vsk Room. 2: 1–11
3. vsk Room. 14: 13–19

Evangeliumi

1. vsk Luuk. 6: 36–42
2. vsk Joh. 8: 2–11
3. vsk Luuk. 13: 1–5

Apostolien päivä

Otsikko: Herran palveluksessa

Liturginen väri: punainen

Päivän psalmi

- antifoni: Jes. 52: 7
- psalmi: Ps. 145: 3–7

1. lukukappale

1. vsk 1. Moos. 12: 1–4
2. vsk Hes. 2: 1–8
3. vsk Jes. 66: 18–19

2. lukukappale

1. vsk Room. 1: 1–7 tai 1. Tim. 1: 12–17
2. vsk Ef. 2: 19–22
3. vsk 2. Tim. 3: 14–17 tai Ap. t. 26: 12–23

Evangeliumi

1. vsk Luuk. 5: 1–11
2. vsk Matt. 16: 13–19
3. vsk Mark. 3: 13–19

7. sunnuntai helluntaista

Otsikko: Rakkauden laki

Liturginen väri: vihreä

Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 28: 8
- psalmi: Ps. 28: 1–2, 6–9

1. lukukappale

1. vsk 3. Moos. 19: 1–4, 11–18
2. vsk 1. Sam. 15: 22–26
3. vsk Joos. 24: 21–27 tai 2. Kun. 6: 8–23

2. lukukappale

1. vsk Room. 12: 16–21
2. vsk Jaak. 2: 8–13
3. vsk Hepr. 12: 25–29

Evangeliumi

1. vsk Matt. 5: 20–30
2. vsk Mark. 10: 17–27
3. vsk Luuk. 6: 27–31

Kirkastussunnuntai (Kristuksen kirkastumisen päivä)

Otsikko: Kirkastettu Kristus

Liturginen väri: valkoinen

Päivän psalmi

- antifoni: Hab. 3: 4
- psalmi: Ps. 97: 1–2, 5–6, 10–11

1. lukukappale

- 1. vsk 2. Moos. 3: 1–6
- 2. vsk 2. Moos. 3: 9–15
- 3. vsk 2. Moos. 34: 29–35

2. lukukappale

- 1. vsk 2. Piet. 1: 16–18
- 2. vsk Ilm. 1: 9–18
- 3. vsk 2. Kor. 3: 7–18

Evangeliumi

- 1. vsk Matt. 17: 1–8
- 2. vsk Mark. 9: 2–8
- 3. vsk Luuk. 9: 28–36

9. sunnuntai helluntaista

Otsikko: Totuus ja harha

Liturginen väri: vihreä

Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 51: 8
- psalmi: Ps. 92: 5–10, 13–16

1. lukukappale

- 1. vsk 5. Moos. 13: 1–5 tai Job 28: 7–15, 23–28
- 2. vsk 1. Kun. 18: 21–26, 36–39
- 3. vsk Jer. 7: 1–7

2. lukukappale

- 1. vsk 1. Joh. 4: 1–6
- 2. vsk Hepr. 4: 1–2, 9–13
- 3. vsk Hepr. 12: 14–17

Evangeliumi

- 1. vsk Matt. 7: 15–23
- 2. vsk Matt. 7: 13–14
- 3. vsk Matt. 7: 24–29

10. sunnuntai helluntaista

Otsikko: Uskollisuus Jumalan lahjojen hoitamisessa

Liturginen väri: vihreä

Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 119: 169
- psalmi: Ps. 119: 129–136

1. lukukappale

- 1. vsk Sananl. 3: 3–8 tai 2. Aik. 1: 7–12
- 2. vsk Sananl. 14: 21–22, 25, 31
- 3. vsk Sananl. 3: 27–32 tai 1. Moos. 41: 46–49, 53–57

2. lukukappale

- 1. vsk 1. Piet. 4: 7–11
- 2. vsk 2. Kor. 8: 9–15
- 3. vsk Hepr. 10: 19–25 tai Ap. t. 20: 17–24

Evangeliumi

- 1. vsk Luuk. 16: 1–9
- 2. vsk Matt. 25: 14–30
- 3. vsk Luuk. 12: 42–48

11. sunnuntai helluntaista

Otsikko: Etsikkoajkoja

Liturginen väri: vihreä

Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 33: 12
- psalmi: Ps. 81: 9–17

1. lukukappale

- 1. vsk Jer. 18: 1–10
- 2. vsk Jer. 6: 16–19
- 3. vsk 1. Moos. 18: 20–32

2. lukukappale

- 1. vsk Ilm. 3: 1–6
- 2. vsk Room. 11: 17–24

- 3. vsk Hepr. 3: 15–19

Evangeliumi

- 1. vsk Luuk. 19: 41–48
- 2. vsk Luuk. 4: 23–30
- 3. vsk Matt. 11: 20–24

12. sunnuntai helluntaista

Otsikko: Itsensä tutkiminen

Liturginen väri: vihreä

Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 51: 19
- psalmi: Ps. 51: 6–14

1. lukukappale

- 1. vsk Sananl. 28: 13–14 tai 5. Moos. 9: 1–6
- 2. vsk Job 42: 1–6 tai 1. Sam. 17: 37–45, 48–50
- 3. vsk Jes. 2: 12–18

2. lukukappale

- 1. vsk Room. 3: 21–28 (29–31)
- 2. vsk Room. 7: 14–25
- 3. vsk 1. Joh. 1: 8–2: 2

Evangeliumi

- 1. vsk Luuk. 18: 9–14
- 2. vsk Matt. 21: 28–32
- 3. vsk Matt. 23: 1–12

13. sunnuntai helluntaista

Otsikko: Jeesus, parantajamme

Liturginen väri: vihreä

Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 106: 2
- psalmi: Ps. 30: 3–6, 12–13 tai 146: 5–10

1. lukukappale

- 1. vsk 2. Moos. 4: 10–12
- 2. vsk Sananl. 18: 4–8, 21
- 3. vsk 2. Kun. 5: 1–15

2. lukukappale

- 1. vsk 2. Kor. 3: 4–6
- 2. vsk Jaak. 3: 2–12
- 3. vsk Ap. t. 3: 1–10

Evangeliumi

- 1. vsk Mark. 7: 31–37
- 2. vsk Matt. 12: 33–37
- 3. vsk Joh. 9: 1–7, 39–41

14. sunnuntai helluntaista

Otsikko: Lähimmäinen

Liturginen väri: vihreä

Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 74: 21
- psalmi: Ps. 112: 5–9

1. lukukappale

- 1. vsk Miika 6: 6–8
- 2. vsk 1. Sam. 24: 9–12, 17–21
- 3. vsk Ruut 1: 8–11, 14–18

2. lukukappale

- 1. vsk 1. Joh. 4: 7–12
- 2. vsk 1. Joh. 3: 11–18
- 3. vsk Room. 13: 8–10

Evangeliumi

- 1. vsk Luuk. 10: 25–37
- 2. vsk Matt. 5: 43–48
- 3. vsk Mark. 12: 41–44

15. sunnuntai helluntaista

Otsikko: Kiitollisuus

Liturginen väri: vihreä

Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 92: 2
- psalmi: Ps. 65: 2–6, 9 tai 136: 1–9, 25–26

1. lukukappale

- 1. vsk Jes. 38: 16–20
- 2. vsk Jes. 24: 14–16
- 3. vsk Neh. 8: 5–10

2. lukukappale

- 1. vsk Ef. 5: 15–20
- 2. vsk 2. Kor. 9: 6–15
- 3. vsk 1. Tess. 5: 16–24

Evangeliumi

- 1. vsk Luuk. 17: 11–19
- 2. vsk Joh. 5: 1–15
- 3. vsk Matt. 11: 25–30

16. sunnuntai helluntaista

Otsikko: Jumalan huolenpito

Liturginen väri: vihreä

Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 55: 23
- psalmi: Ps. 86: 1, 3–7

1. lukukappale

- 1. vsk Ps. 127: 1–2
- 2. vsk 1. Kun. 17: 1, 8–16
- 3. vsk 2. Moos. 16: 11–19, 31, 35

2. lukukappale

- 1. vsk Gal. 6: 2–10
- 2. vsk Fil. 4: 10–14
- 3. vsk Ap. t. 20: 32–35 tai 1. Tim. 6: 17–19

Evangeliumi

- 1. vsk Matt. 6: 25–34
- 2. vsk Luuk. 10: 38–42
- 3. vsk Matt. 6: 19–24

17. sunnuntai helluntaista

Otsikko: Jeesus antaa elämän

Liturginen väri: vihreä

Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 56: 14
- psalmi: Ps. 86: 10–13

1. lukukappale

- 1. vsk Job 14: 1–6, 13–15
- 2. vsk Job 19: 25–27
- 3. vsk Jes. 26: 12–14, 19 tai 1. Kun. 17: 17–24

2. lukukappale

- 1. vsk Room. 8: 18–23
- 2. vsk 2. Kor. 4: 7–14
- 3. vsk Fil. 1: 20–26

Evangeliumi

- 1. vsk Luuk. 7: 11–16
- 2. vsk Joh. 11: 21–29 (30–31) 32–45
- 3. vsk Joh. 5: 19–21

18. sunnuntai helluntaista

Otsikko: Kristityn vapaus

Liturginen väri: vihreä

Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 119: 105
- psalmi: Ps. 119: 97–104

1. lukukappale

- 1. vsk Jes. 44: 21–23
- 2. vsk Aam. 5: 21–24
- 3. vsk Jes. 1: 10–17

2. lukukappale

- 1. vsk Gal. 5: 1–6
- 2. vsk Kol. 2: 16–23

- 3. vsk Gal. 5: 22–26

Evangeliumi

- 1. vsk Luuk. 14: 1–6
- 2. vsk Mark. 2: 18–22
- 3. vsk Mark. 7: 5–13 tai Mark. 2: 23–28

19. sunnuntai helluntaista

Otsikko: Rakkauden kaksoiskäskey

Liturginen väri: vihreä

Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 119: 34
- psalmi: Ps. 119: 1–8

1. lukukappale

- 1. vsk 5. Moos. 6: 4–9
- 2. vsk 5. Moos. 10: 12–13
- 3. vsk 2. Moos. 20: 1–17

2. lukukappale

- 1. vsk 1. Kor. 1: 4–9
- 2. vsk 1. Joh. 2: 15–17
- 3. vsk Room. 10: 1–13

Evangeliumi

- 1. vsk Matt. 22: 34–40
- 2. vsk Mark. 12: 28–34
- 3. vsk Joh. 13: 31–35

20. sunnuntai helluntaista

Otsikko: Usko ja epäusko

Liturginen väri: vihreä

Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 102: 13
- psalmi: Ps. 78: 1–8

1. lukukappale

- 1. vsk 1. Moos. 15: 1–6
- 2. vsk Jes. 8: 11–15
- 3. vsk 4. Moos. 21: 4–9

2. lukukappale

- 1. vsk Room. 4: 16–25
- 2. vsk 2. Kor. 1: 18–22
- 3. vsk Kol. 1: 19–23

Evangeliumi

- 1. vsk Mark. 2: 1–12
- 2. vsk Joh. 9: 24–38
- 3. vsk Joh. 7: 40–52

21. sunnuntai helluntaista

Otsikko: Jeesuksen lähettiläät

Liturginen väri: vihreä

Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 67: 8
- psalmi: Ps. 145: 8–13

1. lukukappale

- 1. vsk Jer. 1: 4–10
- 2. vsk 5. Moos. 31: 6–8
- 3. vsk Aam. 7: 10–15

2. lukukappale

- 1. vsk 2. Tim. 4: 1–5
- 2. vsk Kol. 1: 9–11
- 3. vsk Gal. 4: 12–20

Evangeliumi

- 1. vsk Matt. 22: 1–14
- 2. vsk Luuk. 10: 1–12
- 3. vsk Joh. 13: 16–20

Uskonpuhdistuksen muistopäivä

Otsikko: Uskon perustus

Liturginen väri: vihreä

Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 119: 46
- psalmi: Ps. 46: 2–8

1. lukukappale

1. vsk Jes. 33: 20–22 tai Jer. 3: 14–15
2. vsk Jer. 15: 19–21
3. vsk Jer. 17: 5–8

2. lukukappale

1. vsk Room. 1: 16–17 tai Ef. 6: 10–18
2. vsk Room. 5: 1–11
3. vsk Room. 10: 12–18

Evangeliumi

1. vsk Joh. 4: 46–53
2. vsk Matt. 16: 1–4
3. vsk Matt. 5: 13–16

23. sunnuntai helluntaista

Otsikko: Antakaa toisillenne anteeksi

Liturginen väri: vihreä

Päivän psalmi

- antifoni: Sananl. 10: 12
- psalmi: Ps. 119: 162–168

1. lukukappale

1. vsk 1. Moos. 50: 15–21
2. vsk 1. Moos. 13: 5–11, 14–16
3. vsk Jes. 64: 3–8

2. lukukappale

1. vsk Ef. 4: 25–32
2. vsk 1. Piet. 3: 8–12
3. vsk Fil. 1: 6–11

Evangeliumi

1. vsk Matt. 18: 23–35
2. vsk Matt. 18: 15–22
3. vsk Matt. 6: 14–15

24. sunnuntai helluntaista

Otsikko: Kahden valtakunnan kansalaisena

Liturginen väri: vihreä

Päivän psalmi

- antifoni: Jer. 29: 11
- psalmi: Ps. 75: 2–8, 10–11

1. lukukappale

1. vsk 1. Aik. 29: 10–12 tai Jer. 27: 4–7
2. vsk Jer. 29: 4–7
3. vsk Dan. 2: 31–41, 44

2. lukukappale

1. vsk Fil. 3: 17–4: 1 tai Ap. t. 4: 18–21
2. vsk 1. Tim. 2: 1–4
3. vsk Room. 13: 1–7

Evangeliumi

1. vsk Matt. 22: 15–22
2. vsk Luuk. 12: 4–7
3. vsk Matt. 17: 24–27

25. sunnuntai helluntaista

Otsikko: Kuolemasta elämään

Liturginen väri: vihreä

Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 49: 16
- psalmi: Ps. 126

1. lukukappale

1. vsk Saarn. 3: 1–11
2. vsk Ps. 139: 7–12
3. vsk Saarn. 12: (1–5) 6–7

2. lukukappale

1. vsk 1. Kor. 15: 35–44
2. vsk 2. Kor. 5: 1–10

3. vsk 2. Tim. 4: 6–8

Evangeliumi

1. vsk Matt. 9: 18–26
2. vsk Joh. 6: 37–40
3. vsk Luuk. 20: 27–40

26. sunnuntai helluntaista

Otsikko: Uskon kestävyys ahdingoissa

Liturginen väri: vihreä

Päivän psalmi

- antifoni: Jes. 38: 17
- psalmi: Ps. 85: 2–8

1. lukukappale: Aam. 5: 16–20

2. lukukappale: 1. Tess. 4: 13–18 tai 2. Tess. 2: 1–12

Evangeliumi: Matt. 24: 1–14 tai Matt. 24: 15–27

Valvomisen sunnuntai

Otsikko: Valvokaa!

Liturginen väri: vihreä

Päivän psalmi

- antifoni: 2. Piet. 3: 13
- psalmi: Ps. 90: 1–6, 12–15

1. lukukappale

1. vsk Aam. 4: 12–13
2. vsk Mal. 3: 13–18
3. vsk Ps. 94: 8–15

2. lukukappale

1. vsk 2. Piet. 3: 8–14, 18
2. vsk Hepr. 3: 12–15 tai Ilm. 22: 10–17
3. vsk 1. Tess. 5: 2–11

Evangeliumi

1. vsk Matt. 25: 1–13
2. vsk Mark. 13: 33–37
3. vsk Matt. 24: 36–44

Tuomiosunnuntai (Kristuksen kuninkuuden sunnuntai)

Otsikko: Kristus, kaikkeuden Herra

Liturginen väri: vihreä

Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 9: 8–9
- psalmi: Ps. 143: 1–10

1. lukukappale

1. vsk Dan. 7: 9–10, 13–14
2. vsk Mal. 3: 19–20
3. vsk Dan. 12: 1–3

2. lukukappale

1. vsk 2. Tess. 1: 3–10
2. vsk 1. Kor. 15: 22–28 tai Hepr. 12: 18–25
3. vsk Ilm. 20: 11–21: 1

Evangeliumi

1. vsk Matt. 25: 31–46
2. vsk Matt. 25: 31–46
3. vsk Matt. 25: 31–46

Vaihtoehtoisia saarnatekstejä

- Joh. 5: 22–29
- Matt. 13: 47–50

ERITYISPYHÄT

Joululuun liittyvät erityispyhät

Kynttilänpäivä

Otsikko: Kristus, Jumalan kirkkauden säteily

Liturginen väri: valkoinen

Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 48: 10
- psalmi: Ps. 48: 11–15

1. lukukappale

1. vsk Jes. 52: 8–10
2. vsk 2. Moos. 33: 18–23
3. vsk Mal. 3: 1–2

2. lukukappale

1. vsk 2. Kor. 3: 18–4: 6
2. vsk 1. Tim. 6: 13–16
3. vsk 1. Joh. 1: 5–7

Evankeliumi

1. vsk Luuk. 2: 22–33
2. vsk Luuk. 2: 22–33
3. vsk Luuk. 2: 22–33

Vaihtoehtoisia saarnatekstejä

- Joh. 1: 14–18
Joh. 12: 35–36

Marian ilmestyspäivä

Otsikko: Herra palvelijatar

Liturginen väri: valkoinen

Päivän psalmi

- antifoni: 1. Sam. 2: 1
– psalmi: Ps. 113: 1–8

1. lukukappale

1. vsk Jes. 7: 10–14
2. vsk 1. Moos. 3: 8–15
3. vsk 1. Sam. 2: 1–2, 6–9

2. lukukappale

1. vsk Room. 9: 2–8
2. vsk Gal. 4: 3–7
3. vsk Room. 8: 1–4

Evankeliumi

1. vsk Luuk. 1: 26–38
2. vsk Luuk. 1: 39–45
3. vsk Luuk. 1: 46–55

Juhannuspäivä (Johannes Kastajan päivä)

Otsikko: Tien raivaaja

Liturginen väri: valkoinen

Päivän psalmi

- antifoni: Jes. 49: 1, 3
– psalmi: Ps. 92: 2–6

1. lukukappale

1. vsk Jes. 40: 1–8
2. vsk Jes. 51: 3–6
3. vsk Jes. 45: 8–12

2. lukukappale

1. vsk Ap. t. 13: 23–26
2. vsk Ap. t. 14: 15–17
3. vsk Ap. t. 19: 1–6

Evankeliumi

1. vsk Luuk. 1: 57–66
2. vsk Luuk. 1: 57–66
3. vsk Luuk. 1: 57–66

Vaihtoehtoisia saarnatekstejä

- Mark. 6: 14–29
Luuk. 1: 67–79

Muita erityispyhiä

Mikkelinpäivä (Enkelien sunnuntai)

Otsikko: Jumalan sanansaattajat

Liturginen väri: valkoinen

Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 34: 8
– psalmi: Ps. 103: 19–22

1. lukukappale

1. vsk 1. Moos. 28: 10–17

2. vsk 2. Moos. 23: 20–23

3. vsk Joos. 5: 13–15

2. lukukappale

1. vsk Ilm. 12: 7–12
2. vsk Hepr. 1: 14–2: 4 tai Ilm. 5: 11–12
3. vsk Ap. t. 12: 5–11

Evankeliumi

1. vsk Matt. 18: 1–6 (7–9) 10
2. vsk Matt. 18: 1–6 (7–9) 10
3. vsk Matt. 18: 1–6 (7–9) 10

Pyhäinpäivä

Otsikko: Pyhien yhteys

Liturginen väri: punainen tai, varsinkin iltajumalanpalveluksessa, valkoinen

Päivän psalmi

- antifoni: Ilm. 22: 4
– psalmi: Ps. 89: 6–8, 16–19

1. lukukappale

1. vsk Jes. 65: 17–19
2. vsk Jes. 60: 18–21
3. vsk Jes. 65: 23–25

2. lukukappale

1. vsk Ilm. 7: 2–3, 9–17
2. vsk Ilm. 21: 1–4
3. vsk Ilm. 22: 1–5

Evankeliumi

1. vsk Matt. 5: 1–12
2. vsk Matt. 5: 1–12
3. vsk Matt. 5: 1–12

Vaihtoehtoisia saarnatekstejä

1. Kor. 15: 51–57
Hepr. 11: 13–16

Luomakunnan sunnuntai

Otsikko: Vastuu luomakunnasta

Liturginen väri: vihreä

Päivän psalmi

- antifoni: Ps. 104: 31
– psalmi: Ps. 104: (1–5) 10–15, 27–30 tai 19: 2–7

1. lukukappale

1. vsk 1. Moos. 1: 1–11 (12–23) 24–28 (29–30) 31–2: 3
2. vsk 1. Moos. 1: 1–11 (12–23) 24–28 (29–30) 31–2: 3
tai 1. Moos. 2: 4–9, 15–17
3. vsk 1. Moos. 1: 1–11 (12–23) 24–28 (29–30) 31–2: 3
tai Hoos. 4: 1–3 tai Joel 2: 21–24

2. lukukappale

1. vsk Kol. 1: 12–20
2. vsk 1. Kor. 8: 6
3. vsk Ilm. 4: 11

Evankeliumi

1. vsk Joh. 1: 1–4
2. vsk Joh. 1: 1–4
3. vsk Joh. 1: 1–4

Vaihtoehtoisia saarnatekstejä

1. Moos. 3: 22–24
3. Moos. 25: 8–12

Perheen sunnuntai

Otsikko: Perhe, Jumalan luomislahja

Liturginen väri: vihreä

Päivän psalmi

- antifoni: Luuk. 18: 16
– psalmi: Ps. 115: 12–15

1. lukukappale

1. vsk 1. Moos. 2: 18–24
2. vsk 2. Moos. 2: 1–10

3. vsk Laul. 1. 8: 6–7 tai 1. Moos. 18: 1–10 (11–15)

2. lukukappale

1. vsk Ef. 6: 1–4

2. vsk 1. Joh. 2: 12–14

3. vsk Kol. 3: 18–21

Evankeliumi

1. vsk Mark. 10: 13–16

2. vsk Matt. 12: 46–50

3. vsk Mark. 10: 2–9

Pyhän Henrikin muistopäivä

Otsikko: Piispa Henrik, uskon opettaja ja marttyyri

Liturginen väri: punainen

Päivän psalmi

– antifoni: Ps. 68: 4

– psalmi: Ps. 145: 1–7

1. lukukappale: Jes. 52: 7–10 tai Sir. 45: 15–20

2. lukukappale: Hepr. 13: 7–8 tai 2. Tim. 2: 8–13

Evankeliumi: Joh. 4: 34–38

Yhteiskunnalliset juhlapäivät

Itsenäisyyspäivä

Otsikko: Kiitos isänmaasta

Liturginen väri: valkoinen

Päivän psalmi

– antifoni: Ps. 96: 11–12 tai 16: 6

– psalmi: Ps. 96: 1–9 tai 121

1. lukukappale: 5. Moos. 8: 10–17 tai Saarn. 9: 13–18

2. lukukappale: Jaak. 3: 13–18 tai Ap. t. 17: 24–30

Evankeliumi: Joh. 8: 31–36 tai Matt. 20: 25–28

Vaihtoehtoisia saarnatekstejä

2. Moos. 23: 1–9

5. Moos. 4: 32–35

1. Aik. 29: 10–14

2. Aik. 1: 7–12

Jes. 40: 12–17

Jes. 43: 16–19, 21

Ef. 6: 10–18